

64. évf., 2010. I. 14., ára 100 dinár

1-2

Jó Pajtás

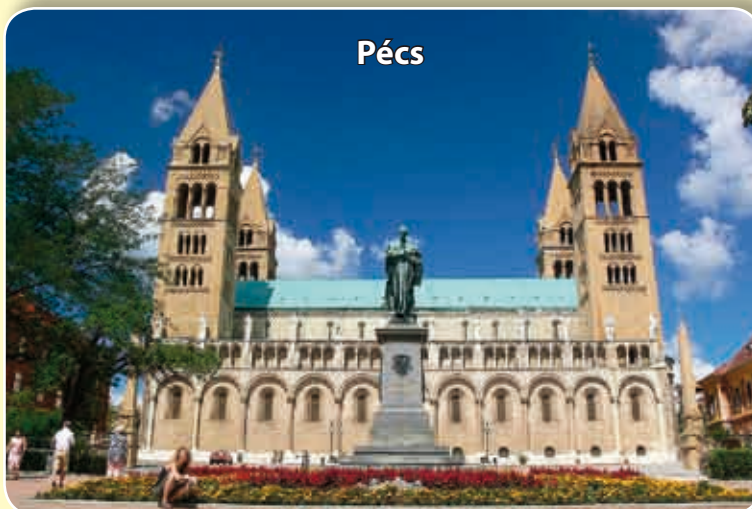
A jövő
heti Jó
Pajtás
címlapja
és
posztere

A Föld legnyugisabb pontja

Az Antarktison találták meg amerikai és ausztrál kutatók a Föld leghidegebb, legszárazabb és egyben a legnyugalmasabb pontját, ahol optimálisak a feltételek egy csillagászati obszervatórium működése számára. A kutatók műholdfelvételek, földi állomások és klímamodellek adatai alapján igyekeztek értékelni a csillagászati megfigyeléseket befolyásoló tényezőket: a felhőtakarót, hőmérsékletet, a levegő páratartalmát, szélességet, légköri turbulenciát – olvasható a LiveScience című tudományos hírportálon. Mindeme tényezők elemzése után a tudósok arra a következtetésre jutottak, miszerint a legmegfelelőbb az asztronómiai megfigyelésekre az Antarktisi-fennsík 4053 méter magasságú úgynevezett A-gerince

Európa 2010-es kulturális fővárosai

Pécs

Isztambul

Essen

Januárban három város mutatkozik be Európa 2010-es kulturális fővárosaként: a németországi Ruhr-vidéken található Essen, a dél-magyarországi Pécs, valamint a Boszporusz két partján fekvő Isztambul. Essenben január 9-én és 10-én, Pécsen 10-én, Isztambulban 16-án kezdődik ünnepélyesen a zenei, színházi, táncművészeti, filmes, illetve irodalmi rendezvénysorozat. Tavaly a nagy-britanniai Liverpool és a norvégiai Stavanger, az idén az ausztriai Linz, valamint a litván főváros, Vilnius volt Európa kulturális fővárosa.

A Vajdasági Magyar Ifjúság által működtetett Manók Műhelye tavaly nyáron nyitotta meg kapuit az általános iskolás tanulók előtt Szabadkán. A gyerekek a nyár folyamán több érdekes kirándulást tettek a városban, felmentek a Városháza kilátójába, ahol Szabadka csodálatos látképe tárult eléjük, megtekintették a Zsinagógát, bepillantottak a színház kulisszatitkaiba, és átkutatták a Városi Könyvtár minden kis zugát, szegletét és könyveit. Emellett szabadidős foglalkozásokon is részt vettek, ahol különféle kézműves mesterségekkel ismerkedtek meg, gyakorolták az üvegfestést és saját kezűleg díszítették ki csészeiket, egy ajtóra dekorációt, a karácsony közeledtével pedig adventi naptárt és háromdimenziós képeslapokat készítettek. December 13-án, Luca napján pedig a Ravel cukrászda sütődéjét vették birtokba, hogy mézeskalácsokat készítsenek. A kis cukrászinasokkal itt beszélgettünk.

Teleki Nimród az Ivan Goran Kovačić iskola negyedik osztályos tanulója. Csupán az első foglalkozásról maradt le, azóta rendszeresen manóskodik a műhelyben és a mézeskalácskészítést sem hagyta ki.

– Nagyon érdekesek az órák, de eddig ez a legjobb. Szerintem egyáltalán nem lányos dolog a mézeskalács-készítés, sőt én otthon is szoktam segíteni anyunak, vagy megcsinálom neki a vacsorát. Szerintem a fiúknak is tudniuk kell sütni, főzni, én már egész jól elboldogulok, sokat megtanultam a nagymamamtól és anyukámtól. Valószínűleg állatformájú mézeskalácsokat fogok készíteni és lehet, hogy még ki is díszítjük őket. Remélem szépek lesznek. Bízom benne, hogy mindenki jól sikerül, és a fára is felkerülnek majd. Amikor hallottam a Manók műhelyéről, rögtön felkeltette a kíváncsiságom, és nagyon örülök, hogy itt vagyok. Sok új barátot szereztem és szép dolgokat készítettünk. Nagyon büszke vagyok például a képeslapomra, mert tényleg jól sikerült. Karácsonyra is saját készítésű ajándékot adok majd – mesélte Nimród.

– Nekem nagyon tetszik a mai foglalkozás, érdekes, hogy gyúrhatjuk a tésztát és nyugodtan összepiszkolhatjuk magunkat – mondta **Garai Gergely**, aki a Majsai Úti iskola negyedik osztályos tanulója. – Elég nehéz süteményeket,

Manóműhely

tortákat készíteni, de szerintem meg lehet tanulni a szakmát, és akkor már minden könnyebben megy. Mondjuk, én nem lennék cukrász, de most kikapcsolódásként jöttünk el ide, ezért érdekes. Jó a hangulat, és mindenki nagyon élvezi. Azóta járok a műhelybe, mióta megkezdődtek az órák, és eddig nagyon tetszett, érdekes dolgokat láttam, csináltam, például amikor a kilátóban voltunk vagy üveget festettünk, azt nagyon élveztem. Szívesen kipróbálnék még új technikákat, vagy hogy milyen olajfestéssel dolgozni, remélem arra is sor kerül majd egyszer. Egyébként modellezek is, repülőgépeket csinálunk, így tudok bánni az apró dolgokkal is.

Fodor Ákos a Đuro Salaj iskola ötödikes tanulója. Ő már előzőleg is készített mézeskalácsot, de mint mondta, ez alkalommal is nagyon élvezte.

– Ahogy láttam, eléggé hasonlít az otthoni és az itteni mézeskalács-készítés. Jól ment a gyúrás és a szaggatás is, bár eleinte kicsit kemény volt a tészta, ezért ez volt a legnehezebb része eddig. Jó ötletnek tartom a mézeskalács-

készítést, talán eddig ez az óra jelenti számomra a legnagyobb élményt, de szerintem a többieknek is. Csináltam malac, szív, mókus és csillag alakú mézeskalácsot. Szerintem ki is díszítjük majd őket. Szeretnék majd egyszer szalmából készíteni bábokat, figurákat, vagy agyagozni. Ezeket is kipróbáltam már, igaz hogy más foglalkozások keretében, de akkor nagyon tetszettek, biztosan élvezném őket a műhelyben is. Van egy kis kézügyességem is, ezért úgy-ahogy elboldogulok a tésztával, agyaggal. Szeretek ide járni, mert nemcsak az iskolából vannak itt barátaim, hanem más iskolákból is megismertem gyerekeket, itt barátkoztunk össze, ezenkívül jó időöltésnek tartom, mert mindig csinálunk valami érdekes dolgot.

Fodor Krisztina, Ákos húga most elsős a Đuro Salaj iskolában. Ákossal együtt kezdett járni a Manók műhelyébe, és a legfiatalabb mézeskalács-készítő a kérdésre, hogy megy a cukrászmesterség, igen magabiztosan válaszolt.

– Nagyon jól megy, jó csinálni a mézeskalácsot, és szépek lettek. Szerintem nem lehet olyan nagyon nehéz a cukrászok dolga. Biztosan sok receptet fejből tudnak, anyu is úgy főz. Az a mézeskalács, amit itt csinálunk, ugyanolyan szép lesz, mint anyué. A díszítésnél lehet, hogy Ákos is segít majd egy kicsit. A formák kivágása volt a legjobb, de a legnehezebb a gyúrás volt, a tészta nyújtásánál meg segített egy bácsi. Szerintem a mézeskalács hozzátartozik a karácsonyhoz, amit itt csinálunk lehet, hogy felkerül majd a fára is, vagy kirakjuk otthon valahová. Úgy láttam, a többieké is jól fog sikerülni. Nekem eddig a mai nap tetszett a legjobban!

A Manók műhelye természetesen a téli szünet alatt is várta a gyerekeket, és az idén tovább folyik a műhelymunka, ahol a kézművesség különféle csínját-bínját lehet elllesni. Akinek kedve van, bátran csatlakozzon a kis társasághoz.

Tánchagyományaink őrzői

A hogy változik, s halad előre a világ, a múlt és ősünk kultúrájának megőrzése egyre fontosabbá válik, hiszen az új dolgok könnyen háttérbe szoríthatják a meglevőt, az új szokások elfeledtetik velünk a régieket. Nyelvünk új szavakkal bővült, irodalmi alkotásaink száma egyre gyarapszik, újabb és újabb divathullámok jönnek, új stílusok alakulnak ki, s egyre újabb zeneszámok, filmek születnek, ám nem feledkezhetünk meg arról, hogy minden új a régre épül, és az elmúlt dolgok minél távolabbiak, bár halványulnak, egyben értékesebbek is lesznek. A néphagyományok megőrzésére persze napjainkban számos alkalom nyílik, rovásírást, gyöngyfűzést, nemezelést vagy agyagozást tanulhatunk, elleshetjük a lovasíjászat vagy az ostorcsatogtatás titkait, a szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ pedig egyik színhelye a néptánc és népzene átörökítésének. Mi most a fiatal néptáncosok ünnepek utáni próbájába lestünk be egy kicsit, és arról faggattuk őket, mit jelent számukra a népzene és ősünk tánca, s milyen élményekkel gazdagodtak az elmúlt évek alatt.

Horvát Krisztina, a Széchenyi István iskola tanulója immár hét éve táncol, s olyannyira élete részévé vált már a néptánc, hogy az sem kizárt, egyszer ő is táncoktató lesz.

– Amikor elkezdtem járni a Népkörbe, talán az volt a legfurcsább, hogy nem ismertem senkit. Azóta ez megváltozott, összeszokott társaság lettünk, sok barátom van, akikkel a próbákon kívül is tartjuk a kapcsolatot. Sok koreográfiát megtanultunk már, számos táncot tudunk, de nekem a legkedvesebbek talán a székely, illetve a kalocsai táncok. Nagyon szeretem a néptáncot, szerintem nem is nehéz, hiszen nagyon jó oktatóink vannak, akik mindenben segítenek. Az elmúlt évek

alatt nagyon sok szép emlék halmozódott fel, az utazások, versenyek nagy élményt jelentenek, nyáron néptánc táborban vagyunk, és persze sok olyan táncot is tanulunk, amit nem mutatunk be közönségnek. Hamarosan Budapesten lesz egy fesztivál, ahová minket is meghívtak, és közeledik a Kőketánc is, most ezekre készülünk.

– Három éve táncolok, és nagyon jól érzem magam itt, jó a hangulat, összeszoktunk és sok mindent átvészeltünk már. A húgom kezdett néptáncra járni, és valahol neki köszönhetem, hogy én is itt vagyok, ugyanis vele tartottam a monostori néptánc táborba. Így indult. Nagyon szeretek itt lenni, mert nemcsak táncolunk, hanem énekelünk is. Elég sokat utazunk, utoljára a szekszárdi Szüreti fesztiválon voltunk, és nagyon jól éreztük magunkat – mondja **Margit Adrianna**. – Utazásokkor legtöbbször van egy kis szabad időnk is fellépés után, amibe belefér például a városnézés, vásárolgatás és a többekkel való barátkozás is. Általában hetente kétszer van próbánk, ha versenyre, fellépésre készülünk, akkor több is, és attól függően, mit készítünk elő, néha nehéz is a felkészülés. Én a moldvai táncokat szeretem a legjobban, mert egy kicsit pörgősebbek, szépek a viseletek is, de a sok alsószoknya, ing és mellény nyáron nagyon melegít. Szeretnék továbbra is néptáncra járni, hiszen sokat kaptam, tanultam az elmúlt három évben.

Búbos Dávid, a Jovan Jovanović Zmaj iskola hetedikes tanulója. Ő két éve jár néptáncra. Mint mondta, a legnehezebb része az ismerkedés volt, maga a tánc már kevésbé, hiszen a táncoktatók mindent megmutattak, megmagyaráztak, és lépésről lépésre tanult meg mindent.

– Legutóbb Szekszárdon jártunk, és minden nagyon jó volt, kivéve, hogy borzasztóan

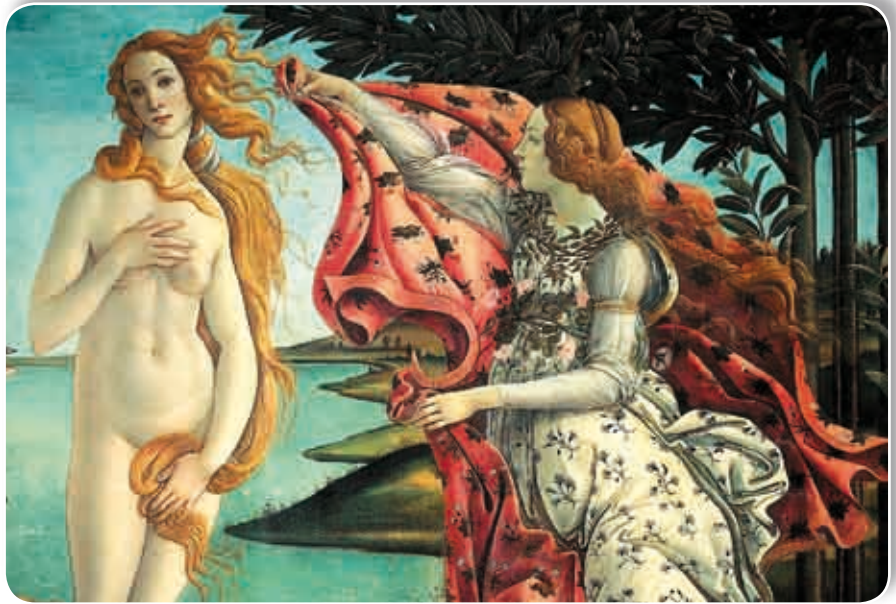
csúszott a színpad, és nehéz volt így táncolni. Volt néhány nagyon emlékezetes fellépésünk, de a lámpaláz a mai napig megvan bennünk. Nagyon tetszik a mátyusföldi viselet, a táncok közül viszont a moldvai a kedvencem, mert egyszerű, de látványos, és bármelyik tánc házában tudjuk táncolni. Szeretek itt lenni, mert a tánchoz nemcsak a népzene hanem az ének is hozzákapcsolódik, és a kető együtt nagyon sokat ad. Vannak táncok, koreográfiák, melyeket valóban nehéz megtanulni, és figyelni kell magunkra, a párunkra, a ritmusra, zenére, énekre. Gyakorolni kell, és akkor megy, és bár az oktatók nem túlzottan szigorúak, elvárják, hogy apait anyait beadjunk abba, amit csinálunk. Ha a néptáncot egyszer abba is hagyom, a népzene mindig is az életem része lesz.

– Már hét éve táncolok, a testvérem kezdett el néptáncra járni és rajta keresztül én is itt kötöttem ki – kezdte **Budincsevity Krisztián**, aki egyébként a Đuro Salaj iskola hetedik osztályába jár. – Elsőre rögtön megtetszett, és a mai napig nagyon szeretek néptáncra járni. Az utolsó koreográfiánk, a mátyusföldi nagyon tetszett, mert sok volt benne a legényes, és egy kicsit nagyobb táncudást kívánt. Nekem érdekesebb olyan táncot táncolni, ami nehezebb. Az elmúlt hét év nagyon szép volt, és újra végigcsinálnám, ha kellene. Jó a társaság, akikkel a Népkörön kívül is tartjuk a kapcsolatot, és mindig jönnek új emberek, akik ha tényleg akarnak, hamar fel tudnak zárkózni, hiszen van néhány alaplépés, amit el kell sajátítani, és szinte az összes többi ezek kombinációja. Fontosnak tartom a hagyományápolást, hiszen kezd feledésbe merülni a kultúránk, és jó, hogy vannak, akik ezeket a hagyományokat folytatják.

Sztojánovity Livia

Jó lenne valami modern, kényelmes frizura! Vajon hányszor hallják fodrászok az unalomig ismételt óhajt? Könnyű nekünk, manapság szinte mindent választhatunk. Persze nem volt ez mindig így...

Hajas históriák

A természetes haj alakítása, föltűzése, befónása, fésülése, vágása, göndörítése vagy éppen kiegyenesítése, a haj dúsitása évszázados szokás. Már a bibliai Absolon is borbélyhoz járt: „...mikor a fejét megnyíratja (mert minden esztendőben megnyíratja vala, mivel igen nehéz volna, ezért nyíratja le), az ő fejének haja nyom vala kétszáz siklust a királyi mérték szerint.” S ha már a Bibliát említettük, a fodrászoknak is van védőszentjük, mégpedig Mária Magdaléna, aki dús hajával törölte meg Jézus lábát, miután olajjal bekente. A magyar etnográfusok július 22-ét, Magda névnapját ismerik hajvágó napnak, amikor a lányok hajából lemetszenek egy ujjnyit, hogy majd hosszabbra nőjön.

Hosszabban, rövidebben

A keresztény tanítás a haj hosszának megítélésében máig ható mély nyomokat hagyott. Pál apostol ezt írja a korinthusziaknak: „Avagy maga a természet is nem arra tanít-e titeket, hogy ha a férfiú nagy haját visel, csúfsága az néki? Az asszonynak pedig, ha nagy haja van, ékesség az néki; mert a haj fátyol gyanánt adott néki.”

Eme intés hatása érződik még a 60-as évek középgenerációjának csúfolódásán is – hosszú haj, rövid ész – a hippik és más fiatal fiúk haja láttán. A hajdani hosszú hajúak mára apákká, sőt nagyapákká lettek, többnyire levágatták fűrtjeiket (a szakálluk sokszor megmaradt), s olykor ámulva nézik kopaszra borotvált fejű, borotvált állú fiaikat. A nemzedékváltás szinte törvényszerűen a frizura terén is rendre bekövetkezik.

Az ókori görög kultúra sem volt mindvégig egységes e téren: a legrégibb időkben a férfiak farkocsba fonták hajukat, majd fűrtökbe csavarták, és szalaggal kötötték le. Még később a rövidre nyírt haj lett a divat. Ez összefüggött a sportolás elterjedésével és a háborúkkal is: a lobogó sörény nem illett sem a csatamezőkhöz, sem a sportpályákhoz.

A nők kezdetben a férfiakhoz hasonlóan vállukra lógó hajfonatokkal jártak, de 400 után kontyba tekerték hajukat, és gyakran fémhálóból szorították le. Az utcán fátylat, ünnepekkor

levélkoszorút viseltek. Nagy Károly (742–814) római császár mér vállig növesztette a haját, a fia, Jámbor Lajos – jámborul – már rövidere vágatta, és unokája – Kopasz Károly volt!

Az uralkodók olykor törvényileg is beleszóltak a haj hosszába: például I. Henrik (1008–1060) francia király – állítólag egy Selo nevű páter prédikációjának hatására – mintegy megtérése jeléül előbb maga nyíratkozott meg, majd erőszakkal megnyíratta alattvalóit. Nagy Péter (1672–1725) orosz cárról is tudni, hogy ugyanezt a parancsot adta ki.

Ám a hajviselet kultúrtörténete a hosszúság-rövidség kérdésénél sokkal összetettebb. Már azt a közkeletű nézetet is el kell oszlatnunk, hogy a fiatalember „eredendően” rövid, a nő pedig hosszú haját visel, ez a helyénvaló ez az illendő. Számos korban és kultúrában ugyanis nem így volt.

Észak-Európában régen a nagy haj a férfi büszkesége volt, a rövid pedig a rabszolgák ismertetőjele. Nem véletlen, hogy I. Harald (860–933) viking (Norvégia) uralkodó nevének jelentése: széphajú. Az egyik új-guineai törzs-

ben, a csambuliknál nagy műgonddal fésülik, bodorítják hajukat a férfiak, szemben rövid hajú asszonyaikkal, illetve emlékeztethetünk az indiánregényekből ismert Varjak népére, ahol szintén az asszonyok voltak rövid, míg a férfiak hosszú hajúak. Hajdan az özvegyen maradt görög asszonyok és a spártai hajadonok rövidre vágták hajukat.

Hajhálók és fejfedők

Hogy fedetlen fővel, „meztelen hajjal” vagy éppen fejfedőt hordva éltek-e őseink – azt időjárástól eltekintve –, annak is volt vallási és kulturális jelentősége. A sapkák, sisakok, kalapok, kalpagok története elválaszthatatlan a frizurától. A kapedli vagy kipa (sábeszdeklinek, azaz szombati fejfedőnek is csúfolják) viselése például ősi zsidó szokás, mondhatni népviselet. A Bibliában Mózes rendeli el a főpap számára valamiféle süveg viselését, otthonában pedig voltaképpen minden zsidó a saját családjának főpapja, ezért sapka is díszeljen a fején! A héber kapedli szó kupolát, égboltozatot jelent, fejére téve viselője úgy érezheti, a Mindenható ege borul fölé, védelmet és biztonságot nyújt. Nem így a keresztényeknél. A régi rómaiak megtiltották rabszolgáiknak a főfödő használatát, a szolga az úr előtt csak fedetlen fővel jelenhetett meg, s ha volt is sapka rajta, azonnal – földig hajolva – le kellett kapnia kobakjáról. A római eredetű keresztény egyházakban is hasonló módon kell a templomba lépni, az Úr elé járulni.

A magyar népviseletben is van jelentősége, mit hordanak az emberek a hajukon: a hajadon lányok például pártát, ezt a korona vagy félhold alakú fejéket, s bizony, aki nem megy férjhez, az „pártában marad”. Az ifjú menyecskének azonban „bekötik a fejét”.

Minek tekintsük a muszlim nők viseletét, a csadort? Ruhának, fátyolnak, fejfedőnek? Mindegyiknek egyszerre.

Amikor hiányzik

S mi a helyzet a kopaszaggal? Erőtlenséget jelentene? Korántsem. A tar főt másfajta férfiúi erővel, a potenciával szokás összekötni. (Bár a dús hajzatot is tekintették a férfiaság, s mint láttuk, az erő jelének – feltehetően az eunuchok gyér szőrzete miatt.) Most csak annyit jegyezzünk meg erről: nem légből kapott a kopasz férfiakról való feltételezés, hormonális magyarázata is van a jelenségnek: több férfi-hormon, tesztoszteron termelődése jár olykor együtt erőteljes hajhullással. Lám, minden és mindennek az ellenkezője igaz – legalábbis, ami a haját illeti.

A kopaszra nyíratkozás mai divatja persze megint más jelenség (a skinheadek esetében politikai állásfoglalás), s nem jár okvetlenül együtt teljesítménynövekedéssel! Ahogy a tonzúra – a katolikus papok feje tetején kiborotvált kis kerek rész – is más jelentést hordoz: a keresztényeknél a haj lenyírása – akárcsak a fedetlen fő – az alázat jele.

Csábos parókák

A haj ősi szexuális szimbólum is, „a nő haja erogén”. Többek között ez is eredete a női parókaviselésnek.

Az egyiptomiak már bizonyosan hordtak parókát. Különbő forrásokból és ábrázolásokból sokat tudunk a Nílus menti ókori hajviseletről, illetve a kopaszág ottani divatjáról.

Feltehetően egyiptomi eredetű a zsidó nők parókája, a sájtli is. A vallásos nők férjhez menetelük alkalmával vágatták le hajukat, nehogy attól kezdve más férfiak érdeklődését is fölkeltsék. Állítólag, amikor Sába királynője megtudta, hogy ha Salamonnal házasságra akar lépni, le kell vágatnia haját, fogta magát, és hazautazott.

Birkák a fejtetőn

A 17–18. század a frizura történetének egyik legbizarrabb korszaka: a barokk és a rokokó, a szélsőséges divatjelenségek sosem látott ideje. Krinolin (halcsontos szoknya), tournure (ejtsd: turnür; farnövelő párna), a szó szoros értelmében lélegzetelállító fűzők, szép-

ség- vagy inkább csúfságtapaszt, térdnadrág, színek és kelmék tobzódása, fojtó parfümök, no meg páróka minden mennyiségben púderrel, rizssporral vastagon megszórva. A póthajkorszak az allonge (ejtsd: alonzs, jelentése: meghosszabbítani) parókával kezdődött XIV. Lajos udvarában.

Marie-Angélique de Fontanges hercegnő, a Napkirály egyik kedvese új divatot teremt, a nevére elnevezett fontange-t. 1670-től kezdik viselni ezt a drótvázra épített, szalagokból, csipkékből összeállított, magas fejéssel díszített frizurát, melynek viselőivel Franciaországban és Dániában külön adót fizettettek! Ebben az időben lett divat a kis csigák borította birkafrizura is.

A fontange már 1714-ben kimegy a divatból, 1730-ban a hajzacskó, le crapaud kiszorítja a parókát, mely a század kezdete óta egyre kisebbé vált. A férfiak fűrtjei most már csak egy csinos zacskóban rejtkeznek, ezt pedig kacér selyemszalag fogja össze; a copf, la queue a század közepe táján válik általánossá, a hadseregben már korábban. Az 1760-as években minden képzeletet felülmúló formában tér vissza a magas hajviselet: a dámák föltornyozák, tupírozzák a hajukat, a hajtorony óriásira nő, és mai szemmel nevetséges díszítések kerülnek bele, van, aki egész parasztagazdaságot hord tehennel, birkákkal, pásztorokkal stb. Gyakori a virág- vagy gyümölcskosár is. Marie Antoinette követi a divatot: ő a francia flotta legpompásabb hajóját viseli hajában! 1776-ban a londoni Szent Pál-székesegyház bejáratát másfél rőffel meg kellett magasítani, hogy az udvarhölgyek részt vehessenek az istentiszteleteken. Új eszköz jelenik meg a hölgyek toalett-táskájában: az elegáns, sokszor ezüsből, aranyból vagy elefántcsontból készült vakarófésű!

1775-től a természetes haj és a vendéghaj végképp külön válik: az utóbbi remekművet egyszerűen ráhelyezik a fejre. Utána már csak reménykedni lehetett – nem mindig sikerrel –, hogy a bálon nem kap lángra vagy nem rántja le a csillárt.

A fontange és a parókacsodák után említjük még meg az ún. Titus-frizurát, ezt a rövidre vágott, göndörített hajviseletet, amelyet a római szobrokon lehet látni. François-Joseph

Talma (1763–1826), a híres francia színész, Napoléon kedvence hozta divatba a nagy francia forradalom idején, amikor Voltaire Brutus című drámájában ilyen frizurával lépett föl.

Frizuraforradalom

A frufu, a rövid, homlokba fésült haj a 19. század végén tűnt fel, és még ma sem vesztett népszerűségéből. A konty, ez a befont vagy összecsavart és a fej búbán vagy lejjebb, a tarkónál föltűzött női hajzat is gyakori. A konty alá kerül – hasonlóan a bekötik a fejét kifejezéshez – azt jelenti, hogy férjhez megy, de utána senki nem nézi jó szemmel, ha túl sok kontyalávalót (azaz a nők által kedvelt szeszes italt) fogyaszt. (A kislányok egy vagy két copfot vagy kétoldalt föltre tekert, ugyancsak előzőleg befont ún. diabolót hordanak.) Az 1920-as években divatba jött a nők és a gyermekek körében a tarkó magasságában körülnyírt aprófrizura, majd a tarkón szintén simára borotvált, onnan részsütösen felstuccolt, hullámos bubifrizura.

Színésznők is gyakorta teremtettek divatot, hogy csak két magyar példát említsünk, még a múlt században terjedt el fölött leomló tincseivel az ún. Déryné-hajviselet, majd a két világháború között a Karády-frizura.

A hajtörténetének aztán más „forradalmairól” is feltűnnek: egy liverpooli zenekar megteremti a Beatles-frizurát, s ez a 60-as években népszerűvé vált hajviselet ma már fogalom, de ha valaki mégsem tudná: elől homlokba hulló, hátul hosszú fiúfrizuráról van szó.

A hosszú hajú hippik a hajviselet forradalmairól is, noha korántsem a történelemben addig még nem látott újdonsággal állnak elő. Ami itt novum, az az uniszex: fiúk-lányok – hátulról legalábbis – alig megkülönböztethetők.

Tupír. Ugyancsak a hatvanas években minden nő – hogy dúsabbnak hasson a haja – ezzel a felborzolva fésült fejjel járt.

Egy időben aztán mindenki Vidal Sassoon módszerére, a sassoon-vágásra esküdött.

És ma? Ha néha idegenkedve szemléljük kedvenc fodrászunk műremekét, gondoljunk arra is, hogy fejünk tetején évezredek tapasztalatok ötvöződnek.

(L)

Rágódás a rágó miatt

Ki ne bosszankodott volna már a rágógumi miatt? No, nehogy azt higgyétek, hogy csak a tanárok! Nemrég az MTV-én azt adták hírül, hogy bevezetik a büntetést azok részére, akik nyilvános helyen rágják a rágót. Mert nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is gyakran szokták oly módon kiadni az útját a megunt rágónak, hogy odaragasztják az ablakba, a székre, a szék támlájára... Últél már bele rágóba? Dobhattad el a nadrágot, szoknyát. Olyanok is akadnak, akik egyszerűen a földre hajítják. S te belelépsz, hazaviszed...

Olvastam, nagyon alkalmas a fogak tisztítására! S a gyomor hogyan reagál? Erről is hallottam: Úgy, mintha ennél, vagyis képződnek a gyomornedvek, kaja meg nem érkezik... Értitek, ugye? Aki nem, annak megmagyarázom: a gyomorsav elkezd marni a gyomrot, s olyan éhes leszel, mint a kutya. Tehát, aki fogózik, az ne rágózzon!

A péterrévei Samu Mihály iskolában is szeretnek rágózni. Többnyire divatból, megszokásból rágják: az ötödikes **Pece Márk**, **Horváth Diana**, **Nagy Zoltán**, **Koliger Teodóra**, a hetedikes **Baksa Arnold**, **Bartuc Attila**, a nyolcadikos **Nagy Imre** és **Stanojev Alekszandar**.

Márk öt rágót szokott egyszerre a szájába gyömöszölni, s mikor fúj egy nagyot, gondolatjátokat, mekkora, mint egy lufi.

– Egyszer mentem hazafelé – kezd a mesélésbe Márk –, ugyanis a suliban nem szabad rágózni, s útközben vagy öt rágót is rágtam, s nagyokat fújtam. Egyszer csak elpukkadt a nagy lufi, s mind az arcomra ragadt. Alig tudtam lekapargatni. Máskor meg a tesóm kiköpte, és „véletlenül” az én hajam-

ba esett. A hajból nem lehet olyan könnyen kiszedni, így le kellett azt vágni. Azóta kopasz vagyok.

– Szerintem is tisztítja a fogakat – érvel Teodóra –, meg vele le lehet szokni a cigiről. Apukám beteg lett, s az orvos ajánlotta, hogy ne cigizzen. A rágónak köszönve leszokott. Nekem is egyszer a hajamba ragadt, ugyanis az unokatesóm fújta, elpukkadt. Mi se tudtuk kitisztítani, le kellett vágni vagy húsz centit!

Imre is szereti rágni a rágót, szerinte nagyon is hasznos, tisztítja a fogakat. Valószínűleg a kémia tanár ezt nem tudja, mert nem engedélyezi.

– Tavaly egy kémiaórán rágóztam – emlékezik vissza Imre –, s a tanár észrevette. Nem szidott ő meg, csak kihívott felelni. Nem is figyeltem, annyira belemerültem a rágózásba. Szerencsémre sügtak, így nem kaptam egyest, csak hármast. De sokszor kellett felelni, mire ötös lett a hármashól!

– Órákon nemigen rágom a rágót – jelenti ki Alekszandar –, mert nem szabad, de ha éppen éhes vagyok, akkor rágom, mert akkor nincs éhségérzetem. Meg azért is, hogy ne legyen ideges. Olyankor akkor rágom, ha a tanár nem néz arra. Azért leginkább otthon rágom. Orbitot szoktam venni.

– Én is az Orbitot szeretem – kezd a mesélésbe Arnold –, mégpedig az erőset. Szerintem nem minden tanár van a rágó ellen. A fiatalabbak kedvelik. No, egyszer focizás közben én is megjártam, valaki a hajamba dobta, s nekem is le kellett vágni, mint Márknak.

– Nekem meg egyszer magyarórán oda ragadt a kezem a padhoz – meséli Diana –, ugyanis valaki odaragasztotta. Olyan kelle-

metlen volt, írni kellett volna, de nem tudtam, mert a rágóval kellett bajlódnom. Jó, hogy a tanár nem vette észre. Még az írással is lemaradtam. Nálunk otthon mindenki szereti a rágót. Én is sokfélét kipróbáltam már, de legjobb az epres meg a kólás.

Attila is rágódott már a rágó miatt, ugyanis valaki otthagya a székén.

– Egyszer magyarórán beleültem egy otthagott rágóba – mondja Attila. – Mikor fölkeltem, mentem ki a táblához felelni, csak úgy nyúlt utánam. Ne is mondjam, volt ám nevetés. Valamennyit kiszedtem a nadrágomból, de otthon még anyukám sem tudta kitisztítani. Szerintem mindenki rágja, főleg megszokásból. Még a fiatalabb tanárok is.

Zoli is jól megjárta, mert, hogy ne vegyék észre, gyorsan a zsebre dugta...

– Harmadikos lehettem – emlékezik vissza Zoli –, mikor a tanító néni jött, s hogy ne vegye észre, nem volt mit tenni, gyorsan a zsebre dugtam. Én már el is feledkeztem róla, hanem otthon akartam valamit a zsebbe tenni, de nem ment. Összeragadt. Még a mai napig is ott van a farmernadrágomban.

Hogy ne sokat rágódjunk a rágó miatt, ne kelljen eldobni az egyébként kedvelt holmit, elárulom, hogyan lehet kitisztítani a nadrágba, szoknyába ragadt rágót.

A világhálón barangolva többek közt erre is rábukkantam: Helyezz rá egy jégkockát, amíg a rágó keménnyé és törékennyé nem válik, majd óvatosan éles késsel kapard le! A megmaradt foltot alkoholos vagy citromos vízzel, már könnyen kitisztíthatod. Jó munkát!

Köztünk volt Miska bácsi

Nemrég olvashattátok a Jó Pajtásban a Magyar Rádió műsoráról, Miska bácsi levelesládájáról, mégpedig a szabadkai kiállításról, ahol kiállították a Miska bácsi levelesládájába írt írásokat, képeket.

A vándorkiállítás Óbecsére, a Népkönyvtárba is eljutott, s örömmel mondhatom, eljöttek a valamikori diákjaim, akik tíz-húsz évvel ezelőtt lelkes tagjai voltak a Petőfi Sándor iskola Radnóti Miklós önképzőköri keretein belül működő tudósítócsoportnak. Nemcsak a Jó Pajtást, az újvidéki Gyermekrádiót, hanem Miska bácsi levelesládáját is tudósították az iskolában történő eseményekről. Padisák Mihály, azaz Miska bácsi író, újságíró, de talán ennél is több volt: a határon kívül élő magyarság összetartója, nevelője. Mert neki mindenki írhatott, ha valamilyen problémája adódott, vagy éppen meg akarta osztani vele örömét. Ő mindenkinek válaszolt. Segített, tanácsokat adott, dicsért, vigasztalta a csüggedőket. Legtöbb levelet Erdélyből, Kárpátaljáról és Vajdaságból kapott.

A megnyitóra december 9-én került sor, ahol Kinka Erzsébet, a könyvtár igazgatónője köszöntötte a nagyszámú közönséget, az egykori Miska bácsi levelesládája kistudósítóit, munkatársait, hallgatóit.

A kiállítást Székelyné Körösi Ilona főmúzeológus hozta el Óbecsére is, s külön öröm volt számunkra, hogy a kiállítás bemutatása után

köszöntötte a Petőfi Sándor iskola egykori levelezőit, akik a legszorgalmasabbak voltak, s Padisák Mihály Ezer szállal c. könyvébe is sok írásuk bekerült.

Egykori tanítványaimmal fölidéztük a szép emlékeket, az Aranyharsona-díjat, a jutalomnyaralásokat, a sok-sok könyvjutalmat, amivel Miska bácsi megajándékozott minket. Eljöttek a levelezőtársai, s örömmel keresték a írásainkat, a levelüket a sok kiállított között.

Nemcsak az iskolában történő eseményekről tudósítottuk szinte hetente Miska bácsi levelesládáját, hanem részt vettünk külföldi pályázatokon is. Örömmel írtunk, mert minden egyes levélre válasz érkezett, meg az is örömet jelentett, hogy viszonthallhattuk az írásainkat. Mert nemcsak a diákjaim írtak, én is leveleztem (ma e-mailezek) Miska bácsival.

A kiállításon úgy éreztük, köztünk van, ahogyan Budapesten, a Magyar Rádióban, ahova meghívtak minket, Sárospatakon, a Vencel-tónál, a tudósítótáborokban, ahová a kistudósítóimmal mentünk, ahol személyesen is megismerkedhettünk vele.

Ezek a diákjaim ma óvónóként, tanítóként, magyartanárként továbbra is terjesztik a szép szót, oktatják szép magyar beszédre tanítványaikat.

Pálinkás Gabriella ma óvónő, és szívesen mesél.

– Nagyon régen volt – emlékezik vissza Gabi –, de még ma is emlékszem, a Szülőföldem híres embere c. pályázatra Than Károlyról, a híres óbecsei születésű vegyészről írtam. Táborozást nyertem, ha jól emlékszem, Csáfordjánosfára mentünk a Magyarok Világtalálkozójára. Még mindig őrzöm a képet, amit ott vettem azon a nyaraláson, mert bejártuk a környéket is: Köszeget és környékét. Meg még ma is kapom jutalomként az Anyanyelvünk c. folyóiratot.

Brasnyó Szilvia tanítónő egykor Aranyharsona-díjat kapott.

– Emlékszem – meséli Szilvia –, valamilyen pályázatra írtam fogalmazást, s Aranyharsona-díjat kaptam. Kérdezte Miska bácsi a levelében, hogy kinek küldje, én a szüleimnek kértem. Az osztályunkból még sokan leveleztek: Szügyi Angéla, Topolcsányi Laura, Koszorús Angéla, Kovács Andrea... Nemcsak általános iskolás koromban, hanem mikor már középiskolás voltam, akkor is leveleztem Miska bácsival.

Örültem, mikor értesültem e kiállításról, s bizony meghatódva léptem át a küszöböt, hiszen több mint húsz éve már, hogy a társaimmal levelezőtársai voltunk. Köszönjük, hogy elhozták nekünk Miska bácsi gazdagságát.

Koncz Erzsébet

Január 14.

Ma Bódog, Félix, Hilárisz, Gotfrid, Malakiás napja van.

Bódog

Régi magyar személynév. A boldog szó régi bódog alakjából származik. Eredeti jelentése: gazdag.

Malakiás

Héber eredetű név. Jelentése: angyal, Isten követe, küldöttje, küldöttem, hírnököm.

1301 (709 éve történt)

A budai várban meghalt III. András magyar király (1290–1301). Vele kihalt az Árpád-ház férfiága, amely a honfoglalás óta megszakítás nélkül uralkodott.

1875. január 14. (135 éve történt)

Megszületett Albert Schweitzer orvos, teológus, zenetudós, humanista filozófus, aki 1952-ben Nobel-békedíjat kapott, amit 1953-ban vett át. A Nagy Fehér Doktor 1913-ban Közép-Afrikába, Lamberénébe indul, hogy létrehozza a kórházat, melyet élete legfőbb célkitűzésének tekintett. A lamberéné kórház évtizedek során sok beteg embernek hozott gyógyulást és mentette meg az életét. Albert Schweitzer áldozatos munkája azóta az önzetlen, feltétel nélküli humanitás szimbólumává vált.

1914. január 14. (96 éve történt)

Henry Ford bevezette a legújabb találmányát, az autó-összeszerelő futószalagot, aminek következtében a gyártási idő 12 óráról 93 percre csökkent. Ford sikerében óriási szerepe volt fő

munkatársának, Galmb József magyar mérnöknek is. A Ford Motor Company története (angol nyelvű):

<http://www.hfmgyv.org/exhibits/fmc/chrono.asp>

Január 15.

Ma Lóránt, Lóránd, Pál, Alfréd, Sándor, Aurél, Mór, Gujdó napja van.

Aurél

Latin eredetű név, az Aurelius római nemzetségnévből származik. Jelentése: aranyos.

Mór

A Móric 19. századi rövidüléséből származik. Más magyarázat szerint a Marus rövidüléseként tartják számon. Jelentése: mór, szercesen.

1908 (102 éve történt)

Megszületett Teller Ede magyar fizikus, az atombomba egyik kifejlesztője, a hidrogénbomba-program irányítója.

1622 (388 éve történt)

Megszületett Molière (eredeti nevén: Jean-Baptiste Poquelin) francia vígjátéktíró és színész, a klasszikus francia színjátszás megteremtője (Tartuffe, A fösvény).

1895. január 15. (115 éve történt)

Szentpéterváron bemutatták Pjotr Iljics Csajkovszkij orosz zeneszerző Hattyúk tava című balettjét. Műveiben egyesítette az orosz népzene hagyományait az olasz, francia és német romantikus zene elemeivel. Különösen közkedveltek a szimfónia személyes érzéseinek, tapasztalatainak zenei megfogalmazásai. Az emberi érzések széles skáláján kívül Oroszország társadalmi helyzetét is ábrázolja Alekszander Puskin költeményeire írt 1879-es Anyegin és az 1890-es Pikk Dáma című operáiban. Balettjeivel a szimfonikus balett műfaját teremtette meg. Számos hegedű- és zongoraversenyművet is komponált. Európában és az Amerikai Egyesült Államokban is nagy sikerrel koncertezett, amihez hozzájárult az is, hogy maga vezényelte műveit.

Január 16.

Ma Gusztáv, Marcell, Fanni, Izidor, Henrik, Stefánia, Honórisz, Gotfrid, Karád napja van.

Fanni

A Franciska és a Stefánia becézőjéből önállósult név. Más magyarázat szerint görög, szláv, német eredetű. Jelentése: virágkoszorú.

Karád

Török, magyar eredetű név, a Kara név -d kicsinyítő képzős származéka. Jelentése ismeretlen.

1547. január 16. (463 éve történt)

Az 1533 óta uralkodó IV. (Rettegett) Iván moszkvai fejedelmet egész Oroszország első cárijává koronázták. Kormányzását brutális kegyetlenség és szigor jellemezte, kortársai ezért nevezték Rettegettnek. Belpolitikája az ősi orosz nemesség leszármazottai, a hatalmuktól megfosztott bojárok ellen irányult, akiknek birtokait nagy részét kisajátította. Létrehozta a központi irányított orosz birodalom alapjait (egységes törvénykönyvet adott ki, megszervezte az állandó katonaságot). Uralma alatt indult meg Oroszország szibériai terjeszkedése is.

1847 (163 éve történt)

Megszületett Mikszáth Kálmán író (A Noszty fiú esete Tóth Marival, Szent Péter esernyője).

1939 (71 éve történt)

Megjelent az első Superman-képregény.

1945 (65 éve történt)

Az indiai Lahore-ban megszületett Kabir Bedi színész (Sandokan).

Január 17.

Ma Antal, Antónia, Roxána, Aszter napja van.

Roxána

Perzsa, görög eredetű név latinos formája, Nagy Sándor feleségének a neve volt. Jelentése: világos, ragyogó.

Aszter

Görög eredetű név. Jelentése: csillag.

1468 (542 éve történt)

Meghalt Szkander bég (született 1403 v. 1405, eredeti neve: Kasztri-óta György), aki albán hadvezér és nemzeti hős volt. Török hadifogságba került, ahol magas tisztségig vitte, majd egyesítette és sikeresen védte Albániát. Lovas szobra előtt Tirana főterén fényképezkedett le lapunk szerkesztője.

1377 (633 éve történt)

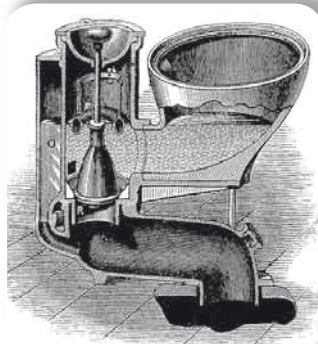
A pápaság 1309 óta tartó avignoni fogsága véget ért. XI. Gergely pápa Avignonból visszaköltözött Rómába, innentől a pápák székhelye a Laterán helyett a Vatikán lett. (<http://hu.wikipedia.org/wiki/Vatik%C3%A1n>)

1927 (83 éve történt)

Először jelent meg a spenótevé Popeye figurája, a Thimble Theatre című képregényben.

1861 (149 éve történt)

Szabadalmaztatták az öblítő toalettet külön víztartállyal és lehúzóláncsal.

Január 18.

Ma Piroska, Pál, Beatrix, Özséb, Margit, Fausztina napja van.

Özséb

Görög, latinosított eredetű név, az Eusebius névnek a rövidült, magyar formája. Jelentése: istenfélő, jámbor.

Fausztina

Latin eredetű név, a Fausztusz férfinév továbbképzett női párja. Jelentése: szerencsés.

1882. január 18. (128 éve történt)

Megszületett Alan Alexander Milne angol író, Micimackó, Malacka és társai megalkotója. Két könyv teljes szövege magyarul: <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/kulfoldi/milne/micimac/html/3.htm>

1892. január 18. (118 éve történt)

Megszületett Oliver (Norvell) Hardy amerikai komikus, a nálunk Stan és Pan (Laurel&Hardy) címmel vetített burleszksorozat párosának nagyobbik fele. (http://hu.wikipedia.org/wiki/Stan_%C3%A9s_Pan) Jelentősebb filmjei: A század csatája, A sivatag fiai, A tengeri ördögök, A két bűvészinas, Nagyágyúk, Vadnyugati őrárat

1788 (222 éve történt)

Megérkeztek az első angol telepesek Ausztráliába, és megalapították az első fegyenclepet. (<http://hu.wikipedia.org/wiki/Ausztr%C3%A1lia>)

Január 19.

Ma Sára, Márió, Veronika, Sarolta, Absa, Margit napja van.

Márió

A Máriusz név olasz megfelelője. Latin eredetű. Jelentése: férfi, harcias.

Absa

Héber eredetű név, az Absolon kicsinyítő képzős származéka. Jelentése: apa.

1736 (274 éve történt)

Skóciában megszületett James Watt a gőzgép feltalálója. (<http://jameswatt.atw.hu/>)

1809 (201 éve történt)

Megszületett Edgar Allan Poe amerikai költő, író, a krimi műfajának megteremtője (Holló, Kút és az inga).

Életrajz: http://hu.wikipedia.org/wiki/Edgar_Allan_Poe

Művei magyarul: <http://mek.oszk.hu/03500/03575/html/>

1839 (171 éve történt)

Megszületett Paul Cezanne posztimpreszionista festő (Kék váza, Egy modern Olympia, Nagy Fürdőzők). http://hu.wikipedia.org/wiki/Paul_C%C3%A9zanne

1853 (157 éve történt)

Rómában bemutatták Giuseppe Verdi A trubadúr című négyfelvonásos operáját.

1958 (52 éve történt)

Megszületett Zsombó Imre (Jimmy) előadóművész, énekes. http://hu.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1mb%C3%B3_Jimmy

Január 20.

Ma Fábián, Sebestyén, Tímea, Özséb, Sebő napja van.

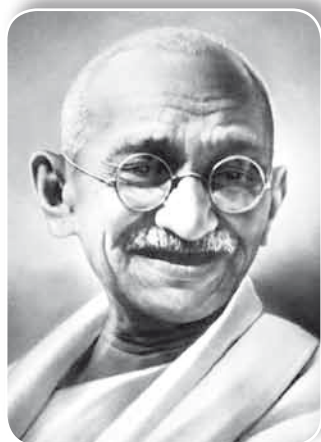
Özséb

Görög, latinosított eredetű név, az Eusebius névnek a rövidült, magyar formája. Jelentése: istenfélő, jámbor.

Sebő

A Sebestyén régi magyar becézőjéből önállósult.

1948 (62 éve történt)

Meggyilkolták Mahatma Gandhi indiai békeharcost.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi

1270 (740 éve történt)

Meghalt Özséb, az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a pálos rend alapítója.

1920. január 20. (90 éve történt)

Megszületett Federico Fellini olasz filmrendező és forgatókönyvíró, a film-történet egyik legnagyobb alakja.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Federico_Fellini

Főbb filmjei: Országúton, Cabiria éjszakái, Az édes élet, Nyolc és fél

1984 (26 éve történt)

Meghalt Johnny Weissmüller ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, a Tarzan-filmek hőséne megformálója.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Johnny_Weissm%C3%BCller

1910 (100 éve történt)

Megszületett Joy Adamson osztrák születésű zoológus, aki férjével élt Afrikában, és ottani kalandjaikról és oroszlánokkal kötött barátságukról írt könyveket (Oroszlánhűség, Elsa és kölykei).

<http://csodasallatok.googlepages.com/joyadamson>

1946 (64 éve történt)

Megszületett David Lynch, amerikai színész és filmrendező (Az elefántember, Dűne, Kék bársony, Twin Peaks).

HOROG

Nyúldomolykó

Leuciscus leuciscus (Linnaeus, 1758)

Ismertetőjegyek. Teste nyúlánk, oldalról lapított. Tompán leke-rekített orra rövid, hossza közelítőleg megegyezik a szem átmérőjével. Félig alsó állású szája kicsi, szöglete nem éri el a szem elejének vonalát. Hátúszójában 7, anális úszójában többnyire 8-9 elágazó sugár található, és mindkettőnek a széle homorúan ívelt, a farokúszó mélyen bemetszett. Hátúszója hátrébb kezdődik, mint a hasúszója. Pikkelyei közepes nagyságúak, számuk az oldalvonalon 46 és 53 között változik, fölötté 7-8 pikkelysor számolható. Alsó úszóik sárgás színezetűek, legfőljebb a tövük vörhenyes. Fejlett példányainak test-hossza 15-25, maximálisan 30 cm.

Hasonló fajok. Összetéveszthető közeli rokonával, a domolykóval (18), de annak feje és teste vastagabb, csúcsba nyíló szájának szöglete elér a szem vonaláig, és fark alatti úszójának a széle domborúan ívelt. A jászkeszeg magasabb hátú, szája csúcsba nyíló, oldalvonalán 55-60 pikkely számlálható. A leánykancér is magasabb hátú, és anális úszójában 10-12 osztott sugár van. A paduc és a szilvaorrú keszeg szája teljesen alsó állású. Előkerülhet esetleg vizeinkből a vastos csabak és a gyöngyös kancér. Mindkét hal szája és testformá-

ja a nyúldomolykóéhoz hasonló, de előbbi oldalvonalán narancssárga, utóbbi oldalvonalán pedig 62-67 pikkely sorakozik. Az amur és fekete amur hátúszója valamivel a hasúszók előtt ered.

Környezet. Közepes és nagyobb folyókban főleg a paduc- és márnázóna hala, de lehúzódhat a dévérzóna felső régiójába is. Patakokban és kis folyókban inkább csak akkor fordul elő, ha a befogadó nagyobb folyóban is megtalálható.

Táplálék. A folyókban kisebb csapatokba tömörülve, a patakokban inkább magányosan keresi táplálékát, amely részben növényi hajtásokból és magvakból, részben ászka- és bolharákókból, férgek-ből, rovarlárvákból áll.

Szaporodás. Változó vízhőmérséklet mellett, márciustól májusig ívik. Ikráit többnyire a sóderes aljzatra rakja, de ennek hiányában a vízinövények is megfelelnek számára. Az ikraszemek mérete 1,5-2 mm, számuk 10-20 ezer. A hímek 3, a nőstények 4 évesen válnak ivaréretté.

Elterjedés. Vizeinkben őshonos euro-szibériai elterjedésű faj, amely a Pireneusoktól kezdve majdnem egészen a távol-keleti partvidékig megtalálható.

Harka Ákos-Sallai Zoltán:

Magyarország halfaunája című könyv nyomán

A nagy horgászás

Egy szép napon apukámnak az az ötlete támadt, hogy menjünk el horgászni. Bele is egyeztem nyomban.

Még aznap összehajoltunk mindent, ami szükséges lehet egy horgászatnál. Mikor megérkeztünk a folyópartra, felhúztuk a csizmákat és lementünk arra a gyönyörű helyre, ahol állítólag jókat lehet horgászni. A szépséges környezet azonnal meghozta a kedvem, mert ilyen szép tájon még soha nem horgásztam. Rögtön bevetettük horgainkat és leültünk a székre. De a halak nem sokáig hagytak, hogy gyönyörködjek a tájban, hisz pár perc múlva a horgászbatomra ráakadt egy kis hal. Megsajnáltam, és visszaengedtem. Később apukám és én fogtunk nagyobb halakat is, és hosszú idő után sem untuk meg a horgászatot. Maradtunk, hátha akad még valami a horogra. Nem is vártunk sokáig, hirtelen egy nagy hal rángatta meg a horgászbomat. De akartam húzni, de nem sikerült, ezért apukám egy kicsit segített ebben. Egy természetes, súlyos ponty volt a horgon. Rögtön hazamentünk, és anyukám finom halászlét főzött ebédre, amiből mindenki evett a családban.

Nagyon élveztem ezt a horgászatot, mert még soha nem fogtam ilyen nagy halat.

Székény Emil, 7. osztály,
Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szenttamás

Apával a vízen

Édesapám és én elhatároztuk, hogy másnap reggel horgászni megyünk Devecserre. Örültem ennek, mert édesapám nagyon elfoglalt, sokat dolgozik, és kevés ideje marad horgászásra.

Reggel hat órakor keltünk, és elindultunk. Amikor odaértünk elfoglaltuk a helyünket, beetettünk és horgászni kezdtünk. Én három botot vittem, édesapám négyet. Bevetettük a felcsalizott horgokat, leültünk és vártuk, hogy felébredjenek a halak. Először édesapám botja jelzett kapást. Amikor kihúztam, egy kis hal ficáncolt a horgon. Nekem is hamarosan lett kapásom, hirtelen bevágtam, de elhibáztam. Újracsaliztam, bevettem, és ekkor a másik szerelékemet érte kapás. Most már türelmesen kivártam, és csak ezután vágtam be. Szép ponty akadt a horgomra!

Egy idő után ismét megettettem a halakat, és hullámozni kezdett az etetőhelyen a víz. Sok hal jött össze az etetésre. Édesapámnak szerencséje volt, mert az ő botjára akadt rá egy gyönyörű potyka.

Fél tizenegykor már annyira meleg volt, hogy a halak elbújtak a nádban, és nem voltak éhesek. Édesapámmal összecsomagoltunk és elindultunk az autóhoz. Gondosan bepakoltuk a horgászfelszerelést. Otthon édesanyám várt minket, érdekelte, fogtunk-e valamit vacsorára. A szebb halakat megtisztítottuk, a néhány apróval a macskákat örvendztettük meg. A vacsora nagyon finomra és ízletesre sikerült.

Remélem, ha édesapámnak ismét lesz egy szabad napja, és újra elmegyünk kettesben horgászni.

Horváth Zoltán, 7. osztály,
Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szenttamás

Ismertetőjegyek. Teste áramvonalas, orsóserű, oldalról csak kevésbé lapított. Feje viszonylag nagy és széles, orra tompán leke-rekített. Szája nagy, csúcsba nyíló, szájszöglete eléri a szem elejének vonalát, esetleg a szem alá ér. Hátúszója, melyben 8-9 elágazó sugár van, valamivel hátrébb kezdődik, mint a hasúszó. Fark alatti úszójában 7-9 osztott sugár található. Az úszó széle domborúan ívelt, esetleg a fiataloknál egyenes, de sohasem homorú. Pikkelyei erősek, számuk az oldalvonalon 44-46. Az idősebbek alsó úszói vörösek. A nagyobbak hossza 30-40 cm, kivételesen fél méternél nagyobb.

Hasonló fajok. A nyúldomolykó szája kisebb és félig alsó állású, anélis úszójának a széle homorú. Az amur és a fekete amur hátúszója kissé előrébb kezdődik, mint a hasúszója. A jászkeszeg teste mag-sabb, szája kicsi, pikkelyeinek száma az oldalvonalon 55-60. A vas-kos csak az oldalvonala narancssárga.

Környezet. Áramlaskedvelő folyóvízi hal, amely a forrásvidék-től a torkolatig mindenütt előfordul. Sűrű népessége a paduc- és

Domolykó

Leuciscus cephalus (Linnaeus, 1758)

márnázónában, valamint a róla elnevezett domolykózónában ala-kul ki.

Táplálék. A fiatal ivadékok nagy csapatokban járva planktonszervezetekre vadászik, az idősebbek növényi anyagokat és gerinctelen állatokat fogyasztanak. A nagyobb példányok alkalmi halevők.

Szaporodás. Május-júniusban ívik a folyóvizek sóderes meder-szakaszain. Az aljzathoz tapadó ikraszemek átmérője 1,3-1,5 mm, számuk 25-100 ezer. A tejesek 3-4, az ikrások 4-5 éves korban válnak ivaréretté.

Elterjedés. Őshonos halunk, Spanyolországtól az Urál hegységig folyamatos az elterjedése.

Jelentőség. Folyóink márnázónájának halzsákmányában a do-molykó jelentős tétel. Húsa szállás, de jóízű.

Harka Ákos-Sallai Zoltán:
Magyarország halfaunája című könyv nyomán

A horgászás szépsége

Elmondjam-e, vagy ne? Na jó, elmondom. Elmesélem, hogy milyen szép élményben volt részem.

Valamelyik nap, azt hiszem péntek volt, amikor apámmal és a barátommal elmentünk horgászni a Beljanski egyik tavára. Nagyon vártuk ezt a napot, mert sem barátom, Norbert, sem én addig még nem nyitottuk meg a horgászidényt. Elkészítettünk mindent, még az új horgászbotomat is. Alig aludtunk valamiké. Reggel, jobban mondva hajnalban fél ötkor indultunk. A három kerékpár meg volt pakolva mindennel, ami a horgászashoz kellett. De a hasunkra is gondoltunk, mert en-nivaló nélkül horgászni nehezen lehet. Mivel elemes lámpám nem volt, mobiltelefonokkal

világítottunk a sötétben. Mire odaértünk, már hat óra volt. Felkelt a nap, így már az úszót és a vizet is lehetett látni.

Egymást követték a kapások, mi pedig a hasunk fogtuk a nevetéstől. A halak ugyanis legfeljebb hét-nyolc centisek voltak. Ekkora utat megtenni ilyen apróságért! De aztán fogtunk nagyobbakat is.

Ezek között voltak a vörösszárnú keszeg, ezüstkárász, de még harcsa is. Úgy 11 óra körül már kezdtem unni a horgászást, hiszen nagyon meleg volt, a szúnyogokról nem is beszélve. Hiába használtam szúnyogűző ke-nőcsöt, úgy ostromoltak a vérszívók, mintha a kenőcs csalogatta volna őket.

Ekkor a táskából elővettünk két tartalék szerelést, felcseréltük kukaccal, és horgász-bot nélkül kezdtünk horgászni. Szórakozta-tott bennünket, hogy a vízbe lógatott lábunk mellett fogtuk az apró halakat.

A halakat visszaengedtük, egyrészt azért, mert aprók voltak, másrészt pedig azért, mert annyira sütött a nap, hogy a visszaút során ro-pogósra sülték volna. Alig több, mint fél óra alatt értünk haza, mert apám versenyezni akart velünk.

Estefelé Norbival átmeséltük a nap ese-ményeit, aprócska zsákmányunkon nagyokat neveltünk.

Tojzán Arnold, 8. osztály,
Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szenttamás

A szerző tavalyi pályázatunk második helyezettje. Felvételünk az ünnepélyes díjátadást követően készült az AnDáVi-tó partján

Jó fogást!

Eddig is tudtuk, de ismét beigazoló-dott, hogy a nyár és az őszi horgászás-ra való, és csak télidőben értek rá írni. Az utóbbi időben a **szenttamási** zsinóráz-tató tollforgatók tűntek ki írásaikkal. Ez nem meglepő, hiszen tavaly ők küldték a legtöbb élménybeszámolót. Ha így foly-tatják, akkor utolérhetik a **bácskertesi-eket**, akik eddig még náluk is több írást küldtek.

Külön figyelmet érdemel az ugyan-csak **szenttamási Barna Ferenc** írása, mely nagyban különbözik minden eddi-gitől. Nem fogjuk ugyan közölni, hiszen rovatunk már tartalmaz halismertetőt. Ugyanakkor dicséretesnek tartjuk, hogy korosztályokban vannak olyanok, akik immár nem a vízparti szóbeszéd-ből merítik halismereteiket, hanem szakiro-dalmat forgatnak! Ezért **A vízeink is-mertebb halai** című írás szerzőjét – még ha a szöveget nem is közöljük – megju-talmazzuk.

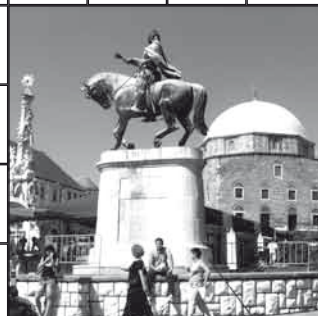
Feltett szándékunk, hogy ne csak a pályázat lezárását követően értékeljük írásaitokat, és hirdessük ki a győzteseket, hanem menet közben is. Amikor kiugró teljesítménnyel, különös hozzáállással, vagy a sokéves átlagtól különböző meg-közelítéssel találkozunk, azt azonnal jutalmazni fogjuk. Hogy mivel és men-nyivel, az az ajándékok begyűjtésének ütemétől függ. Meg a töletek érkezé-sé anyag minőségétől!

Következő számainkban ismét közöl-ni fogjuk milyen írásokat, képanyagot, rajzokat... várunk, és hova kell azokat küldeni.

Buzás Mihály

Óriás skandi

		1/1	ÁLLDOGÁL A VALÓ- SÁGGAL MEGEGYEZŐ				LŐCS BETŰI EZ		HOLD OLASZUL ERI	LÍRAI KÖLTEMÉNY	ÉRTÉKES, PL. ÍRÓ KAPUS		FRANCIA UTCA KAMBO- DZSA		
		P													
							NITROGÉN		CSENDES FOLYÓ!				LATIN KÖTŐSZÓ KOVA KÖZEPE		
	ÉLEN ÁLLÓ						AUSZTRIA		TOLVAJ- NYELV					URÁN	
	SZÉLHÁRFA						HANGJEGY		HÍV					AZONBAN, NÉMETŰL	
1/2	F	TEHER- KOCSIRA RAKOTT DOLGOK		ÓVODÁS			KÁLIUM		HIDROGÉN		FUVAR, SZERBŰL				
				TÖRÖK- ORSZÁG			NÉMET NEM		PLÁNE		TÉTEL				
ÖRZŐJE				ÁLLAM- POLGÁRRÁ FOGADÁS									FALUSI BÁCSI EURÓPAI ORSZÁG		
SZEZON				LÓVERSENY- PÁLYA (É. F.)						RÉGI RÓMAI PENZ			TALÁL		
				RAVASZ						EME			IRÁNYADÓ		
FÉRFINÉV (É. F.)							EZEN A HELYEN EME					TERKA			
												ERRE A HELYRE			
							EGY, SZLOVÉNŰL		IZMOS, ERŐS	SAJNÁL-E, FORDÍTVA	I. R. N.			KÉN	
											NORVÉGIA			ÁDÁM PÁRJA	
TUDATOSAN	1000		NORD				ÉSZAK	KICSINYÍTÓ KEPZŐ	FEJ NÉLKÜL KONGAT	BANDUKOL					
	MAGYAR FOLYÓ		NÉVTELEN							ZOMBOR					
												RAGASZTÓ			50
												KAMBO- DZSA			
NŐI NÉV							ESŐKABÁT						FEJETLEN IDEA		
SZÁMNEV							BIFLÁZÓ (É. H.)						OROSZ LOVAS KATONA		BOSZNIA
			FIGURA	1000			GAUSS		KAZIEGYNEMŰI FINOM SÜTEMÉNY (ÉK. F.)			KÁLIUM	LUXEMBURG	BŐR	
			ÖREG				HARASZT KÖZEPE						ÉRA	ÁLLATKERT	
ITTRIUM		DACOS										ELŐIDÉZŐ			
		FEJETLEN PÁVA										VALAKI ANGOLUL			
FINNYÁS- KODÓ															
							RENGENI KEZD		...SÜLT						
									N						
NEM ÁTLÁTSZÓ	ÁLLATI LAKHELY						TINTAFOLT	FEHÉR ITAL SIÓ BETŰI			VÉGES LAK		A 3. ISME- RETLEN MEGFA- GYOTT VÍZ	NÉVELŐ	
	GÉM- FAJTA												FOLYÓ, SPANJOLUL		
KELET			NÓTÁZÓ	2/1								LÉPKED PART- RÉSZLET			ÁLLATLAK
ÁLLAMI BEVÉTEL							KARÓ EGYENEMŰI		SZERB NŐI NÉV	GAUSS	ÖVEZET				
BOSZNIAI FOLYÓ							RÉGI BETŰI			AKADOZVA BESZÉL	ÁTÍR (ÉK. H.)				
				2/2								GRAMM	MAJDNEM OLASZ		
RANGJELZŐ			É. G. A.					RUHÁT SIMÍT							
			TÜDŐVÉSZ					HIDROGÉN							
IDEGEN NŐI NÉV							SEREG								
							KETTŐZVE ÖREGAPÓ								
FÉRFINÉV								NUMERO			O. G.				
								DÉL			NULLA				
CSÓR BETŰI							PORCIÓZÓ								

Hogyan fenyegeti meg a nyúl a hóembert?

– Ide a répát, vagy hozom a hősugárzót!

*

– Mondd, anyu, lehet valakit büntetni olyasmért, amit nem csinált?

– Nem. Az igazságtalanság volna.

– Akkor jó! Ugyanis nem csináltam meg a leckémet.

*

– Edukám, kisfiam, edd meg szépen a spenótot, jó színt kap tőle az arcod!

– Akkor pláne nem eszem meg.

– De miért?

– Nem akarok zöld lenni!

*

– Ki tudná megmondani, miben különbözik a kakukk a többi madártól?

– Ő az egyetlen madár, tanár úr kérem, amelyik tudja a nevét.

*

– Melyik madárnak nincs fészke? – kérdi a biológiatanár.

– A kakukkknak.

– És miért?

– Mert beköltözött a faliórába.

*

A tanító felszólítja a gyerekeket:

– Mondjatok valami értékeset, ami ötven évvel ezelőtt nem volt!

Móricka nyújtja az ujját:

– Én, tanító úr!

*

– Móricka! Melyik foga nő ki utoljára az embernek?

– Az aranyfoga, tanító úr!

*

A tanító megkérdezi Pistikétől:

– Mondd meg, fiam, hány vége van a botnak?

– Kettő.

– Jól van. És ha kettőtöröm?

– Akkor öt.

– Ejnye, fiam, talán négy?

– Nem, mert ha kettőtöröm, akkor a botnak is vége van.

*

Pistike benyit a falu gyógyszerárába, és fogasztószert kér. A patikus odaadja, de gondolkodóba esik: ugyan kinek vásárol ez a gyerek, fogasztót? Ismeri a családot: az anyjának kifejezetten jó alakja van, az apja sem eresztett pocakot... Ő maga, Pistike pedig kifejezetten vézna gyerek.

A fiú egy hét elteltével ismét beállít, és újabb adagot kér a fogasztóból. A gyógyszerész nem állja meg kérdése nélkül:

– Mondd kisfiam, kinek viszed?

– Hát a nyulamnak!

– Minek az neki?

– Apukám azt mondta, ha felhízik, levágjuk.

*

Iskolában:

– Na, fiam, mondj egy ritka állatot Ausztráliában?

– Elefánt.

– De hisz az nincs Ausztráliában!

– Ezért ritka állat ott az elefánt.

*

– Hogy állsz, fiam, az iskolában? – kérdezi az apa a fiától.

– Nagyon jól. Mindennap másik sarokban.

*

Az iskolában a tanító néni kérdi a gyerekeket, milyen szokatlan dolog történt velük.

Pistike jelentkezik:

– Tanító néni, a nagybátyám a múlt hétben beleesett a kútba.

– Jaj, kisfiam, remélem már jobban van?

– Valószínű jobban, mert tegnap óta nem kiabál segítségért...

*

Angolból vizsgázik a diák. A tanár értékel:

– Fiam, te úgy beszélsz, mint egy született angol... mint egy ma született angol.

*

– Ejnye, kislányom, már megint intő van az ellenőrződben!

– Nem én tehetek róla, anyu, a tanárnő írta bele.

*

Földrajzórán:

– Lacóka, mondj öt Afrikában élő állatot!

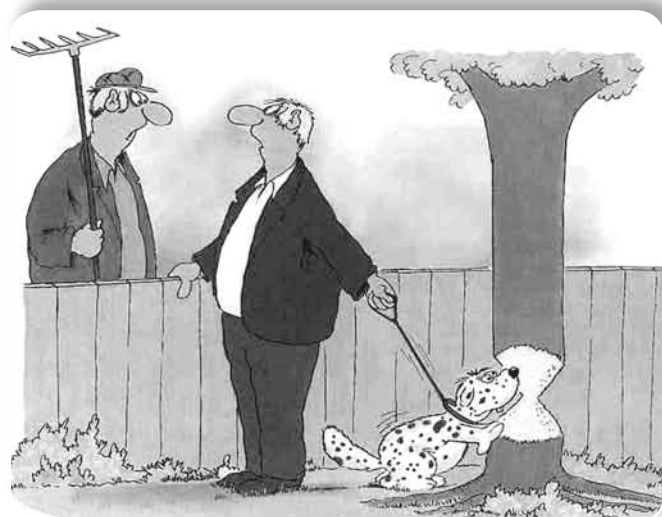
– Két zsiráf és három oroszlán.

*

Kémiaórán:

– Mondj egy testet, amely nem oldódik a vízben!

– A hal.

Az anyja dalmata volt, de ennél többet a menhelyen sem tudtak róla

Sosem gondoltam volna, hogy a hajszáritás karcsúsít...

Állatos viccek

Rabló a baglyok között

Három bagoly ül a fán az egyik megszólal: Vettem egy új órát! Erre a másik:

Én meg 64 különféle baromfit! És mind a hárman elrepülnek! Másnap találkoznak. Megszólal az egyik: Ellopták az órát! Erre a másik: Nekem meg az állataimat!

Erre a harmadik ránéz az új órájára és felrikkant: ÚÚÚ, MÁR ENNYI AZ IDŐ, MEG KELL ETETNEM AZ ÁLLATOKAT!

Mi az?

Jön egy fiú a hírrel:

- Újfajta állat!
- És hogy néz ki?
- Lapos, nyálkás és törött!
- Mi a neve?
- Lepénycsiga.

Mókus

- Mi az, kicsi, barna, bűdös és gőzölög?
- ???
- A mókus izzad.

Tevék beszélgetnek:

- Mond papa, miért van nekünk púpunk?
- Azért kisfiam, mert a sivatagban nagy a meleg, és nincsenek kutak. Ebben visszük a tartalék vizet.
- Mond papa, miért van ilyen nagy patánk?
- Azért kisfiam, mert a sivatagban a homokban csak ezen lehet jól járni.
- És mond papa, akkor mi a fenét keresünk mi a palicsi állatkertben?

Mit kell adni...

- Mit kell adni a hasmenéses vízilónak?
- Utat.

Vízhordás

- Miért viszi a víziló a vizet a medence egyik sarkából a másikba a szájában?
- Mert fészket rak.

Diszkós

- Ki az állatok diszkósa?
- A technosbeka.

Malac

Az Óperenciás-tengeren is túl, még az üveghegyeken is túl lakott a kurta farkú malac. Feljött a nap, fölébred a malac, s azt mondja:

- De nagyon messze lakom!

Nyuszika dolgozatot ír

Nyuszika ül a fa tövében és írogat. Arra megy a róka és megkérdi:

- Mit írsz nyuszika?
- Dolgozatot arról, hogy a kis állatok hogyan tudják megvédeni magukat a nagyvadaktól.
- Ez hülyeség! Gyere a bokorba, és mutasd meg!
- A róka csupa véresen jön ki, de a nyuszikának semmi baja.

Arra jár a farkas is, és ő is megkérdi a nyuszikát:

- Mit írsz nyuszika?
- Dolgozatot arról, hogy a kis állatok hogyan tudják megvédeni magukat a nagyvadaktól.
- Ez hülyeség! Gyere a bokorba, és mutasd meg!
- A farkas csupa véresen jön ki, de a nyuszikának semmi baja.

Arra jár a medve. Megkérdi:

- Mit írsz nyuszika?
- Dolgozatot arról, hogy a kis állatok hogyan tudják megvédeni magukat a nagyvadaktól.

- Ez hülyeség! Gyere a bokorba, és mutasd meg!

A medve csupa véresen jön ki, de a nyuszikának semmi baja.

Kijön utána az oroszlán és így szól:

- Látod nyuszika, nem az számít, hogy miről írsz dolgozatot, hanem az, hogy kiről!

Vagányság

A farkascorda át akar kelni a hídon. Eléjük ugrik a nyuszika és így kiált:

- Hét, farkasok! Van köztetek vagány?
- Nincs.
- Akkor mindenki ad egy húszast nekem, a hídörnek, és tovább mehetnek.
- Másnap ugyanez történik. Harmadnapra a farkasok tanakodni kezdenek, mert a helyzet tűrhetetlennek tartják. Ezért kijelölnek három vagányt. Így indulnak útnak.
- Hét, farkasok! Van köztetek vagány?
- Igen! - ugrik elő a három farkas.
- No, medve koma, a vagányoktól ötvenet, a többiektől húszat!

Nyuszika órája

- Hogyan vesztette el nyuszika az óráját?
- ???
- Az óra megállt, nyuszika meg tovább-szaladt.

Találos kérdés

- Hová viszik a beteg nyuszikát?
- ???
- A nyulam-bulanciára.

BOCI!

Nyuszika ül a szakadék szélén és azt hajtogatja:

- BOCI! BOCI! BOCI!
- Arra megy a medve, és azt mondja:
- Nyuszika, miért mondogatod azt, hogy boci?
- BOCI! BOCI! BOCI! - hajtogatja a nyuszi.
- Nyuszika - mondja a medve -, ha még egyszer azt mondd, hogy boci, akkor végzek veled.

De a nyuszika csak mondogatja, hogy:

- BOCI! BOCI! BOCI!

Ezt a medve már nem bírja, és nekiugrik a nyuszinak, ám az félreugrik, és így a medve leesik a szakadékba. Erre így szól a nyuszi:

- MACI! MACI! MACI!

Haláltánc

A farkas elkapja a nyuszikát. A nyuszi könnyörög:

- Rendben van, ölj meg, de előbb enged meg, hogy eljárjam a haláltáncot.

A farkas - tudvalevően nagy folklórkedvelő - beleegyezik. A nyuszi elkezd lépegetni. Egyet jobbra, kettőt balra. Egyet jobbra, hármát balra. Egyet jobbra, négyet balra... Futás! - és elszalad.

A farkas - tudvalevően nagy folklórkedvelő - döbbenten néz utána:

- Micsoda hülye koreográfia.

Viccverseny

Az állatok az erdőben elhatározzák, hogy viccmondó versenyt rendeznek. Megállapodnak, hogy akinek a viccén akár csak egy valaki nem nevet, azt megeszik. Nyuszika elmondja a viccét. Mindenki nevet, csak a medve nem. Nincs mit tenni, meg kell enni a nyuszikát. Ezután a róka mondja el a viccét. Senki sem nevet rajta, csak a medve.

- Te marha, min röhögsz? - kérdik a medvétől.
- Hát a nyuszika viccén.

LEXIKON

NEVEM: Farkas Rebeka.
BECENEVEM: Rebi.
CÍMEM: 24220 Csantavér,
 Bajmocska 24/A.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM:
 Hunyadi János Általános
 Iskola, 5. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Kecsenovics Szabó Dóra.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Rajz, testnevelés, német,
 magyar.
KEDVENC TANÁRAIM:
 Kecsenovics Szabó Dóra,
 Pénovác Róbert, István
 Ervin.
AMI NEHEZEN MEGY: Szerb
 nyelv.

LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK:
 Biológia, rajz.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:
 Pizza, szoté, kóla.
KEDVENC ÉDESSÉGEM:
 Milka csoki.
AMIT EL TUDNÉK KÉSZÍTENI:
 Kávé, tea, palacsinta,
 fagyi, leves.
KEDVENC ÜNNEPEIM:
 Húsvét, karácsony.
KEDVENC ÉNEKESNŐM:
 Lady Gaga.
KEDVENC DALOM:
 Proker face.
KEDVENC KÖNYVEM:
 Robinson Crusoe.
HOBBIM: Atlétika.
KEDVENC ÉVSZAKAIM: A tél
 és a nyár.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 macska, ló
SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM:
 Titok.
BARÁTNŐIM: Fejes Anikó,
 Lőrinc Nikoletta, Horák
 Emese, Király Emese,
 Zabos Réka, Kis Tüskei
 Dianna, Torda Judit.
HAJAM SZÍNE: Barna.
SZEMEM SZÍNE: Barna.

NEVEM: Lőrinc Nikoletta.
BECENEVEM: Niki.
CÍMEM: 24220 Csantavér.
ISKOLÁM: Hunyadi János
 Általános Iskola, 5. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Kecsenovics Szabó Dóra.
KEDVENC TANÁRAIM:
 Kecsenovics Szabó Dóra,
 Sinkovics Csilla, Straka
 Andrea, Pénovác Róbert.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Rajz, magyar, torna,
 matek, angol, műszaki.
AMI NEHEZEN MEGY: Szerb
 nyelv.
A LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK:
 Rajz, magyar, műszaki,
 földrajz.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Pizza, burek, Coca-Cola,
 tea.
KEDVENC ÉDESSÉGEIM:
 Milka csoki, palacsinta.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Pizza, tea, kávé, palacsinta.
KEDVENC ÜNNEPEIM:
 Húsvét, karácsony.
KEDVENC SZÍNÉSZNŐIM:
 Gabriela Spanic, Brittany
 Snow.
KEDVENC FILMJEIM: Hanah
 Montanah, Egy szót se.

**MELYIK FILMBEN
 JÁTSZANÁM
 A FŐSZEREPET:**
 A Rocktáborban.
KEDVENC ÉNEKESEIM: Hiley
 Cyrus, Avril, Lady Gaga.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Gamez and The Scene.
KEDVENC DALOM:
 Gumimaci.
KEDVENC KÖNYVEM:
 A kis herceg.
KEDVENC FŐHŐSEIM: Kis
 herceg és a macskák.
HOBBIM: Atlétika.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 macska.
SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM:
 Nincs.
LEGKEDVESEBB BARÁTNŐIM:
 Farkas Rebeka, Király
 Emese, Zélicity Alexandra,
 Fejes Anikó.

NEVEM: Fejes Anikó.
BECENEVEM: Ani.
CÍMEM: 24220 Csantavér,
 Topolska 86/A.

ISKOLÁM, OSZTÁLYOM:
 Hunyadi János Általános
 Iskola, 5. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Kecsenovics Szabó Dóra.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Torna, rajz, zene, műszaki,
 matek, biológia, német,
 magyar.
KEDVENC TANÁRAIM:
 Kecsenovics Szabó Dóra,
 István Ervin, Pénovác
 Róbert.
AMI NEHEZEN MEGY: Földrajz.
A LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK:
 Biológia, szerb, magyar, rajz,
 torna.
KEDVENC ÉVSZAKAIM: Tél,
 nyár, tavasz, ősz.

KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Tea, Pepsi, Fanta, pizza,
 palacsinta, csokis tészta,
 tejfölös tészta,
 Coca-Cola.
KEDVENC ÉDESSÉGEIM: Milka
 csoki, fagyi, torta.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Rántotta, palacsinta, tea,
 kávé, puding.
KEDVENC ÜNNEPEIM:
 Karácsony, húsvét, újév.
KEDVENC FILMJEIM: Hannah
 Montana, Kiscsávó.
KEDVENC ÉNEKESEIM: Lady
 Gaga, Avril Lavigne.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Linkin park.
HOBBIM: Futás.

KEDVENC ÁLLATAIM: Ló,
 kutya, macska, delfin, fóka,
 kenguru.
JÓ TULAJDONSÁGAIM:
 Kedves, szorgalmas,
 segítőkész, barátságos.
SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM:
 Van, de titok.
LEGKEDVESEBB BARÁTAIM:
 Vituska Áron, Mecserik
 Balázs.
LEGKEDVESEBB BARÁTNŐIM:
 Farkas Rebeka, Zabos
 Réka, Andér Patrícia, Horák
 Emese, Király Emese,
 Lőrinc Nikoletta, Zélicity
 Alekszandra.

Nem csalás, nem ámtítás!
A lufik a falon maradtak

A legutóbbi természetórán ismét kísérleteztünk. A tancsi kiválasztott öt csapatkapitányt. Én is köztük voltam. Az volt a legelső feladat, hogy kiválasszam csapattársaimat, majd kihúzzak egy feladatot. Először is fel kellett fűjünk a lufikat és elkötni a végeiket. Ezután hajunkhoz dörzsöltük, majd a falhoz tettük. S láss csodát! Ragasztó nélkül is a falon maradtak. Egy papírra le kellett írunk a

Készül a papírkígyó

megfigyeléseinket. Mivel a lufik elektromos töltést kaptak, így a falon maradtak. A másik csoportnak az volt a feladata, hogy papírból kígyót vágjanak ki, a vonalzót dörzsöljék a hajukhoz, majd közelítsék a kígyóhoz. Mindenki elcsodálkozott, hogy az elektromossá tett vonalzót felemelte a kígyó fejét. Remélem máskor is lesz még ilyen jó kísérletünk. – **Besnyi Botond és Varga Róbert**

Nálunk is járt a Mikulás. December 7-én tornaóráról jöttünk fel, mikor osztálytársunk, Dani lélekszakadva rohant elé. Kezében virgácsot és egy zacskót tartott. A zacskó tele volt mindenféle nyálánksággal és megbújt benne egy fenyődísz is. Később az is kiderült, hogy a tancsi csak virgácsot kapott, s az övé volt a legnagyobb. Mindenki nagyon örült az ajándéknak. Szép napunk volt. – **Vukov Johanna, Pap Iván és Győrfi Tihamér**

Megbeszélés

Már beszámoltunk arról, hogy megkaptuk a második házi olvasmányt is. Nemrég egy 90 perces magyarórán dolgoztuk fel hármas csoportokban. Minden csoport húzott egy mesecímet, majd a papíron lévő kérdésekre válaszoltunk. A beszámoló előtt eljátszottuk a számunkra legérdekesebb részt a meséből, s végül illusztrációt is készítettünk hozzá. Nagyon jól sikerült óránk volt. A tancsi megdicsért bennünket. A rajzok most a panót díszítik. – **Bencun Mia**

Dramatizálás

Megkaptuk a magyarországi Szitakötő című folyóirat második számát. Nem pénzzel, hanem munkával fizetünk érte. Legutóbb rajzoltunk - a Balaton tündérének terveztünk új ruhát. Mindenkinek tetszik az újság. – **Imamovics Ines**

4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A panónk

Sevilla

A spanyol közmondás szerint „aki nem látta Seville-t, nem látott csodát”. Az arabok 712-ben foglalták el a várost, és amikor 1035-ben az egységes kalifátus kis államokra bomlott, önálló királysággá vált. A mór Sevilla fényéről, gazdagságáról számtalan legenda keringett évszázadokon át, érthető hát, hogy 1248-ban III. Ferdinánd, miután 16 hónapos ostrommal visszahódította a várost az araboktól, Kasztíliából ide helyezte át székhelyét. 1492-ben az egyesített spanyol királyság elfoglalta a félsziget utolsó mór bástyáját, Granadát, s ugyanebben az évben Kolumbusz Kristóf felfedezte Amerikát. Sevilla az Újvilággal folytatott kereskedelem központja lett, s ezzel soha nem látott fejlődésnek indult.

A sevillai katedrális a 15. században legnagyobb keresztény templomként szentelték fel. Hossza 116 m, szélessége 76 m, kupolájának magassága 40 m – ezeket a méreteket ma is csupán a római Szt. Péter-bazilika és a londoni Szt. Pál-székesegyház szárnyalja túl. A helyén álló egykori mór imaházból nem maradt meg más, mint minaretje, a katedrális harangtornyaként szolgáló Giralda, valamint a Narancsos udvar fala és kapuja.

A Giralda négyszögletes tornyát a mór díszítőművészet elemei, stukkók, arabeszkok, ikerablakok és erkélyek ékesítik. 70 m magasan egy plató zárja le a minaretszerkezetet, melyet Hernán Ruíz a 16. sz. második

felében reneszánsz stílusú árkádos, erkélyes harangházzal és felette négyszintes óratornnyal egészített ki. Az így közel 100 m-re magasodó torony tetején Szent Rafael 4 m magas bronzszobra áll, kezében a hit jelképével, Constantinus zászlajával. Az alak a legkisebb légáramlat hatására is szélkakasként (olasz eredetű szóval giraldiljo) forog, innen ered a torony neve.

A katedrális belső tere több évszázad stílusjegyeit hordozza, a szobrok, festmények, ornamensek között egyaránt megtalálhatók

a gótika, a reneszánsz, a platereszk, a klasszicizmus és a romantika remekei. A főhajó két oldalán sorakozó kápolnák falát Murillo, Zurbarán, Goya, Ribera, Tiziano festményei borítják. A főszentély világhírű oltárképe a spanyol gótikus faszobrászat legjelentősebb darabja. A déli bejárat mellett Kolumbusz feltételezett síremléke látható.

Az Alcázar 11. századi mór erődjét a keresztény királyok várkastéllyá alakították át. Egyes történetek szerint fénykorában, az arab uralom idején föld alatti járatai a

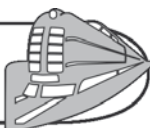

Guadalquivir partjáiig vezettek. A mai, jóval kisebb palota kialakítása Kegyetlen Péter (1350–1369) nevéhez fűződik. A király az újjáépítést sevillai, granadai és toledói mesterekre bízta, akik a gótikus és mór elemeket ötvöző mudéjar stílus legszebb alkotásait hozták létre.

A későbbi átépítések során sem történtek lényeges változtatások, így az Alcázar a spanyol-mór építészet gyöngyszeme maradt. Legszebb részei talán az udvarok. A márványoszlopos Babák Udvara (Patio de las Muñecas) a királyi család által használt helyiségekbe vezet, míg a színes csempékkel ékesített Kisasszonyok Udvarából (Patio de las Doncellas) a hivatalos célokot szolgáló épületrészekbe lehet bejutni. Innen nyílik V. Károly szalonja, melynek cédrusfa kazettás mennyezete és ablaktáblái gazdagon faragottak, aranyozottak; a helyiség díszítése már reneszánsz hatást mutat. A Gipszudvar (Patio del Yeso) a 12–13. századból, a mór időkből származik. Az Admirális termében állították ki Alejo Fernández oltárképét, a Hajósok Madonnáját. A narancsfákkal, pálmákkal, mirtuszokkal teli, üde kertek vízsugarainak csillogása különleges szépséget és nyugalmat áraszt.

Az 1503-ban létrehozott Casa de Contratación látta el a Spanyolország és az Újvilág között zajló kereskedelem felügyeletét.

UTAZZ VELÜNK!

A hivatal számára új palotát emeltek, amit azonban 1598-ban árutőzsdeként (Casa Lonja) nyitottak meg. Hamarosan Sevilla hatalmának és gazdagságának jelképe lett, hiszen itt kötötték a spanyol gyarmatvilág legjelentősebb üzleteit. A 18. század végén III. Károly úgy rendelkezett, hogy gyűjtsék össze az Amerika felfedezésére és gyarmatosítására vonatkozó összes fellelhető

dokumentumot és emléket. A levéltárat az erre a célra átalakított tőzsdepalotában rendezték be, s az India-archívum (Archivo de las Indias) nevet kapta.

Sevilla három világörökséggé nyilvánított épülete a spanyol történelem nagy fordulópontjainak, a mór uralom végének és az Újvilág gyarmatosításának emlékét idézi.

Leonardo da Vinci

Vinci, 1452 – Amboise, 1519

Festő, szobrász, hadimérnök, vízműépítő, térképrajzoló és műszaki tervező. A reneszánsz művészet legnagyobb olasz mestere a Firenze melletti Vinci községben született és szülőföldjétől távol, Franciaországban Amboise mellet, a clouxi kastélyban halt meg.

Leonardo meghatározása szerint a festészet „egyedül képes utánozni a természet látható műveit”. Ez a nézet szolgált alapul ahhoz a meggyőződéséhez, hogy a festőművészek magasabb rendűek minden más művésznél, különösen a költőknél, akik pedig oly nagy becsben álltak azokban az udvari körökben, ahová ő is bejáratos volt.

Verrocchio műhelyében tanult. Négy évvel azután, hogy 1472-ben mester lett, önálló festőként továbbra is Verrocchio házában lakott, ami arra vall, hogy ez a sokoldalú műhely megfelelő keretet nyújtott tehetségének.

Első datált munkája Az Arno völgye (1473, Firenze, Uffizi) című tollrajza, amelyen már feltűnik rendkívüli atmoszférateremtő képessége.

Leonardo első fennmaradt képe, az Angyali üdvözlés (1472 körül, Firenze, Uffizi) egyes részleteiben ugyan megragadó, de elrendezése – a pedánsan pontos perspektíva ellenére is – túlságosan merev. Ugyanez jellemzi a Ginevra Benci arcképet is (1474 k., Washington, D. C., National Gallery).

A magabiztos komponálás először rajzain mutatkozott meg (ilyen például a Madonna a Gyermekkel és macskával, (1480 k., London, British Museum).

Rendkívül eredeti rajztechnikát fejlesztett ki: szenvedélyes és erőyes vonásokkal, spontán módon tudta érzékeltetni a formák változását és a bonyolult mozgásokat.

Növekvő hírnevét igazolja, hogy 1478–1481 között két oltárképre is kapott megbízást, az egyik a Palazzo Vecchióba, a firenzei kormány palotájába, a másik a scopetói San Donato-templomba került volna.

Az első munka valószínűleg nem jutott túl a tervezés stádiumán, és a másodikat sem fejezte be: a Háromkirályok imádása (Firenze,

Uffizi) csodálatos, ám az alapozás fázisában maradt kép gyakorlatilag nem jutott tovább az okkerrel és biszterrel történt vázlat állapoton.

A témát a Firenzében szokásos, ünnepélyes látványosság helyett nyugtalan tömeg jelenítetté alakította, ahol az összesereglett hívek izgatottan gesztikulálnak a méltóságteljesen nyugodt Szűzanya körül; a háttérben, romos épületek előtt szinte állati szenvedélyek szabadulnak el.

Leonardo ezzel jelképesen azt fejezte ki, hogy az új világ nem könnyűszerrel, nem valamilyen derűs egyértelműséggel lép a régi helyére.

Valószínűleg 1482-ben költözött Milánóba, a Sforzák udvarába.

A Lodovicóhoz írott bemutatkozó levelének fogalmazványából kitűnik, hogy katonai ügyekben jártas mérnökként ajánlkozott a herceg szolgálatába.

Feladatai az udvarnál felölelték az építész, a mérnök, a hadi gépezetek feltalálója, az udvari ünnepségek látványosságainak tervezője, a szobrász, a zenész, a tudós, a művészeti szakértő, valamint a festő szerepét.

Tevékenységéről alig maradtak fenn dokumentumok.

Az 1490-es években tudományos kutatásokat végzett, elmélyült a természet tanulmányozásában. Festészetében a fény, a tér, az emberi test, a lélek, a geológia és más tudományágak alapelveit akarta kifejezni, amelyeket ő élő erőnek tartott.

Jegyzetfüzeteit megtöltötték a tudományos kérdések, és hozzákezdett a festészetről szóló értekezésének írásához. Traktátusában rendíthetetlenül hirdeti, hogy a festészet a

természeti jelenségek okainak megértésére alapozva ábrázolja a természetet.

A fényről szóló elméletei a Sziklás Madonna (1483–1486 k., Párizs, Louvre) öltének alakot; az árnyékok erőteljesebb játéka a második változaton (befejezve 1508-ban, London, National Gallery) még inkább érvényesül. A kontúrok lágyak, elmosódó hatást keltenek, amit ő sfumatonak nevezett; a fátyolos árnyékokat néha nem ecsettel, hanem az ujjával mosta össze.

Az egyes színek fölött fokozatosan eluralkodó árnyak új tónusegységet teremtenek.

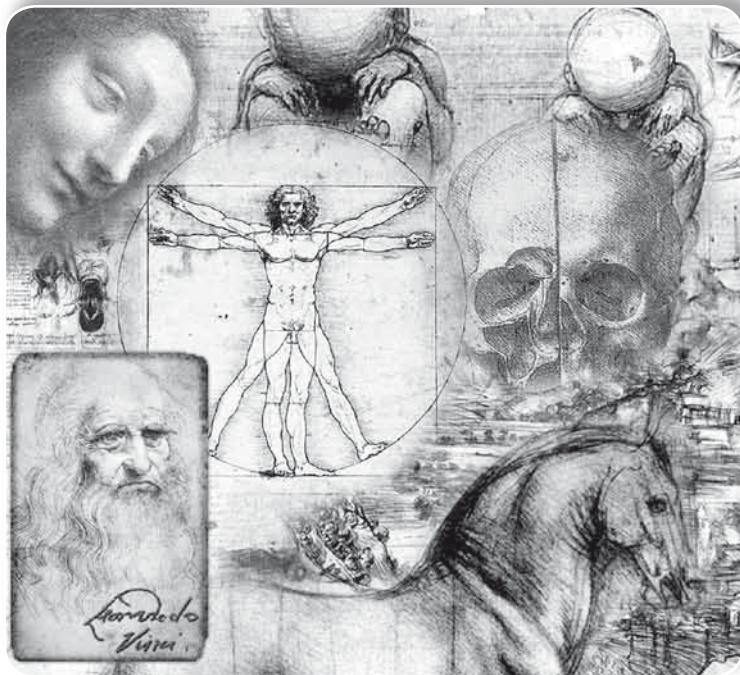
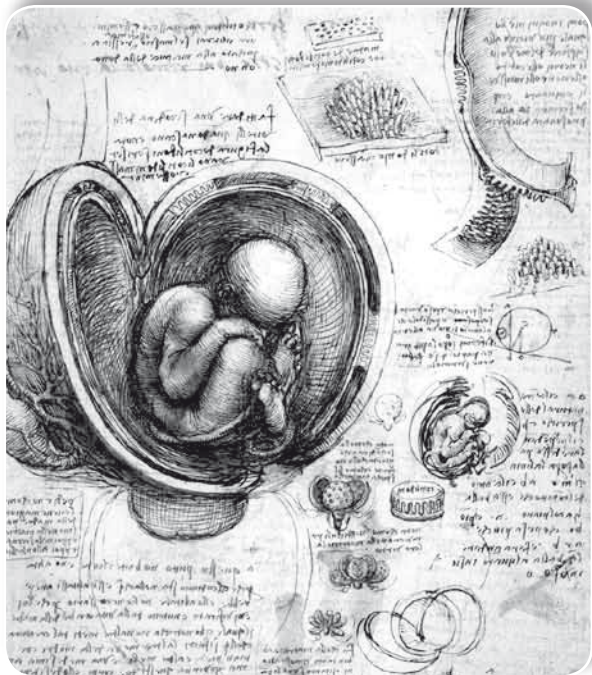
Ez sehol sem annyira szembetűnő, mint Cecilia Gallerani arcképén, a Hermelines nő (1483–1484 k., Krakkó, Czartoryski Múzeum) fény- és árnyékoltjain. Egy hermelin, a szűzeséget és a tisztaságot jelképező állat kígyózza fekszik a finom mosolyú nő karján.

Milánói éveinek legnagyobb szabású művészeti terve, Lodovico apjának, Francescónak hatalmas lovas szobra, történelmi események áldozata lett.

A hercegnek uralkodása utolsó, válságos szakaszában nem volt pénze, hogy bronzba öntesse a lovat, a franciák pedig, akik 1499-ben elűzték Lodovicót, elpusztították a teljes nagyságú agyagmintát, amelyet rendkívül ünnepélyes körülmények között már 1493-ban lelepleztek.

Leonardo elhagyta a várost, és Mantovába, majd Velencébe ment, 1500-ban pedig visszatért Firenzébe. Két éven át azon iparkodott, hogy helyreállítsa tekintélyét. Megfestette a Madonna orsókkal című képet, amely elvesztett ugyan, de rajzokból, másolatokból és tanulmányokból ismerjük, és befejezte a Szent Anna harmadmagával és Keresztelő Szent János kartonját, amely ugyancsak elveszett.

Az előbbin a gyermek Jézus kiemelkedik anyja öléből, hogy megragadja a kereszt alakú gombolyítót (utalásként a későbbi keresztre-

feszítésre), Mária pedig aggódó szeretettel figyeli.

Az elveszett karton távoli prototípusa volt a Szent Anna harmadmagával (1508–1510 k., Párizs, Louvre) című festménynek.

A képen a gyermek Jézus ártatlanul játszani akar egy báránnyal (egy áldozati állattal, amely az eljövendő Passiót jelképezi), anyja visszatartja, mintegy övni próbálja sorsától, míg Anna arca azt fejezi ki, hogy tudja: aminek be kell következnie, az bekövetkezik.

A szigorú diagonálisan alapuló kompozíció ragyogóan fejezi ki az érzelmek bonyolult összjátékát.

1502–1503-ban Leonardo azzal töltött néhány hónapot, hogy katonai mérnökként dolgozott Cesare Borgia számára, aki akkor a pápa érdekében hadakozott Közép-Itáliában.

Amint visszatért Firenzébe, megbízták egy csatajelenet megfestésével: az Anghiari csata a Palazzo Vecchio nagy tanácstermébe került volna. Röviddel ez után Michelangelót is felkérték, hogy fesse meg ennek a képnek a párját, a Cascinai csatát.

Leonardo 1504-ben fogott a munkához, de úgy látszik, nehézségei támadtak, olajjal akart a falra festeni, s számos kísérletet végzett, de a képet soha sem fejezte be. Másolatok és az ő saját rajzai alapján rekonstruálni tudjuk a középső csoportot, amely a firenzei és a milánói lovasság összecsapó harcosait ábrázolta.

Az összefonódott testek mozgásának, lendületének egészen újfajta ábrázolásmódja nagy hatást gyakorolt Leonardo kortársaira, és egy évszázad múlva Rubens is.

Ugyanebben az időben egészen más témába, Léda és a hatyú-tanulmányokba fogott, amelyek egy, azóta elpusztult festményt eredményeztek; ezen Léda és Jupiter hatyú képében összelelkezik.

Léda elhajló testtartásának csábos hajlékonyságát ellenpontozza a hatyú nyakának íve. Az egész festményt a legapróbb részletekig áthatotta Leonardónak a nemzés, a

születés, a növekedés és a mozgás iránti elragadtatottsága, ez érezhető például Léda dús és ruganyos hajfürtjeinek tekeredésében, amelyről egyébként remek rajzok maradtak fenn (Windsor Castle, Royal Library).

A firenzeiek XII. Lajos francia király unszólására kénytelenek voltak beleegyezni, hogy Leonardo 1506-ban ellátogasson Milánóba.

Ezután egyetlen firenzei tartózkodása sem tartott egy teljes évig, és 1508 júliusában többé-kevésbé végleges otthonra talált Milánóban, a francia kormányzó szolgálatában.

Odaérkezése után hamarosan hozzáfogott Trivulzio generális lovas szobrának megtervezéséhez, de a mű nem készült el.

Ettől kezdve energiája legnagyobb részét tudományos kutatásokra fordította.

Anatómiájában arra törekedett, hogy tökéletes funkcionális magyarázatot találjon a természetes formák minden részletére.

A látásra vonatkozó tanulmányai túlhaladtak a festő perspektíváján, és elértek az illúziók, torzítások és bizonytalan variációk birodalmába.

Minél jobban kutatta a természetet, annál inkább csodálta az ember és világ összetettségét és kifinomultságát.

Ez a rácsodálkozás és megilletődés jut kifejezésre a Mona Lisa (Párizs, Louvre) háttérén, ahol folyók rohannak le hegyi tavakból, és pusztítják szüntelenül a hegyoldalt.

A kép modelljének kilétét nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani, habár népszerű mítoszteremtők és reménykedő történészek sokszor állították az ellenkezőjét.

Az első írásos említés 1517-ben úgy szól, hogy „egy bizonyos firenzei hölgy arcképe, és a néhai Giuliano de Medici il Magnifico kérésére készült” (eszerint 1513 után fejezte be Rómában, ahol Giuliano számára dolgozott, és nem pedig 1503–1504-ben, ahogyan általában feltételezik); ez azonban egyáltalán nem eldöntött kérdés.

Előtte soha senki nem próbálkozott azzal, hogy egy arckép ilyen nyíltan keresse a kap-

csolatot a nézővel; ez a kapcsolatteremtés azonban tudatosan kétértelmű, a nehezen értelmezhető formák megakadályozzák, hogy olvassunk az arckifejezésből.

Leonardo a portrét a természet belső erejének archetípusaként fogta fel.

Keresztelő Szent Jánosán (1509 k., Párizs, Louvre) Szent János az árnyékból bukkan elő, hogy megörvendeztesse a nézőt Krisztus eljövételéről szóló üzenetével.

Az ő arckifejezése ugyanazt a szavakkal ki nem fejezhető mindent tudást tükrözi, mint a Szent Anna és a Mona Lisa.

1513-ban Rómába költözött, és ettől kezdve mindinkább a természet, a mozgás, a matematika foglalkoztatta.

Geometriai feladatokkal teleírt lapokon elsősorban találkozunk a természetben megjelenő mozgások ábrázolásával, a vérkeringéssel, a szívvel, a madarak spirális röptével vagy Vízözönt ábrázoló rajzain (1515 k., Windsor Castle, Royal Library) a romboló áradattal.

A Vízözön-rajzokon a hidrodinamikus tanulmányaihoz alapul szolgáló örvények egy világegyetemet elárasztó áradás rémületes víziójává alakultak át.

Magánjellegű munkái mellett folytatta hivatalos pályáját Rómában, a Mediciek udvarában. 1516 után Franciaországban, I. Ferenc szolgálatában tartózkodott; hasonló udvari feladatokat látott el nála, mint annak idején Milánóban.

Franciaországban valóságos látnokként tisztelték. Leonardo rendkívül kevés képét fejezte be, s ezek közül is sok elveszett. Egyetlen szobor – kivéve a budapesti Szépművészeti Múzeum neki tulajdonított kis Lovas szobrát – vagy épület sem maradt fenn, amelyet egyértelműen neki tulajdoníthatnánk, és 1651-ig egyetlen írását sem adták ki. Hatása mégis felmérhetetlen a művészet szinte valamennyi ágában. Közvetlen tanítványai nem bizonyultak méltó utódoknak, de újításai az európai művészet közkincsévé lettek.

RÜGYFAKADÁS

Mátyás király udvarában

Tíz tyúkocskám kapírgált az udvaron. Ebből kilenc mindig itthon tojt a tyúkólban, a kis kendermagos meg mindig átszállt a szomszédba megtojni.

A szomszédasszonnyal azon vitáztunk, hogy kié a tojás. Én azt gondoltam, hogy az enyém, mert a baromfi is az enyém. Ő azt gondolta, hogy az övé, mert hozzá szállt megtojni. Így hát elhatároztuk, hogy elmegyünk Mátyás királyhoz, tegyen köztünk igazságot.

– Adjon isten, felséges uram! – köszöntünk együtt.

– Mi járatban vagytok errefelé? – kérdezte Mátyás.

– Tegyé! köztünk igazságot, felség! – kérleltem.

Azzal elmondtuk, hogy mi a bajunk.

– No, asszonyok! Így döntöttem! – szólt az uralkodó. – Mivel nem tudtok megegyezni, a tojásokat mindig adjátok a koldusoknak! Így legyen!

– Te házsártos asszonyság, kellett ez nekünk?! – zsörtölődtem.

Egész úton hazáig azon gondolkodtunk, hogy lehettünk ilyen buták. De hát a koldusoknak is kell valami. Attól a naptól kezdve nem veszekedtünk a szomszédasszonnyal, hanem betartottuk igazságos Mátyás király döntését.

Petro Éva, 4. osztály, Kókai Imre Iskola, Temerin

Lehet, hogy gyógyszerész leszek

Édesanyám, mint a többi anya is, valamikor kislány volt. Huncutságával mindig elérte azt, amit akart. Már akkor sokat játszott dobozokkal, kisüvegekkel, de még nem sejtette, hogy ilyenekben valamikor orvosságok fognak lakni. Pedig így történt.

Belgrádban befejezte a gyógyszerészeti egyetemet, és azóta egy halom orvosságos üveg és doboz társaságában telnek napjai. Egyszer meglátogattam a munkahelyén. Nem a megszokott mamám állt előttem, hanem egy fehérbe öltözött nő, akit még szebbé tett vörös haja. Nagy örömmel segítettem az orvosságok elrendezésében. Össze-vissza adogattam az orvosságokat, de ez nem tetszett neki.

– Rend a lelke mindennek! Ez vonatkozik az orvosságokra is – mondta.

– Miért?

– Mert egy csoportba tartoznak a pirulák és a krémek, a másikba pedig a kapszulák, a különböző cseppek és egyéb. Fogalmam sem volt arról, hogy ezt így kell elrendezni. Büszkén néztem az én rendszerető mamámra. Ez a tulajdonsága, precízége az otthoni munkában is meglátszik.

Minderről megfeledkezik akkor, amikor szabad idejét velünk tölti, mert akkor csak mi számítunk.

Lehet, hogy egyszer én is gyógyszerész leszek.

Bátori Anita, 6. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Őszi-téli versek

Hullanak a fákról a megsodrott levelek,

Kopaszak lesznek a szürke egek.

Aludni tér a brummogó medve,

Közeleg a fagyos téli este.

Szabó Kornél, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Hópihe táncol az égen,

Gyerekek várták ezt már régen.

Nagy a kacaj, a láрма,

Hógolyók törnek magasra.

Horvát Edina, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Hó borítja a tájat,

A madárcák nagyon fáznak.

Kis házikót, madáretetőt

Akasztok a fára.

Verebek, cinkék csicseregve,
szárnyverdesve köszönik meg
szorgos munkám:
a magvakat, a finom búzát.

Csernovity Szimóna, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Egy napom

2009. október 7.

Reggel, mikor felkeltem, egy kicsit fáradt voltam. Azért voltam fáradt, mert előző nap sokat dolgoztam. Még jó, hogy gyerekhét volt, mert ekkor nincs házi. Utálom tanulni, de muszáj, mert tanulás nélkül az ember nem ér semmit.

Megreggeliztem, és fölmentem a szobámba. Az öcsém még mindig aludt. Imádom nézni, ahogy alszik, de fel kellett keltenem. Mikor felkelt, rögtön azzal kezdte, hogy várom-e már az iskolát.

– Mért várnám? – kérdeztem meglepetten.

– Ma jönnek a bácskertes tanuló focizni.

– Tényleg! El is felejtettem – mondtam.

Ekkor idegeskedni kezdtem. Nyerünk-e vagy veszünk? Tíz órától délig zenéltem. A zenét egyik nap sem hagyom ki, mert egyszerűen imádom zenélni. Amikor már elfáradok, elzenélek egy-két nem kötelező darabot. Ekkor úgy érzem, mintha megint frissebb lennék. Ilyenkor folytatom a kötelező darabokat.

Délben ebédeltem, majd elmentem az iskolába. Megbeszéltük a tornatanárral, hogy mi kék mezben fogunk játszani. Ez a szín engem mindig megnyugtat.

Becszengettek. Mind a négy óránk valamilyen nyelv volt. Én minden nyelvet szeretek, kivéve az angolt, mert a tanárnő mindig kiabál, ha valamit nem értünk.

Negyedik óra után megérkeztek a bácskertes tanuló. Sok ismerős volt közöttük. Bevezettük őket a tornaterembe, hogy átöltözzenek.

Az első mérkőzést hetesekben nyertük 2:1 arányban. Később a szerb tagozatnak szurkoltunk, pedig nem mindegyik diákot szeretjük, de ők is szurkoltak nekünk, ezért mi is viszonztuk. Ők is nyertek 8:0-ra. Most egy kis szünet következett. Jókat röhögtünk, beszélgettünk.

Megint a szerb tagozat játszott, úgyhogy mi tovább üldögtünk.

– Kár, hogy ilyen nap nincs több az évben. Többször is játszhatnánk egymás ellen! – mondta az egyik bácskertes diák.

– Jó lenne! – feleltük mindannyian.

Most mi következünk. 4:1 arányban nyertünk. Boldogok voltunk, mert egyre jobbak és jobbak vagyunk. A mérkőzések után lekezeltünk egymással. Bevezettük őket az ebédlőbe, ahol uzsonnát kaptunk. Vidámak voltunk. Sokat röhögtünk. Egyszer csak a vezetőjük intett, hogy mennek.

– Ne menjetek még! – kértük őket.

Elbúcsúztunk egymástól, de azóta is emlegetjük ezt a napot.

Csernicsek Ervin, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Dimović
Samanta
zentai tanuló
rajza

Álmok

Amióta elkezdődött a szeptember, nincs olyan nap, hogy valaki meg ne kérdezze, hova tovább. De, ha hiszitek, ha nem? Én még tanácstalan vagyok.

Sokszor ülök a kompi előtt, és böngészem a sulikat, de mindegyik valami miatt megrémiszt. Nem is gondoltam, hogy ez ilyen nehéz lesz. Most már én sem látom rózsaszínbén a világot. Olyan szép álmaim voltak! Mondták is, hogy járjak a földön. Azt hittem, hogy amit szeretnék, az teljesül is! A sok közül a legszebb és felejthetetlen álmom, amikor a High School Musiciel-esekkel jártam iskolába. Zac Efron a padtársam volt, és amikor fel szólították felelni, én súgtam neki. Együtt jártunk a táncpróbákra, és a fellépéseink sorra hozták a hírnevet. Mindig mi voltunk a dobogósok, órakon át osztogattuk az aláírásokat. Szabad időnkben sportolhattunk is. Én nem kosaraztam, mint ő, maradtam a foci mellett. A legcsodálatosabb pedig, hogy elénekeltem vele az első duettünket, a Something New-t. A hangom olyan volt, mint a mesékben, nem hittem a fülemnek. Ebben az álomban minden simábban ment, mint a valóságban. Nem is tanultam, de az ellenőrzők mind jól sikerültek. Mindenkinek kocsija volt, autóval mentünk suliba. A hétvégeken pedig kirándulásokat szerveztünk.

Jaj, de nagy csalódás volt, amikor felébredtem! Belecsöppenni ismét a valóságba, megállni újra a saját lábamon.

Titokban még mindig reménykedem, hogy ezekből az álmokból valami valóra válik. Nehogy minden álmom tovaszálljon!

Koleszár Olga, 8. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Egy érdekes óra

Nagy örömmel vártuk a biológiaórát, mert pont azon a napon a répát tanulmányoztuk. Még jó, hogy én több répát vittem, mert így annak is jutott, aki nem hozott.

A szünetben répacsa folyt. Csak az volt a baj, hogy a csata közben a répák eltörtek. Amikor becsöngettek, leültünk, és elővettük a répáinkat. Nem bírtam ki nevetés nélkül, mert voltak ott olyan hadirokkantak, hogy csak na! A bölcs Martin megállapította, hogy a répa zöldjéből bazsalikomot lehet készíteni. Erre akkora röhögés tört ki, hogy még a folyosón is lehetett hallani. Amikor a tanárnő odaért Viktorhoz, hogy megnézzé, ő mit hozott, akkor az asztalán nem volt semmi. Megkérdezte Viktortól, hogy neki hol van a répája. Erre Viktor azt felelte, hogy megette. Így már csak a gyomra bírta tanulmányozni a répát.

Amikor vége lett a biológiaóráának, fogtuk a répáinkat és jó étvágygal elfogyasztottuk.

Gandis Csongor, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

**Kubik Dávid
zentai
tanuló rajza**

RÜGYFAKADÁS

Jó lecke volt...

Péntek este, amikor hazaértem az iskolából, láttam, hogy elő van készítve a margarin, a tojás, sütőpor, kakaó és egy táblán tejcsokoládé.

Megkérdeztem édesanyámat, hogy nekem vette-e a csokoládét, de ő így válaszolt:

– Nem, ez a süteménybe kell.

– Nem lehetne csoki nélkül készíteni azt a sütit? – kérdeztem reménykedve.

– Ne butáskodj, attól lesz finom – mondta.

Ezután kissé csalódottan mentem be a szobámba, és bekapcsoltam a tévét. Filmnézés közben már majdnem megfedkeztem a hasamról, amikor elkezdődött az alpesi Milka reklám. „Nem kínozzom magam tovább” – gondoltam, és egy gyors gombnyomással kikapcsoltam a készüléket, elmentem aludni. A kísértés csak nem hagyott békén! Már vagy fél órája forgolódtam az ágyamban, amikor észrevettem, hogy eloltották a villanyt, és a ház elcsendesedett. Felkeltem az ágyamból, lassan kinyitottam az ajtót, és halkán, lábujjhegyen belopakodtam a konyhába. Az a csábító csokoládé még mindig ugyanott állt! Óvatosan kibontottam, nehogy zajt csapjak. Először csak egy sort törtem le belőle, utána még egyet, és így gyorsan eltüntettem az egészet. Elrejtettem a csokipapírt, ittam egy nagy pohár vizet, és bújtam is vissza az ágyamba.

Reggel anyukám bejött hozzám, és megkérdezte:

– Te etted meg a csokoládét?

– Én nem – válaszoltam.

– Akkor talán az egerek voltak?

– Minden bizonnyal, hiszen én sem voltam, a kutya se jöhetett be, akkor biztosan az egerek voltak.

Anyukám elmosolyodott, és így szólt:

– Nos, akkor kis egerem öltözz, és menj a boltba egy másikért!

Útközben rájöttem, hogy kár volt hazudnom anyukámnak, hiszen ő jobban ismer, mint a tenyerét.

Krnjac Marija, 6. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

A tükör előtt

Első gondolatom a tükörről: a Tükröm, tüköröm, mondd meg nékem... Azonban vannak bajok a tükör válaszával kapcsolatban, mert sokszor más az üzenet, mint amit én szeretnék látni.

Sokan mondják rólam, hogy a hangulat embere vagyok, mert valahogy sosem sikerül eltitkolni az érzéseimet. Nagyon mérges szoktam lenni, ha belenézek a tükörbe, és látom az arcomon a rengeteg pattanást, a hajam sem úgy áll, ahogy én szeretném, és a színe sem tetszik. Másokat mindig szebbnek látom, mint magamat. Hiába mondja anyu, hogy a külsőm még fog változni, mások sem mindig tökéletesek, én akkor is vigasztalhatatlan vagyok. Sosem fogom megérteni, hogy miért van az orromon hideglelés majdnem minden megfázás után, másoknak pedig nincs! Ilyenkor nagyon-nagyon nem szeretek tükörbe nézni.

De hagyjuk a siránkozást, mert vannak ám szép pillanataim is! Például amikor születésnapra vagy ünnepségre készülök vagy készítenek a nővéreim és anyukám, ilyenkor egyre magabiztosabb leszek. Tudom, hogy a hajam a helyére kerül, a pattanásaim is eltűnnek, a nővéreim kiválasztják a ruhámat, anyukám szépen kivasalja, és még egy kis smink is kerül az arcomra. Ilyenkor valahogy nem is tűnik olyan szörnyűnek az a tükörkép. Ilyenkor én is észreveszem, hogy a magammal való törődés és az ápoltság a szépség titka. Nem hiába mondják, hogy van még egy tükör, „a lélek tükre”. Ha jó kedvű vagyok, mások is szívesebben barátkoznak velem, és ez kihat a további érzéseimre is.

A tükörről léteznek babonás hiedelmek, melyeket már csak a nagymamám emleget: az összetört tükör 7 év balszerencse, vagy tükört ajándékba venni a barátság megszakítása. Mindez már csak a régmúlt idők meséje. Én azt a mondást találom igaznak, hogy mosolyogj a világra, és a világ visszamosolyog rád. Ez a nem megfogható, de valós tükör.

Török Emese, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

Mit jelent számomra a boldogság?

Boldogság? Minden ember vágya! Tulajdonképpen ez a szó igen tág fogalom, amire nehezen tudok válaszolni.

Számomra a boldogság nem egy dologban rejtőzik. Engem például sok minden boldoggá tesz, legfőképpen a családi együttlét, hogy tudunk meg otthont teremteni. Elmondhatjuk egymásnak örömeinket, bánatunkat. Számomra nagyon fontos még, hogy együtt legyek a barátaimmal, ez engem nagyon boldoggá tesz, mert ha velük vagyok, elfelejtek minden gondot, és csak a jelennek élek. Nagyon fontosak nekem. Azt mondják a pénz nem boldogít. Tény, hogy szükség van rá, de érzéseket nem pótolhat. Engem örömmel tölt el egy kirándulás a családommal, vagy ha akár tíz percre el tudok menni a nagyszüleimhez. De az is boldoggá tesz, ha tudok valakin segíteni, valakinek tanácsot adni. Van azonban olyan boldogság, amit nem lehet leírni: szeretni mindent és mindenkit. Szeretek élni, szeretem a szórakozást, örülök, hogy fiatal vagyok. Minden egyes nap egy újabb boldogságot jelent a számomra. Ez kellemes lelki-érzelmi állapot, ami minden ember számára adva van, csak élni kell vele.

„...ha boldogságunk van, mindenünk van, ha pedig nincs, mindent elkövetünk, hogy megszerezzük.”

Epikurosz – görög gondolkodó

Finta Leontina, 8. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

„Jól” feleltem

– Ne egyél ilyen gyorsan, rágd meg az ételt! – szólt rám anyukám. – Hova sietsz ennyire? Nem zavar a török!

– Hát a török nem, csak a tanár! – válaszoltam.

Rögtön ebéd után mentem a szobámba tanulni.

– Nézzük csak, mi van! Jaj, a földrajz! Természetesen... Folyók, hegyek, városok ... – nyúltam el az ágyamban –, hogy fogom én ezt mind megtanulni.

Ebben a pillanatban lépett be a tanár, cinikus mosollyal az arcán. Roszszat sejtettem. Beírta az órát, és ezt mondta:

– Gyerekek, ma felelünk!

– Csak ne én legyek, csak ne... remélem, legalább ma megkegyelmezik nekem! – imádkoztam.

– Brigitta, te kezdés! – hallottam egyszerre a nevem. – Tanultál?

– Ééén? Iigen, peeszerse!!! – suttogtam.

– No akkor kezdjük! Sorold fel Dél-Szerbia hegyeit!

– Dél-Szerbiát?! – kérdeztem ijedten.

– Nem hallasz?! Vagy csak a tudásoddal van baj?!

– Háát... van az a S-betűs hegy... Ezt ép mindig elfelejtem! – mondtam, de gondolataimban a pénteki korizás járt, és nem a hegyek!

– Gondolkozz egy kicsit! – szólt és úgy nézett rám a tanár, mintha nekem ezt muszáj lenne tudnom...

– Megvaaaan! Dinári-hegység!!! – kiáltottam fel, de miután az egész osztály és a tanár is elkezdett nevetni, azt akartam, hogy abban a pillanatban süllyedjek el... Miért pont engem kellett ma felszólítania? Minden órára készülök, csak épp erre nem készültem, mert gondoltam, hogy nem engem fog felszólítani... De igen... Ennyi szerencsém van...

– Hát Brigi, az a hegység épp nyugaton van! És ez még nem is S-betűs... – nézett rám gúnyosan a tanár.

– De tanár úr, én tényleg készültem... – mondtam neki szomorúan.

Gondolataimban pedig a nyári szünet járt. A bulizás, a tengerpart, a ki-kapcsolódás és nem a földrajz vagy a hegyek.

– Brigi, ez nagyon kevés! Szerintem ezt te is sejtetted, mint macska az esőt.

Akkora egyest húzott be, mint a mamám paradicsomkarója.

– Ne tanár úr, neee! – ordítottam.

Ekkor egy sokkal, de sokkal kellemesebb hang szólt meg.

– Hoztam egy kis uzsonnát! De te mit kiabálsz?!

– Hjjaj, anyu! Most megkönnyebbültem. Ne tudd meg, mit álmodtam – mondtam neki, és átöleltem.

– Ááá, szóval te alva tanulsz?! – mosolygott anyu. – Nyugi, most már megint itt vagy a saját szobádban, a saját ágyadban.

Kezdtém megnyugodni, de eszembe jutott, hogy holnap tényleg felelés. „Megint” engem fog felszólítani. Szóval kezdjük előlről... Hegyek, folyók, városok...

Budincsevy Brigitta, 8. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

Hol a mobilom?

A mobilom nélkül nem tudom, mit csinálnék. Ezt a kütyüt használok számolásra, üzenetírásra. Néha még a házit is megtudhatom, csak egy SMS-t írok Tündének.

De tegnap... Minden szombat reggel kezdődött. A kedvenc fotelomban ülve néztem a rajzfilmeket. Aztán reggeliztem, és felmentem a szobámba.

Összepakoltam, ápoltam a beteg lábam. Hozzákezdtem az angol házihoz, de megakadtam. Gondoltam írok egy SMS-t Tündének, mert nekem ez a lecke olyan, mintha kínaiul lenne. Körülnéztem, hogy hol lehet a mobilom. Elbicegtem az ágyamig, és megnéztem a párnám alatt. Mindig a csörgésére ébredek. Ott nem volt. Megnéztem minden táskámnak minden zugát. Hát miért lett volna ott? Kutattam az előszobában. Minden virágcserepet kitologattam a helyéről. Csak pókhálót találtam.

Eszembe jutott, hogy meg kell csörgetni. Sajnos halkra volt állítva. Lehet, hogy Ági szórakozik velem? Nagy nehezen lemasztam a szobájába.

– Add vissza a mobilom! – üvöltöttem. Remélhetőleg az egész család hallotta.

– Milyen mobilt? Nekem nem kell a te mobildod! – mondta, s átfordult a másik oldalára, hogy tovább szundikáljon békésen.

Lebicegtem. Leültem a kedvenc fotelomba. Kész, vége. Felkészültem a papolásra, majd kapom az áldást.

– Brr – valami rezgett. Mintha a fotel aljából jött volna.

Szétszedtem. S mit láttak szemeim? A mobilon feküdt ott. Örömben majdnem sírtam.

Megfogadtam, hogy soha többet nem kotlok rajta, a kedvenc fotelomban.

Mulic Beáta, 7. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

A tél

Tél, tél, hol vagy tél?

Itt vagyok, ragyogok!

Az ősz fél.

Azt mondja: majd megfagyok.

És ha megfagy az ősz,

Belőle lesz a csősz.

Esőből lesz a hó,

Akkor befagy a tó.

Sörös Andor, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Adamov
Dejan
zentai tanuló
rajza

RÜGYFAKADÁS

Rossz fát tettem a tűzre

Szép napsütéses reggelre ébredtem. A nap megvilágította a kaucsokat, székeket, könyveket, füzeteket, asztalokat, tolltartókat, táskákat. A halak is vígan úszkáltak az akváriumban. Örültem, mert nem volt senki itthon, és enyém lett az egész ház. Rögtön a tévé elé ültem le, és beindítottam a DVD-t. Éhséget éreztem, és bementem a kamrába.

Biztosan belém bújt a kisördög, mert nem a sós kekszet vettem le, hanem a nagy, mogyorós Milka csokit. A polcon volt még sós pálca, csokis keksz, cukorka, rágó, nyalóka, kikiriki, mogyoró, napraforgó, tökmag, gugi stb. A másik polcon állt a lekvár, pástétom, kacsaszír, halkonzerv, meggy-szós, almakompót stb. Ehettem volna pástétomos kenyeret is, de én a csoki mellett döntöttem. A jó film közben észre sem vettem, hogy maszatos lett a szám.

– Viki, gyere, hoztam reggelire virslis kiflit! – mondta anyu.

– Köszönöm, nem vagyok éhes! – feleltem.

– Gyere, ha hazaér Ákos, felköszöntjük, vettem neki csokit a boltban. Milyen az arcod? Csokis?

– Nem!

Már tudtam, hogy rossz fát tettem a tűzre.

Szégyelltem magam, és minden elsötétült körülöttem.

Holló Viktor, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Karácsonyi gondolatok

Számomra legkedvesebb ünnep a karácsony. Hogy miért? Mert ilyenkor együtt van az egész család, kicsik és nagyok.

A mai rohanó világban, főleg hétköznapiakon, szinte sohasem tud az egész család együtt, nyugodtan, minden más dolgot félre téve eltölteni pár órát, egy ebédet. Csak vasárnapokon, mikor nem kell a szülőknek dolgozni. Ezért szeretem a karácsonyi ünnepet, ilyenkor a meleg szobában, teát szűrcsölve kellemes dolgokról beszélget a család minden tagja. Karácsony reggele pedig akkor a legszebb, ha hótakaró borítja a tájat. Csak ekkor igazán olyan télies a hangulat, és az ablakból kitekintve megnyugtató érzés tölt el. Nem kell izgulni az iskola, sem más ilyen hasonló dolog miatt. Nálunk ez általában így szokott menni. Karácsony böjtjén a család közösen feldíszíti a karácsonyfát. A húgommal, Timivel különböző díszeket készítünk, melyekkel a házat díszítjük. Mikor már az egész ház karácsonyi díszben pompázik, nyugodtan hátradőlve gyönyörködünk munkánkban. A délutánt ki-ki tévénézéssel, lustálkodással, hőemberépítéssel vagy játékkal tölti. Karácsony reggelén a húgom valami csoda folytán, a szokásosnál hamarabb szokott felébredni. De megértem, kisebb koromban én is biztos nagyon örültem a rengeteg ajándéknak. A húgom ki is próbálja új játékait, én pedig nagy számár létemre beülök hozzá egy kicsit játszani, elvégre is karácsony van.

Kiseb koromban néha azt kívántam, bárcsak mindennap karácsony lenne, de már tudom, hogy mindennek megvan az ideje. A hétköznapiak is lehetnek szépek, élményben gazdagok, mert mindennap valami új vár ránk, ha kinyitjuk a szemünket.

Góbor Emese, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ha a tél igaz lenne

*Ha a tél igaz lenne,
lemennék a játszótérre.
Játsszanánk egy csoda jót,
dobálnánk sok hógolyót.*

*Ha a tél igaz lenne,
sok hó lenne decemberben.
Januára még több lenne,
februárra mind eltűnne.*

*Ha a tél igaz lenne,
Karácsonykor a nyúl is jönne,
Krampuszokkal játszadozna,
ha ez a vers is igaz volna.*

**Pesti Enikő, Lality Bettina, Földi Flórián, Pátrik Arnold,
6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér**

Városok, faluk

*Franciaország fővárosa Párizs.
Ha lehetne, odautaznék máris.
Megcsodálnám a Mona Lisát,
biztos gyönyörű, ez nem vitás.*

*Zombor város szép hely,
jól érzi magát ott az ember.
Szombatonként nagy a piac,
hallom, hogy a kofák közt megy a vita.*

*Apatin Duna menti város,
e hely lakosa számos.
A zeneiskola is ott van,
ezért járok oda gyakran.*

*Kupuszina tájszólása furcsa,
figyelek én is egy-két szóra.
Kedves, rokonszenves emberek,
ropják a táncot a bokrétás gyerekek.*

*Gombosnak köze nincs a gombhoz,
oda járok fürödni a tóhoz.
Híres az ottani csárda,
de én még azt nem láttam.*

*Szilágyi kicsi falu,
egyre szebbé alakul.
Van itt halastó és kőrtefa,
de legszebb a templomtér s az iskola.*

Antalovics Krisztián, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Az ősz

*Amikor hullani kezdenek a levelek,
és iskolába indulnak a gyerekek,
vége van a nyárnak,
esős napok várnak,
ősz van, barátom,
készítem már a kabátom.*

Sörös Andor, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

A padlás

Mint minden évben, az idén is elkezdtük savanyítani az uborkát télire. Anyukám már mindent előkészített a nagy munkához, már csak a befőttes-üvegeke hiányoztak.

– Gellért, hozz le húsz befőttesüveget a padlásról! – szólt anyukám. Éppen számítógépeztem, így befejeztem a játékok, és felkapaszkodtam a lépcsőn. Tudniillik a padlásunk a hálószoba felett van. Az előszobában szokott lenni a falnak döntve egy létra. Ezt felállítottam, és elkezdtem felfelé menni. Amikor kinyitottam az ajtót, nagy sötétség tártul elém. Egy kis kapcsoló van a falban a lámpához. Felkapcsoltam. Már megszoktam, hogy itt, a padlásra mindig hideg van, még nyáron is. Az üvegek egész hátul helyezkednek el, így végigmentem egy szűk átjárón, hogy eljussak hozzájuk. Közben vigyáznom kellett a fejemre, mert a tető elég alacsonyon van. Itt már csak homályosan látszanak a dolgok, mert ide nem nagyon jut el annak az egy villanykörteének a fénye. Elővettem a szatyrokat és elkezdtem keresgélni a sok üveg közül a megfelelőket. Amikor indultam volna lefelé, megakadt a szemem egy csomó dobozon. Vajon mi lehet bennük? Gyorsan levittem a befőttesüvegeket és visszamásztam a padlásra. Most jobbra indultam el, a dobozok felé.

– Jé, egy lemezjátszó! – néztem egy régi, poros szerkezetre, ami itt hevert egy szakadt dobozban, sok hozzá való lemezzel együtt.

– Most már emlékszem, hét- vagy hatéves koromban hallgattam utoljára rajta az Őz a nagy varázsló című mesejátékot – jutott eszembe.

Volt rajta egy kapcsoló, amivel gyorsítani és lassítani lehetett a hangot. Folyton kapcsolgattam, és közben nagyokat nevettem.

– Vacsora! – kiáltotta egyik testvérem. Abba kellett hagynom a szórakozást. Vacsora közben az járt az eszemben, hogy mikor osonhatok fel megint a padlásra. Mi minden lehet még odafenn?

Sótanyi Gellért, 7. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

A cirkusz délután érkezett a faluba. De mivel tavasz volt, s a hosszú esős idő után végre kisütött a napsugár, úgyhogy a házak opálos fényben álltak a talajról felszálló pára vattás felhőiben, s a parasztok kinn voltak a földeken, alig néhány öregasszony lézengett az utcán.

– Gyászos bevonulás, a fene egye meg! – dörmögött az igazgató, aki most nem frakkban és magas cilinderben feszített, hanem bőrmellényben ült a homorú vasúlésen, félrecsapott sapkával a fején, fűzős, sárga csizmával a lábán, s erős kézzel fogta a traktor kormányát, amely a kerekekre szerelt, festett faházakat vontatta maga után. – Csak azt szeretném tudni, hol vannak a gyerekek. Gerard, fogd a trombitát, és csapj egy kis zajt magad körül.

Középkorú ember baktatott a traktor mellett, mert nem volt az valami sebes jármű, igazán könnyű volt lépést tartani vele. Hátrtolta fején a zöld vadászkalapot, és kedvetlenül vakarta meg kopaszodó tarkóját. Mert ha valamit utált a szakmában, hát ezt szívből utálta. Nem szerette az olcsó reklámot, az otromba vicceket, az ízléstelen lármát az utcán, aminek valóban nem volt más értelme, csak az, hogy felhívja magukra a figyelmet. Mindig úgy érezte ilyenkor, mintha önmagának hazudna, minta az egész csakugyan nem volna egyéb közönséges csalásnál, ócska komédiánál, amihez látma kell, csinadratta, ostoba és megalázó bohókodás, ahogyan a nép, a közönség, a beavatatlan látja a művészetet, s csak ilyennek hajlandó elfogadni a cirkuszt.

De nem szólt semmit. Tudta, hogy a közöny ennél is gyilkosabb merénylet, és nincs rettenetesebb, mint üres sátor alatt játszani. Betty Ramanda azért esett le tavalay a trapézáról, mert a körbefutó padosorok üresen ásítottak a mélyben, s ha nincsenek a lovászfiúk, semkinek sem jut eszébe tapsolni.

Gerard megadóan ballagott vissza a kocsik felé, az egyikre felugrott, kikereste bojtos, piros papírsüvegét, feltette az álarcot, amelynek ökölnyi vörös orra volt és hosszúra festett, kék szempillája, nykába akasztotta a hatalmas rézkürtöt, azzal a kocsik hágcsójára állva, trombitált és ordította, mintha valóban megkezdődött volna már a cirkusz.

Úgy látszik azonban, hogy a reklámnak ez a módja nem volt valami meggyőző, mert mire kiértek a vásártérre, melyet magas jegenyék szegélyeztek, mint általában a vásártereket, csak itt a fű dúsabb volt és zöldebb, mert tavasz volt; mire megálltak, kipányválták a foltos póni lovakat, gyorsan összeállították a vasrácsos ketrecet, amelyben Robi, az öreg oroszlán rágcsálta fogatlan szájjával szelíden a bűdös marhahúst, addigra csupán egy falka gyerek fogta körül, kíváncsi szemmel, a tarka karavánt.

Gerard nem időzött tovább a téren. Unta az előkészületeket, az álmos várakozást, a tétlen-

Herceg János

Ég és föld

(Részlet)

ségnek ezeket az önkínzó óráit, amikor mindenki igyekszik valamivel agyonütni az időt. Unta a szőke Riát, aki fekete dresszben, nyakába görbített lábbal passziánszozott az egyik kocs mélyén, tarka kispárnák között, s egy sárgarézt kávét főző ibrik előtt, mert komolyan vette a tréninget, művészetének egyetlen titkát, s a kártyáról minduntalan felkapva tekintetét, méla undorral nézett a ragyásarcú műlovarnő felé, aki senkivel se törődve, kék és rózsaszín szennyesét mosta egy apró bádogteknőben a kocs másik végében, s németül dúdolt valami édeskés dalt.

– Bemegyek a faluba! – kiáltott Gerard az igazgatónak, aki mint mindig, most is káromkodott és vészesen hadonászott maga körül. – Kicsit körülnézek! – tette hozzá, de az rá se hederített.

– Az ilyen látogatások a falvakban, előadás előtt, mindig hozzájárultak a sikerhez. Az ismerkedés a néppel, a közvetlen találkozás a közönséggel, még így civilben is, biztosította az érdeklődést.

Gerard azonban mos nem gondolt ilyesmire. Hatalmas hullámokban zengett a tavaszi délután csendje, a fákról és a fűszálakról néhány szagok szálltak, s neki furcsa, régi emlékek motóztak a szívében, mint amikor valaki hosszú idő után végre hazaér.

Mert ő valóban itt született, ezen a vidéken, de ezt az egyszerű tényt még sosem érezte ilyen marasztaló nosztalgiával, mint most. Ehhez bizonyára hozzájárult a csalódás átmeneti állapota is, ami az utóbbi időben gyakran elfogta. Nem az életben, nem az önmagában való csalódás, de a mesterség unalmából eredő kétellyel a kettő együttvéve. Mert volt úgy, hogy merőben értelmetlennek és céltalannak találta mindazt, amit csinál, s úgy érezte, hogy az elmúlt húsz év minden álmatlan éjszakája, s minden éber álma, ami művészetét időnként tündöklő fénybe, majd a szenvedés komor színeibe vonta, hazugság és önámítás volt csupán. Az, hogy biliárdgolyókkal tud labdázni az orra hegyén, hogy kardot tud nyelni, hogy mindig a talpára esik, ha a többi bohóc faronbillenti, miközben kétszeres szaltót csinál a levegőben, most semmiségnek tűnt előtte.

– Hát lehetséges volna, hogy már megöregedtem? – kérdezte, nem is önmagától, hanem mintha a fáktól, az égtől, a felhőktől, a pirosolt háztetőktől várt volna megnyugtató választ. – Negyvenöt éves vagyok. A művészetben ez az a kor, amikor az ember elérkezik a

telejesedéshez. Ilyenkor válik biztossá minden fogása, ilyenkor mállik szét benne minde kis-hitűség és kába félelem.

Az egyik utca sarkán volt egy kocsmá. Csengős ajtaja volt, mint a régi- régi boltoknak, s pirosarcú menyecske állt a söntés mögött. Kerek arcának azzal a mérsékelt mosolyával fogadta, ami talán minden vendégnek egyformán kijárt, s Gerard mégis úgy érezte, mintha az asszony kedvessége csak neki szólna.

Kért egy pohár bort, leült az ablaknál álló asztalhoz, s hol a menyecskét nézte, hol az utcára bámult, ahol csorgó nyálú, foltos tehének verték fel az út porát, minduntalan elődülve. Kettőjükön kívül senki se volt a gerendás kocsmateremben.

– Messziről jön? Mert látom, nem idevaló – szólalt meg az asszony, miközben poharakat törölgetett fényesre, melyekből kék és zöld és piros fények villóztak, hosszan és szálkásan, búbosan álló fehér kendője körül – meglátom én mindjárt, ha valaki idegen. Mindenkit ismerek.

– Nagyon messziről – felelte Gerard, pedig csak a szomszéd faluból jöttek, de a távolságot most nem térben gondolta. De meg is bánta mindjárt, hogy ilyen jelképesen válaszolt. Egykedvű arccal tette hozzá: – Van itt egy kis dolgom, azt elintézem, aztán megyek vissza.

Nevetett magában, hogy az asszony most nem is sejti, ki és mi lehet ő. Azt hiszi talán, áruját kínáló utazó vagy valami családi örökséget nyomozó ember. Restellte volna bevallani, hogy artista, bohóc. Az ilyen faluban lenézik az effajta népséget. Benn, a ponyva alatt még röhgönek rajtuk, hogy a könnyük kicsordul, viszszafojtott lélegzettel bámulják őket, de kinn, a faluban, az utcán, az életben, ahol véget ér a varázslat, csak ajkbiggyesztve, megvetéssel szólnak róluk. A jó házörző komondornak nagyobb a becsülete, mint nekik.

– Jókor jött – mondta az asszony, s vékony ujjaival a kendője alá simította barna hajfürtjeit – most legalább nem foga unatkozni. Itt a cirkusz! Délután érkezett, este már játszanak is.

– A cirkusz, á ... – legyintett, hogy minden gyanút elhárítson magáról, s aztán félig kedélyesen, félig komolyan így folytatta: – Elnézem én inkább magát egész este meg azon túl is, amíg lehet. Ha lány volna, még feleségül is elvinném talán.

– Jaj, ne bolondozzon, hallja, mert majd szaván fogom! – védekezett az asszonyka incselkedve, mint akinek nagy gyakorlata van az udvarlás ilyen kacér elutasításában. – Lány már rég nem vagyok, de özvegy.

– Húha! – ugrott fel Gerard, mert egyre érdekesebbnek találta ezt a játékot. Két, hosszúra nyúlt lépéssel a söntésnél termett, mely fölött lissieux-i kis szent Teréz nézett le liliomai közül, szakaszott olyan mosollyal, mint a kocsmárosné, s azzal, egészen belehajolt a menyecske arcába, vakmerően kezdte mondogatni:

– Na, lássa! Ki tudja, nem magára vártam-e annyi éven át?! Az ilyesmit nem lehet kiszámítani. A szerelem hirtelen tűnik fel az ember életében. Akkor lepi meg, amikor nem is gondolt rá. Ilyen szempontból igazán hasonlít a halálhoz. Egy szót szóljon csak, és mindjárt itt maradok örökre.

Az asszonyka göcögve, fuldokolva nevetett, mert sok bolond embert látott már, de ilyet még nem. S ahogyan ez ágalt előtte és esküdözött égnék emelt kézzel, kifordult szemmel, kicsit rekedten és lobogó pár szál hajával, azon már nem is lehetett eléggé nevetni. Félni kellett volna tőle, de félni se tudott, olyan furcsa volt az egész. A hang megakadt a rotkában, nyitott tenyerét szétálló ujjaival a szívére szorította, domború keble halmára, s úgy mondta, az elragadtatás mosolyával:

– Ha még sokat beszél, ráncszakad ez a csárda. Maga igazán elmehetne színésznek, mutogatni magát. Próbálja meg, talán még föl is veszik.

– Micsoda? – kiáltotta a bohóc csodálkozva és egészen elhűlve, hogy egyszerre ilyen veszályos területre fordult a beszélgetés. – Hát maga azt hiszi, hogy a játék az semmi? Maga mindig biztos benne, hogy mikor mond igazat és mikor hazudik? Maga határozottan tudja, hogy melyik a fekete és melyik a fehér?

A menyecske most már ijedten nyitotta nagyra a szemét, s tekintetében ott villóz-

tak azok a szálkás fények, kéken és pirosan és zölden, s ha még egy lépést hátrál, akkor bizonyára csilingelni kezdenek a glédába állított poharak mögötte az üvegszekrényben. S ettől a gondolattól kicsit megijedt a bohóc is, illetve felocsúdott szeszélyes képzeletéből, s megértette, hogy a játék pillanata véget ért. De miután vannak dolgok, melyeket szavakba foglalni nem lehet, mert hiányzik hozzájuk a valóságatlanság szabadsága, s ő jól tudta ezt, hiszen művészetének lényege ezen alapult, csak ennyit mondott a megrebbe menyecskének:

– Hát tudja, mit? Jöjjön el estére a cirkuszbába, s majd akkor...

Azt akarta mondani, hogy majd a művészetével fogja megmutatni a mindennapi élet valóságának, a nehézkedés törvényeinek relativitásával, de nem folytatta. Egyrészt nem akarta elárulni magát, másrészt tudta, hogy az asszony meg sem értené.

– A cirkuszbába? – mosolygott újra fölényesen a kocsmárosné, s a villanó fények megszelídülve lapultak valahol az ujjai hegyén. – Dehogy megyek! Nem érdekel engem az a sok butaság, amit ott látni lehet. Meg nem is érek rá. Nincs nekem kire hagyni az üzletet.

A bohóc bánatosan hajtotta le fejét. Hiába! A vágyakozás a nyugodtabb élet után nem egyéb öncsalásnál. S ha az imént még utálta a cirkuszt, amelynek se híre, se nagyobb művészi jelentősége nem volt, ha viszolygva gon-

dolt is életének elmúlt húsz évére, és mindent értelmetlennek talált benne, most be kellett látnia, hogy csak egy futó hangulat áldozata lett.

Meghajtotta magát a kocsmárosné előtt, de már annak háttal állva, és olyan mélyen, hogy a feje a lába között kandikált ki, aztán kiegyenesedett, visszafordult, igesztő vigyor ült az arcára s köszönés nélkül elrohat, ki az utcára, a cirkusz felé.

A jegenyékkal szegélyezett pázsitos téren már felállították a sátrat, a porond is leborotválva, fűrészporról beszórva várta, a műlovárnő már az aranyoszlopa parókát igazgatta a fején, a nőstény maki majom pedig huszárnak öltözve sírdogált az egyik sarokban, mert pár hét előtt elvesztette a párját.

Sietnie kellett, mert esteledett már, közeledett az előadás ideje.

1959-ben látott napvilágot a Forum Könyvkiadó gondozásában Herceg János Ég és föld című regénye, amelyben színre lépteti Gerardot, a bohócot. 2009-ben volt Herceg János születésének századik évfordulója. Ez alkalmából a Forum egy tanulmánykötetet is megjelentetett. Az egyes szövegek írói újraolvasták és értelmezték a hercegi opust. Nem véletlen, hogy a kötet címe: A Gerard írójáról lett.

Mit gondoltok, minek a jelképe Gerard Herceg János alkotásaiban? S a bohóc a művészetben általában?

Azt hiszem, 2006 szeptembere óta szerkesztem a Jó Pajtás Gyöngyhalász rovatát; az elmúlt évek alatt néha több, másszor kevesebb levél érkezett hozzánk. Volt irodalmi szöveg, amely egész kis vitát váltott ki, mások felkeltették érdeklődéseket, voltak, amelyekre egyáltalán nem reagáltak, s volt, amely ellenszenvet váltott ki bizonyos körökben.

Az elmúlt év decemberében érkezett rovatunkba két levél, mindkettő a martonosi általános iskola hetedik osztályából. Meg kell, hogy mondjam: talán az eddigi legértettebb, legkomolyabb olvasói levelek.

I.

Az egyik este a tévét néztem, amikor egy fiatal hölgy Herceg János könyveit mutatta be. Végignéztem a műsort, s felírtam a könyvcímeket. A Tó mellett város című könyvről is szó volt. Nekem nagyon megtetszett a címe alapján. Mivel könyvtáros vagyok a mi iskolánkban, gondoltam, utánanézek. Sajnos ezt a könyvet nem talál-
tam meg, de helyette megpillantottam egy másikat, minek címe: Ég és föld. Három nap

Kedves Olvasó Tanulók!

alatt kiolvastam. Véleményem szerint remek könyv. Figyelemmel olvastam végig, és néha meglepődtem Gerard döntéseiben, mint például, amikor a barátja rábeszéli, hogy hagyja ott a cirkuszt, kezdjen új életet, ez nem neki való..., úgy dönt, hogy otthagyja húsz évi munkáját, s megpróbálja elfelejteni a múltat. A gondolatolvasó még arra is rá szeretné venni, hogy ne háborgassa a múltat, bár ez Gerard-nak nem megy könnyen.

Nagyon megtetszett ez a mondat:

„Aki a múltat gondol, akaratlanul is ahhoz méri a jövőt.”

Körmöci Laura, 7. osztály,

Jovan Jovanović Zmaj iskola, Martonos

II.

A barátnőm megemlítette, hogy Herceg Jánosnak milyen fantasztikus művei vannak. Nagyon örültem, hogy a Gyöngyhalászban a Tó mellett város című regényének részlete szerepelt. Sokat olvasok, de még

ilyen nehéz és komoly történettel nem volt dolgom. Kihívásnak vettem. Az író képszerűen jeleníti meg egy idegen utazó emlékeit, amelyek egy tó mellett elhaladva ébrednek fel benne. A bölömbika éneke, hívogató hangja párja után ugyancsak emlékeket hoz felszínre. Elhagyott szerelmét idézi, akit figyelmeztetés ellenére is megcsalt. A tó partján álló háziköből kilépő szerelmespár a fiatalkorát jeleníti meg. A fába vésett érzelmes üzenetek, a téli korcsolyázások, emlékek, amelyekről úgy vélte, hogy a nők találták ki, hogy lépre csalják a férfiakat. Túl rövid ez a részlet, hogy teljes képet kapjunk egy idegen úrról, de e rövid leírásból is az érzelmek tömkelege árad. Nagyon kíváncsi vagyok a történet folytatására és a férfi további emlékeire.

Márki Annamária, 7. osztály,

Jovan Jovanović Zmaj iskola, Martonos

Mind Körmöci Laura, mind Márki Annamária nagyon-nagyon komolyan olvasott és sikerrel értelmezte az elolvasott szöveget. Gratulálok! Könyvjutalomban részesültek.

Bence Erika

Fenyvesi Ottó

Halott vajdaságiakat olvasva

Juhász Erzsébet (1947–1998)

Író, irodalomtörténész. Topolyán született. Egy ideig gimnáziumi tanár, majd újságíró, aztán az Újvidéki Egyetem Magyar Tanszékén oktatott.

*

Anya halkan végigmegy a szobán. Azt hiszi, alszom. Összevissza álmodom. Hogy újra tizenhat vagyok. Minden együtt van. Topolya. Patkány utca. Fekszünk a tó parján. Majd úszunk egyet. Homokkal megrakott két kicsi talicska. Egy csúnya néni áll a bolt előtt. Tüdőről tüdőre száll a por. Újra krizantémok. Mintha egy ló szaladt volna át a kerten. Gyönyörű lila sörénye volt. Úgy látszik megint elaludtam. Magára marad küszöbünkön a délután. Az egyetemes kitasztatottság okán képződött bennünk ez a többes szám, számkivetettségünk biztos tudatából. Persze az egésznek már semmi jelentősége sincs. A cserépkályhában pattog a tűz. Az ablakban egy cserép virág. Milyen nap is van ma, kedd, szerda? Fel kellene kelni, kimenni a konyhába, vizet inni. Félre a világgal! Rosszul emlékszel. Mire felébredsz, úgyis elfelejted. Anya végigmegy a szobán. Hamarosan megérkezik apa. Majd sok mindenről beszélgetnek. Már megint elaludtam. Valamit nem volna szabad elfelejteni.

*

Jaj, Istenem, hol is kezdjem? A tanító néni jó szagú volt és kövér és pirosra festette a száját és a nevemen szólított. És akkor fel kellett állnom és kimenni a táblához. Az utolsó padban ültem. És éreztem a tanító néni illatát. Csak álltam a tábla előtt és zagyvaságokat beszéltem. Otthon akartam maradni. Sírni szerettem volna egész nap. Előző délután hazafelé menet az utcán egy fiú fölemelte a szoknyám. Még ma is beleremegek. Alig tudtam elszaladni. Csak három óránk volt. Rajz, számtan és magyar. Nem tudtam semmit. A tanító néni a helyemre küldött. A blúzomról leszakadt egy gomb. Nem volt kedvem a kérdésekre válaszolni. Néha olyan jókat nevettünk. Sokat kirándultunk a Vadasba, a Betyárvölgybe. Kenyér, szálami, víz. Három kicsi kockacukor. Különböző elvagyok, mindet megszámlolok. Templomba is szerettem járni. Nagyon vártam a vasárnapokat. Megmosakodtam, felöltöztem a legszebb ruhámba. Szerettem összekulcsolni a kezem, az imákat mormolni. Jaj, Istenem!

*

A kórházban már délután felkapcsolta a villanyokat. Megigazította a betegek feje alatt a párnát. Megtörölte gyöngyöző homlokukat. Összehajtotta köpenyét. Későre járt, mire hazaérkezett. Levetette a ruháját. Aztán megmosakodott. Szerette a vizet. Szerette nézni, ahogy folyik. Mielőtt lehunyta a szemét, belenézett a tükörbe. Egyszeri és megismételhetetlen képek, tájak, helyszínek,

emberek, ahogy ő látja őket és senki más. Leült a fotelba. Fölcsavarta a rádiót. Valahonnan messziről hangok. Hallgatta őket a sötétben. Itt beszéd, amott zene, most beszéd, sustorgás, zúgás. Most sípolás. Néhány jól ismert sláger. Az állomások neve szépen világított. Baromünster, Hilversum, Vatican. Vacsorát készített. Megterített szépen. Az asztal közepén egy nagy sárga kenyér. Csönben falatozott. Sárgarépa, egy kis főtt hús. Narancsillat. Narancsillat, mindörökké. Egyszer-kétszer majd ananászt is.

*

Úgy ismerte a várost, mint a tenyerét. Vénuszfürdő, Patócsvendéglő. Hadzsi-szobor. Artézi kút a nagyutcán. A harmadik ház a saroktól. Ott lakott az a csúnya néni. Vasárnap délután mindig madártejet eszegetett. Az újságokba is belelapozott néha. Kávészatott. Mielőtt elment, sóhajtott egyet. Nem szólt három szót se, csak hallgatott. Köszönés helyett is csak bólintott. Régebben, ha váratlanul megszólították, mindig ruszinul kezdett beszélni. Nem tudom, hogyan történhetett. Elesett. Eltört a csigolyája.

*

Van itt valaki? Valaki kopogott. A fülét az ajtóra tapasztotta. Sokáig hallgatózott. Aztán egy idő után bement a szobába. Megetette a halait. A jövő hónapban lesz negyvenhat. A fal felé fordította a fejét. Ezután már mindig így lesz. Csak kuporogni a sötétben, hallgatózva. A legjobban hallgatni szeretett. S vele olyan jó volt hallgatni, olyan jó volt fújni a füstöt. Fogni a kezét. A nagykertben. Szorítani a hatalmas fákat. Átölelni őket. Már csak hallgattunk, de ez már nem a régi hallgatás. Sokkal súlyosabb. Nem akarok senkit se meggyőzni semmiről. Port kellene törölni az ebédlőben. Igen, napjaink karcsú szeleteiről.

*

Fényben fénybe, sötétben sötétbe. Egyetlen dologtalan délután előtt. Állnak eleink a világot jelentő deszkákon. Vonat száguld, vidáman zökken a váltókon. Horkol a dagadt disznóhizlaló, a százlancos gazda. Gutaütötte emészti az esti bort és paprikást. Sárgaföldet lapátoló kubikos. Fürgén, mint a kukac. Nagypáti Pé. Azt mondják, hallgatag és szomorú ember volt. Néha lehunyta a szemét és messze járt. Talján tájakon. Mintha magával akarná vinni. Az álmokat, a telecskai dombokat. Igen, elkallódunk majd, mint bitang jószág. Elkallódunk majd mind.

*

Valamit nem volna szabad elfelejteni. Szeptember vége. Vénasszonyok nyara. Vedd fel a gypjű mellényed, nehogy megfázz! Ebből a kis szellőből vihar is kerekedhet. Egy sírkert. Édes napfény tündököl a sárga lombokon. Fenn az ég túlvilági kéksége. Csönd, kozmosz. Lenn a mélyben ismerős és ismeretlen halottak. Már semmi sem fordulhat jóra. Semmi, sehol, soha.

Utasi Mária (1943–1985)

Vörösmarton született, a Drávaszögben. Vörösmarton, Kopácson és Laskón tanított. Újvidéken fordítóként dolgozott.

*

Imbolygó mécsesek. Mélytűzű csönd.
Fájdalom-köcsögök. Tündöklő lelkiismeret-ruha.
Lepkeshárny ütötte lég. Libanoni cédrus.
Kipattant a kapor. Mandula virágzik.
A kemence szájában rím reszket.
Bolygó szobornémaság.

*

Valaki itt hagyta mosolyát a virágzó cseresznyefákon,
a füveken, a festményeken, a paripákon.
Valaki itt hagyta a szelídséget a paprikafüzéren,
az árpakenyéren, a vízmosta jeleken.
Itt hagyta mosolyát, szelídségét.
Akar lenni hajítás, tenyérenyi tintanyom.

*

Júlia, Mária. Se mirha, se tömjén.
Mi végre hajlik estébe napunk?
S miért virrad teli pompával újra?

*

Harmadnapon harmat hull majd a ködlepte tájra.
Szemed meleg hamvából harmat
a tulipánszívű Baranyára.

*

Anyád majd a tavaszban üldögel.
Ölében kosárnyi színarany piha-pamacs.
Szemközt az örökkévalósággal
két ruca fürdik a napban.

*

És akkor
valami majd hirtelen véget ér,
elnémulnak az őrlők,
halkabb lesz a malom,
halkabb a táj és aztán
majd végleg bealkonyul,
és esni fog mindörökké.

*

Jó, de ne gyere
túl közel
hozzám.

Kedves Olvasó Tanulók!

Különös vajdasági magyar irodalomtörténet **Fenyvesi Ottó Halott vajdaságiakat olvasva** című versciklusának, a zentai zEtna kiadónál megjelent első könyve. A költő végigolvasva a vajdasági magyar irodalom elhunyt alkotóinak opusait: verset írt róluk, átköltötte, újraírta verseiket, prózáikat.

Nagyon bonyolult szövegek ezek: egy egész (kisebbségi magyar) irodalmi reprezentáció folytat bennük diskurzust. Az egyes szöveghelyek egyértelműen felismerhetők, más szövegrészeket meg kell fejteni. Próbálkozzatok néhányval! Pl. a „horkol a dagadt disznó-hizlaló”, „fényben fénybe, sötétben sötétbe”, „vízmosta jel” etc. Jó munkát, kellemes olvasást!

Bence Erika

Szoftverek az új netbookra

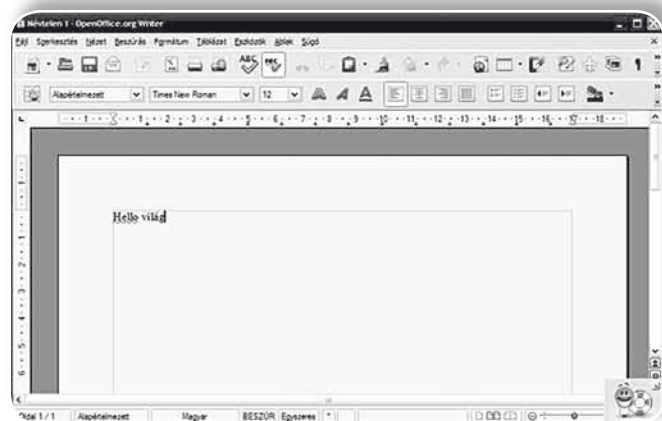
Az elmúlt év egyik számítástechnikai slágere mindenképpen a netbook volt. Minden a kis kijelzővel, Atom-processzorral és a gép méretéhez képest óriási háttértárakkal felszerelt masináról szólt. Mivel feltehetően a karácsonyfák alatt is szép számmal voltak netbookok (annál is inkább, mert a Telekom Srbija MTS és a Telenor kínálatában is potom pénzért kaphatóak „mobilinternettel” és hűségnyilatkozattal kombinálva), összeszedtük a legszükségesebb szoftvereket hozzájuk.

A gép belakását érdemes rögtön a védelmi programok telepítésével kezdeni. A legtöbb vírusölő és tűzfal szeret elterpeszkedni a gépen, kevés olyan van, ami szívesen hagy a felhasználónak is némi erőforrást. 2009-ben szerencsére megjelent a Microsoft ingyenes kártevőirtója a Security Essentials, ami jó hatásokkal tartja távol a férgek és vírusokat a PC-től. A program nem terheli le nagyon a gépet, a vírusok felismerését segítő fájlokat gyakran frissítik, jó választás az új netbookra.

Irodai szoftvercsomag

Mivel az írás és a számolás amolyan „kötelező” dolog, valamiféle Office csomagnak minden számítógépen ott a helye. Nem járhatnak rosszul, bármelyik irodai szoftvercsomagot választják is az újdonsült netbook-tulajdonosok. Az apró masinák bőven alkalmasak bármelyik futtatására. Legegyszerűbben az OpenOffice telepíthető, az ingyenes irodai csomagot csak le kell tölteni, és máris fel lehet rakni a számítógépre. Kicsit több trükközéssel jár a (fizetős) Microsoft Office 2007 (vagy a 2010 őszéig ingyenesen használható 2010 béta) telepítése. A szoftvereket többnyire DVD-lemezen lehet megvenni, amit azonban az optikai lemez nélküli netbookba nem lehet betuszkolni. A cég azt ajánlja, hogy a Microsoftnál való regisztráció után töltsenek le a netbook tulajdonosok egy demó verziót, majd azt a dobozban talált kóddal aktiválják. Az eljárás előnye, hogy megspórolható a külső DVD-olvasó beszerzése vagy kölcsönkérése.

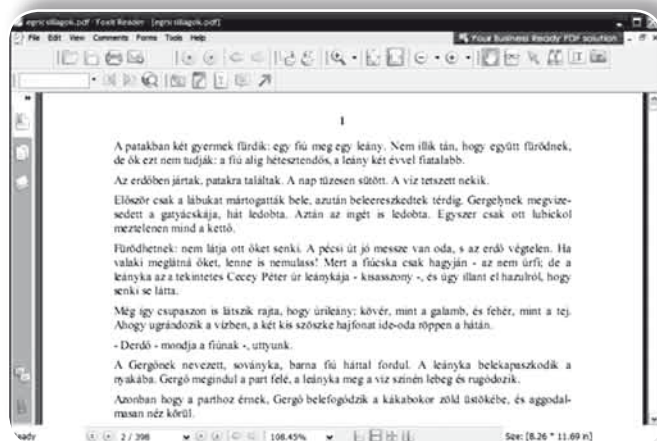
Helytakarékosabb az ingyenes Office, mint a Microsoft programja

A legkönnyebb dolga azoknak van, akik kevés komolyabb formázást – például lábjegyzeteket és tartalomjegyzéket is tartalmazó írások – igénylő dokumentumot írnak, és gyakran vannak wifis vagy 3G-s internet közelében. Nekik tiszta szívvel ajánljuk a rovatunk mindennapijában is nagy szerepet kapó Google Docs böngészőben futó szövegszerkesztőt és a hozzá tartozó Google Spreadsheets táblázatkezelőt.

Foxit Reader: PDF-es minden

Ha az Office csomag nem terheli le a gépet, akkor csak PDF-megjelenítóből kell okosat választani, hogy minden irodai feladatra alkalmas legyen a masina. Az Adobe óriási, lassú, és a hackerek kedvenc

célpontjának számító Readerét az ellenségünknek sem ajánlanánk. Az alternatívák között viszont vannak remek programok. A mindentudó, szövegek keresésére, kimásolására is képes választás a Foxit Reader, aki viszont tényleg csak olvasni akar, az még jobban jár a Sumatra PDF-el. A lengyel fejlesztésű szoftver alig több mint egy megát foglal, és annyira gyors, hogy elég rá gondolni, és már fut is.

Egy böngésző mind felett

A minden más browsert megelőző Firefoxnál jobb tippünk is van a netbooktulajdonosok számára. A Google tavaly ősszel bejelentett, és azóta komoly tempóban fejlesztett Chrome böngészője a legjobb választás. A Chrome lényegesen gyorsabb a konkurensinél, ráadásul kiemelkedően jó a webalkalmazások futtatásában.

Testre szabható, bővíthető és villámgyors a Chrome

Célszerű rögtön a béta változatot letölteni a programból, mert a különböző böngészőbe települő kiegészítők – melyeket korábban már teszteltünk – még csak azon érhetőek el. A böngészőbe beépíthető funkciók között van időjárás-előrejelző, remek weblapfordító, Twitter-klens és persze reklámblokkoló is.

Chatprogram beszélgetésre

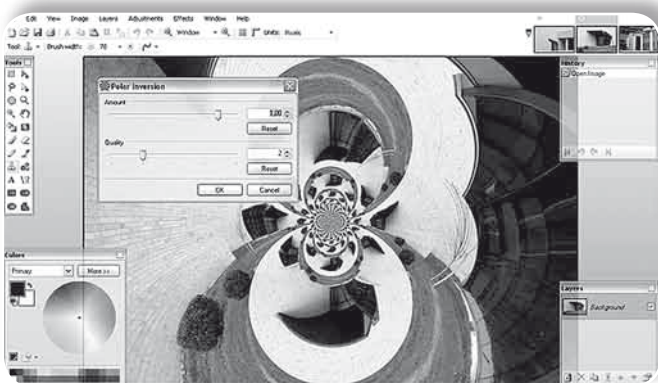
A kis kijelző nagyobbik részét elfoglaló MSN helyett karcsúbb szoftvert érdemes felrakni. Rovatunk legjobban az MSN, a Google Talk és egyéb üzenők mellett a Facebook beépített chatjét is támogató Digsbyt kedveli. A program nemcsak csevegésre használható, figyeli azt is, hogy a beállított levelezőfőlkjainkba érkezett-e új levél, feleslegessé téve ez-

KOMPUTER

zel a lassú levelezőprogramokat. A szoftver már alapbeállításokkal sem fest rosszul, az egyszerű, csinos asztalt kedvelők pedig testre is szabhatják. A Digsbies oldalról több címlistához és üzenetablakhoz használható témát lehet letölteni.

Képszerkesztő a mindennapokra

Nem a fotósok igényeihez tervezték a netbookokat, a gépekben többnyire kevés a memória ahhoz, hogy gyorsan elkészüljenek a komolyabb munkákkal. A türelmes felhasználók azonban akár még a Photoshopot vagy az Adobe Lightroomot is megpróbálhatják futtatni gépükön. A mindennapi képszerkesztési munkákhoz viszont nem ezeket a szoftvereket ajánljuk, hanem az ingyen letölthető Paint.NET-et. A microsoftos fejlesztők részvételével készült program remekül képes színeket és árnyalatokat igazgatni, lehet benne vágni, forgatni, és effektezni több réteg mélységben. Akiknek még ennyire sincs szükségük, azok bátran tehetnek egy próbát valamelyik böngészőben működő képszerkesztővel, például az Aviaryval.

Szervezőprogramok

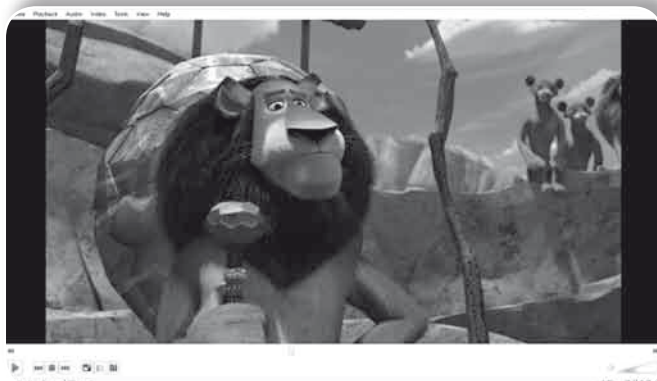
A Digsbyvel már kiváztottuk a levelezőklienst, a remek chatprogram szól, ha a postaládába új üzenet érkezett. A levelezőprogramok által elvégzett szervező feladatokat is meg lehet oldani webalkalmazásokkal. A különböző események felírását, a hét tervezését érdemes a Google Naptárra bízni. A tennivalók, bevásárlólisták, „jaj, el ne felejtsem” jegyzetek kezelésére pedig keresni sem kell jobb eszközt a Remember The Milk webes szolgáltatásnál.

Zene és videó

A zenehallgatás tipikusan az a feladat, ami miatt nem szeretjük feladni a gépünk összes erőforrását. A Windows alapértelmezett MediaPlayer helyett ezért érdemes valami kisebb, a zenét ugyanúgy lejátszó, ám kevésbé memóriáéhes programot telepíteni. A Winampon felnőtt generáció számára ez a program az ingyenes Aimp lehet, aminek pont

december elején jelent meg legfrissebb verziója. A program tartalmaz keverőt és equalizert is arra az esetre, ha az alapbeállításokkal nem szólnának elég jól az apró hangfalak.

A minimalista külső ellenére valódi svájcbicska a VLC

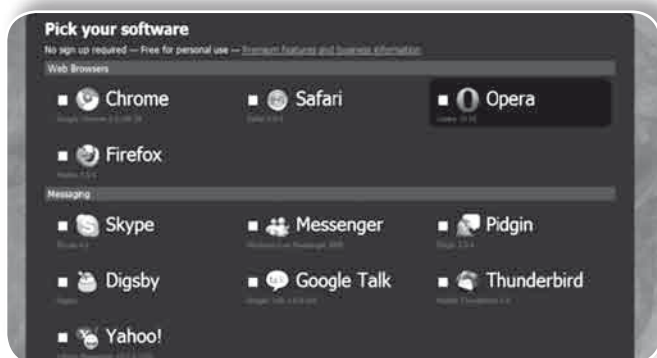

Streaming zenékkkel – például netes rádiókkal – és videókkal is elboldoguló VLC-nél nem kell jobb filmes program. A szoftver a legtöbb formátumot, feliratófájlt magától is kezeli, így a legtrikább esetekben kell csak mellé kodekcsomagot telepíteni. Bármilyen jó is a lejátszó, semmi sem garantálja, hogy a HD-felbontású anyagokkal is boldogulni fog egy netbookon. A legtöbb gépnek nem okoz problémát a HD-ready felbontás, a BluRay lemezekről kódolt 1080p-s videókba viszont szoftvertől függetlenül beletörnek az apró notebookok bicskaja.

Kötelező gyakorlatok

A netbookok hagyományosan kicsi, bélyeg méretű tapipadja mellett nem árt, ha a fontosabb feladatokhoz nem kell a kurzorral hadonászni. A programok indításához célszerű felrakni a Start menüben keresgélő Launchy nevű szoftvert. A telepítés után megmondhatjuk a programnak, hogy melyik gyorsbillentyűre bukkanjon elő, és hogy melyik mappából vadássza össze az exe kiterjesztésű fájlokat. Használatával sokkal gyorsabban lehet elindítani az épp szükséges dolgokat, mintha a Start menüből kéne előkeresni a szoftvereket.

Helyettünk telepít a Ninite

A gép telepítésének utolsó kötelező feladatszámba menő lépései a legújabb Flash, .NET futtatókörnyezet és Java telepítése. Célszerű ezeket a programokat egy nekifutásra, a borzasztóan okos Ninite webes szolgáltatást használva telepíteni. Az oldalon csak azt kell beállítani, hogy mely szoftverekre van szükségünk, majd az igényeinknek megfelelően legenerált telepítőfájlt letölteni és elindítani a gépen. Ezek után az összegyűjti a különböző installcsomagokat és alapbeállításokkal fel is rakja őket a gépre. A böngészőpluginok és futtatókörnyezetek mellett néhány fentebb ajánlott szoftver letöltését is meg lehet úszni a szolgáltatást használva.

Mekkora az önbizalmad?

Kos

A Kos a zodiákus egyik legerősebb és legöntudatosabb jegye. Erőd és önbizalmad garantálja, hogy elérj céljaidat. Sikerral megállod a helyed bárhol, bármilyen körülmények között. A lehető legnagyobb teljesítményekre is képes vagy. Óriási energiáid ellenére ugyan sokszor félénk vagy, bár ezt igyekszel palástolni. Él a lehetőségeiddel, ragadd magadhoz az irányítást, de tanulj meg türelmesebb lenni. Veszélyt önmagadra csak impulzív természeted jelenthet. Tűz jellegedből adódóan ugyanis igen indulatos tudsz lenni, mert ez a hatalmas energia néha negatív hatásként szabadul fel benned. Mivel a Mars komoly befolyással van életedre, így néha megtörténhet, hogy életed irányítása kicsúszik a kezedből. Ilyenkor ingerlékeny és bántó leszel másokkal, amit észre sem veszel. Épp ezért, fölös energiáidat inkább örömteli dolgokra kellene használnod, és nem a másokkal való harccra.

Bika

Erős egyéniség vagy, bármilyen helyzetben képes vagy megállni a helyed. Önbizalmad stabil és kiegyensúlyozott. Nem lehet egykönnyen kibillenteni vagy elbizonytalanítani téged. Ez a stabilitás irigylésre méltó, és sokszor ennek köszönheted sikeredet is. Aki bízik önmagában, az mindig többre viszi azoknál, akik bizonytalanok. Képes vagy az embereket levenni a lábukról, de sose használd képességedet arra, hogy akaratodat rákényszerítsd másokra. Neked kitárul bármikor a világ, még akkor is, ha az adott

körülmények korlátok közé szorítanának. Nyugalmad, kiegyensúlyozottságod és türelmed egyedülálló a többi jegyhez képest. Népszerű vagy környezetben, mert segítőkész vagy, ha kell, még az ismeretlen embereket is támogatod lehetőségeidhez mérten. Könnyen megtalálod a közös hangot másokkal.

Ikrek

Napjegyed kettősséget szimbolizál, ami megmutatkozik abban is, hogy sokszor a végteléken gondolkodsz. Egyszer bolondozol, máskor meg mindent halálosan komolyan teszel. Gyakran csak fekete és fehér létezik számodra, nem vagy hajlandó megalkudni az arany középut lehetőségével. Önbizalmad is ingadozó. Hol úgy érzed, képes vagy meghódítani az egész világot, máskor meg önsajnálatba burkolózva keseregsz, és a kudarcaidon rágódsz. Hibád, hogy hajlamos vagy a legkisebb rosszat is súlyos problémaként megélni, pedig némi erőfeszítéssel megoldhatóak lennének a gondjaid. Ehelyett inkább sajnálsz és sajnáltatod magad. Ezen sürgősen változtatni kell. A Merkúr bolygó fantasztikus beszélőkével ajándékozott meg téged, bár ez is kettős: néha erősen bántó tud lenni, néha pedig meggyőző. Ezt a képességedet sose fordíts mások ellen, mert könnyen ártatsz vele. Levegő jegyed miatt könnyen és gyakran érhetnek jogtalan vádak. Ezt jobb kommunikációval tudod kiküszöbölni.

Rák

Sokszor szenvedsz önbizalomhiányban, ezért könnyen megesik, hogy elhamarkodott döntése-

ket hozol. Előfordul, hogy nem megfelelő barátokat választasz, hagyod magad befolyásolni és félrevezetni. Az önbizalomhiányodat gyakran a másokról való gondoskodással kompenzálod. Próbáld energiáid egy részét máshová helyezni, így neked is lehet némi nyugalmaid. Attól még nem válsz önzővé, hogy néha saját érdekeidet is figyelembe veszed. Használd óriási érzékenységedet, kerülj összhangba az emberekkel, ez mindenképpen erősítő hatással lesz önbizalmadra. Ennek segítségével komoly lelki sérülésektől is megóvhatod magad. Pozitív oldalad, hogy kerülöd a veszekedéseket, negatív pedig az, hogy állandóan hagyod magad sodortatni az árral. Nem szabad mindig azt remélned, hogy az élet elrendezi dolgaiddat, ezért neked is sokat kell tenned.

Oroszlán

Az Oroszlán az egyik legnagyobb önbizalommal rendelkező jegyek egyike. Belőle akkor is sugárzik az erő, ha éppen maga alatt van. Egy király soha nem lehet gyenge, legalábbis kifelé ne mutassa azt. Méltóságteljes viselkedését soha nem veszti el, bármilyen kudarc is érte. Szerencsére a Nap erőteljes befolyásának köszönhetően mindig derűlátó, hajtja az optimizmus, hamar feláll vert helyzetből is. A kívülállóak számára az Oroszlán maga az önbizalom, ám előfordul, hogy ez csak egy, a külvilág felé mutatott kép, belül nála is gyakori a bizonytalanság. Gyakran kételkedik saját képességeiben. Pedig kevés jegy esetén mondható el az, hogy biztos képes megbirkózni a feladatokkal, csak neki kell kezdeni a megvalósításnak. Sokat segíthet neked, ha megpróbálsz jobban beosztani az idődet.

Szűz

Nem vagy túl erőteljes jegy, de gyengének sem vagy nevezhető. Visszafogott és szerény viselkedésed mögött gyakran bizonytalanság lapul. Nem mered felvállalni önmagad. Ritkán mutatod ki érzelmeidet is, és így előfordul, hogy sokan hidegnek tartanak. Pedig ez egyáltalán nem igaz. Akkor tudsz csak feloldódni, ha kellőképpen megismerted az embereket, és azoknak mutatod igazi arcodat, akiket szeretsz. A tudás terén általában nagyobb az önbizalmad, megbízható vagy, ezért megbecsülnék tanáraid. Rendszerint igen büszke vagy a teljesítményedre. Önbizalmad attól növekszik, minél több elismerésben van részed. De soha ne szolgáltatd ki magad másoknak, és ne vállalj többet annál, mint amit biztosan el is tudsz végezni. Te a lassan érő típusok közé tartozol, későn virágzik ki tudásod vagy éppen szerelmi életed, de épp ezért sokáig tartanak sikered. Ahogy telnek az évek, egyre magabiztosabbá válsz, pontosan tudod, mit szeretnél, és elég erőd is van ahhoz, hogy megküzdj céljaidért.

Mérleg

Egy kissé labilis vagy, különösen ami az önbizalmat illeti. Úgy billeg ide-oda, mint a mérleg serpenyője. Hol az egyik oldalra, hol a másikra dől. Azaz hol sugárzik belőled a megelégedettség és az önbizalom, hol a teljes hiányától szenvedsz. Ezt elég nehezen viseled, így gyakran azzal próbálsz megküzdeni, hogy más arcot akarsz magadra öltetni, mint aki valójában vagy. Csupán néhány

Néhány jegy szülöttei jókora önbizalommal vannak megáldva. Ők még a kudarcok ellenére is önhittnek mutatkoznak. Mások pedig annak ellenére is kishitűek maradnak, bármilyen nagy sikereket is érnek el. A jegyek önbizalma eltérő, de a fejlesztésére mindenkinek megvan a lehetősége. Neked vajon fejlesztened kell-e az önbizalmad a 2010-es évben?

hozzád igazán közelálló személlyel osztod meg érzelmeidet, gondolataidat, örömeidet és bánatodat. A Vénusz befolyása alatt élsz, emiatt olyan fontos számodra a luxus és a szépség. E kettő megléte óriási önbizalom-növekedést jelent neked. De ha hiányt szenvedsz ezekben, akkor is szeretted azt mutatni, hogy minden a legnagyobb rendben van. Kitartásod irigylésre méltó, mindent igyekszel magad megoldani, végrehajtani. Ha fáradt vagy, akkor sem veheti el a kedved attól senki, hogy még több feladatot vállalj, vagy elmenj este egyet bulizni. Emiatt sokan irigyelhetnek, mert úgy vélhetik, a te napjaidat nem árnyékolja be semmi.

Skorpió

Az egyik legjelentősebb önbizalommal és erővel megáldott jegy a Skorpió. Téged lehetetlen kiismerni, és élvezed ezt a helyzetet, hiszen titokzatosságod, ha lehet, még jobban növeli önbizalmadat. Ritkán ugyan, de elfog a kétség, vajon jól cselekszel-e, de aggodás helyett jobban teszed, ha örülsz annak az egyedülálló tulajdonság-halmaznak, amit Skorpióként birtokolsz. Vízjegy vagy, így leggyakrabban nem a hagyományos vagy az éppen elvárt formában viszonyulsz emberekhez és körülményekhez. Így történhet meg veled az, hogy környezeted egyes tagjai mind-mind eltérő véleményrel vannak rólad. Az egyik talán csodabogárnak, a másik kedvesnek, a harmadik pedig akár undoknak is gondolhat. Elmondható, hogy talán te vagy a legerősebb jegy a sorban, és ezzel a tudattal mindig úgy véled, neked nem árthat senki. Általában határozott elképzelésed

van arról, hogy adott helyzetben mi a helyes és a helytelen. Hibád, hogy ehhez még akkor is ragaszkodsz, amikor belül már pontosan tudod, nincs igazad. Jobban tennéd, ha néha belátnád, hogy hibáztál, ezzel komoly elismerésre tehetsz szert környezetekben.

Nyilas

A legszerencsésebb jegyként miért is ne lenne önbizalmad? Hiszen veled mindig történik valami jó, meg vagy győződve, hogy te jó csillagzat alatt születtél. Mindig uralod az irányítást életed felett, ha kilátástalannak is tűnik pillanatnyi helyzeted, azonnal jön egy lehetőség, ami új utakra terel. Uralkodó bolygód, a Jupiter mindig gondoskodik arról, hogy kimássz a bajból. Önbizalmadat elsősorban akaratosságod és nagyvonalúságod adja. Éles eszű és fogékony vagy, bármilyen körülmények között is vidám tudsz maradni. Ritkán hozhatnak ki a sodrodból, bár akkor hajlamos vagy túllőni a célon. Különösen nagy igényed van a függetlenségre, szabadságra. Ezt fizikai és szellemi szinten is meg kell élned, különben egy-kettőre befásulsz, és unottságod rányomja mindenre a bélyegét.

Bak

Neked meg kell küzdened az önbizalmadért. Komolyságod és megfontoltságod épp abból

adódik, hogy nem bízol magadban, nem mered igazán elengedni magad. Uralkodó bolygód a Szaturnusz komoly védőpajzsot építettett köréd, ennek hatására gyakran ott is sötét előjeleket keresel vagy látsz, ahol nincs is aggodalomra okod. Született pesszimista vagy. Mindig úgy véled, hogy jobb felkészülni előre a rosszra, mint hogy hirtelen érkezzon a baj. Ösztönös óvatosságod csak akkor csökken, ha olyan emberi kapcsolatokat építesz ki, melyekben nagymértékben meg tudsz bízni. Bármibe is fogsz, arra törekszel, hogy a legjobban hajtsd végre feladataidat, és ez rendszerint sikerül is. Lassan, de biztosan haladsz sikereid felé, általában környezeted is elismeri tudásodat. Határozott elképzeléseid vannak az életről, céljaidról, és kitartóan küzdesz azért, hogy egyre magasabbra juss a ranglétrán.

Vízöntő

Te is azok közé tartozol, akik tele vannak önbizalommal. Mindig bízol magadban, ötleteidben, lehetőségeidben. Még akkor is, ha éppen kilátástalannak tűnnek a dolgaidd. Ez a hozzáállásod mindig túlsegít a nehézségeken, szinte alig ismered a félelmet és a kétséget. Néha ugyan megesik, hogy rossz döntéseid miatt bajba kerülsz, de képes vagy saját hibáidból tanulni, és legközelebb már körültekintőbb leszel. Ezek a tapasztalatok is növelik az önbizalmadat. Uralkodó bolygód az Uránusz, mely az állandó változásokat hozza életedbe, és ennek segítségével vagy képes az állandó új impulzusokat befogadni,

illetve alkalmazkodni az aktuális körülményekhez. Nem az a típus vagy, aki a múlton rágódik, inkább a jövőddel foglalkozol. Neked nem okoz gondot az, hogy egyik nap egy bizonyos dolgot csinálsz, a másik nap pedig annak teljes ellentétét. Sőt, az állandóság egy idő után kifejezetten unat. Használd kiváló képességeidet, főleg, ami egyedi ötleteidet illeti, próbáld minél több újdonságot megvalósítani, és megállni a saját lábodon.

Halak

Igen kishitű vagy és önbizalmad is változékony. Érzékenységednek köszönhetően túlzottan ki vagy téve a külvilág hatásainak. A kudarcok azonban még rosszabb hatással vannak önbecsülésedre. Egyre kevésbé hiszed el, hogy képes vagy céljaidat elérni, vagy hogy sikeres lehetsz bármiben. Bátortalan és bizonytalan emberré válhatsz. Gyakran érzed magad védtelennek és kiszolgáltatottnak is. Azt is szokták mondani, hogy a Halak bizonyos értelemben az áldozat jegye. De ennek nem kell feltétlenül így lennie. Ha megtanulsz védekezni a negatív hatások ellen, ha képessé válsz bízni önmagadban, és a képességeidben, akkor bármit is hozzon a sors, meg tudsz vele birkózni. Épp úgy, mint bárki más. Az akadályok legyőzése pedig egyre erősebbé tesz majd. Ha képességeidhez mértén tűzől ki célokat magad elé, akkor egyre több sikerélmény is ér, ami segít abban, hogy megerősödjön az önbizalmad.

Matt Damon

A Bourne-rejtély című sorozat népszerűbb és nézettebb, mint egy-egy meskete a 007-es ügynökről – A misztikusnak tűnhető történet sztárját egyre gyakrabban foglalkoztatják a rendezők Hollywoodban – Matt Damon már Oscar-díjat is nyert...

– Matt, mesélj nekünk a kezdet kezdetéről!

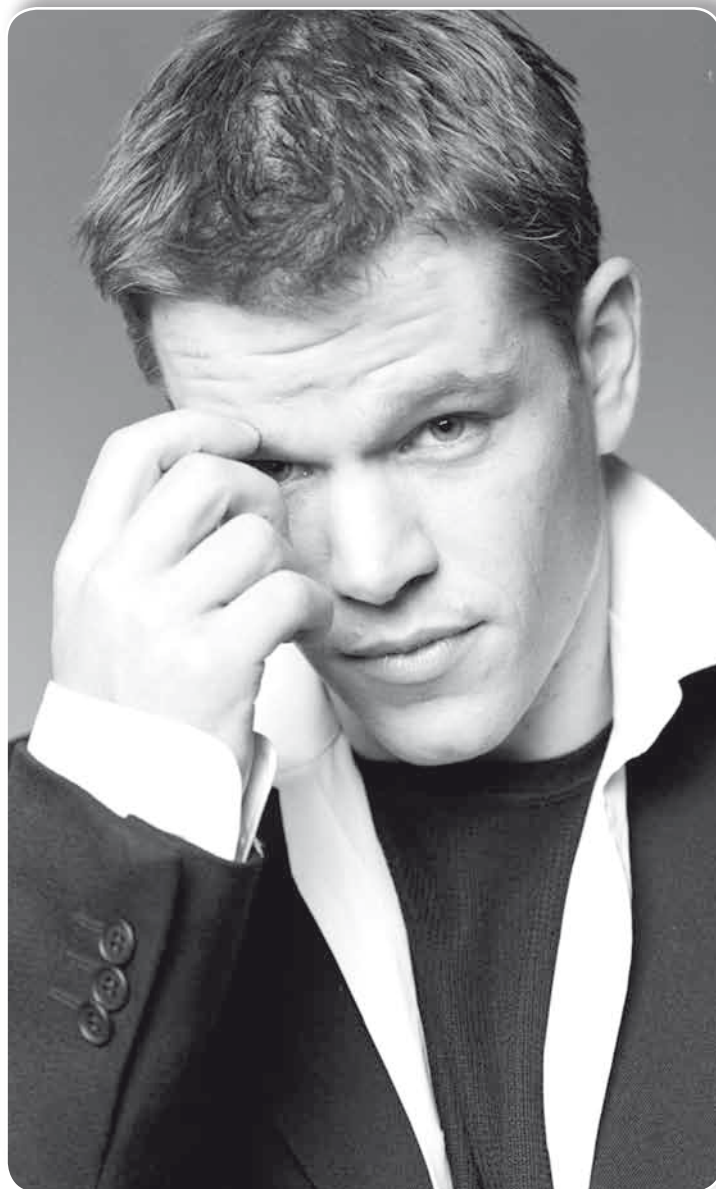
– Hát... hm... én sem váltam egyetlen éjszaka során szenzációvá, de nem ám! Tíz évembe került, hogy végigjárjam Hollywood kötelező lépcsőfokait. Filmdebütálásomat egy kicsiny szerep jelentette a Mystic Pizzában, 1992-ben pedig egy nagy lábujjakkal megáldott előkészítő-iskolás srác szerepét alakíthattam a School Tiesben. Ezután két szokatlan és alulértékelt háborús film – a Geronimo és a Bátrak igazsága – esetében a csatamező fájdalmait átéltem katonát játszhattam el, míg be nem következett az az év, amikor megtalálták a sztárszerepeket. Francis Ford Coppola engem választott az Esőcsináló ügybuzgó ügyvédjének megformálására, Steven Spielberg pedig kicsiny, ám annál jelentősebb figurát osztott rám a Saving Private Ryanban...

– Ezután kezdte közös munkába Ben Affleckkal?

– Igen, olyan szerepet írtunk magunknak, amely mindkettőnk hatalmas meglepődöttséggel töltött el. Egyébként nem jól mentek a dolgok. Én a lista legalján helyezkedtem el, előttem olyan sztárok markolták fel a dollárokat, mint Brad Pitt, Johnny Depp és Leonardo DiCaprio. Bennel tengődtem, nyavalyogtam a világban. Senki sem vitte még vászonra megfelelőképpen a bostoni akcentust, és még kevésbé ábrázolták a város kultúrájának oldalát. Megírtuk ezért a Good Will Hunting legelső vázlatait, ezek nagy vihart kavartak, de aztán nekünk is felvirradt. Megvették a forgatókönyvünket, a film óriási siker lett, Oscart nyertünk, ennyi az egész.

– Mégsem tudunk sokat rólad.

– Egy több család lakhelyeül szolgáló közösségi házban nőttem fel. Ne gondold most őserdőbeli körülményekre. Egyáltalán nem volt rémálomba illő az az életmód, a gyerekek számára a hatlakásos ház maga volt a mennyország. Ha anyám nem volt otthon, mindig volt egy másik anya, akihez menekülhettem. A mamám szakterülete az óvodáskorúak tanítása-nevelése. Az apám ingatlanokkal foglalkozott. Alig voltam két éves, amikor elváltak, ám mindketten támogatták tehetségem alakulását. Tizenkét éves koromban kezdtem közelebb kerülni a színházhoz: pantomimoztam meg ilyesmi, és persze hatalmas élvezettel

csüngtem a Csillagok háborúja minden egyes kockáján, legalább két tucatszor láttam. A középiskolában meg kaptunk egy elbűvölő drámatanárt (Gerry Speca), akinek Ben és én mindent köszönhetünk. Első szerepem a színházban egy samuráj szerepe volt. Egy kis dervisként rohangu fel és alá...

– Nem csak Steven Spielberg figyelt fel rád.

– Tudod, otthon, a kádban ülve, pezsgőt kortyolgatva sokat gondoltam Ryan titkosügynökre, A Bourne-rejtély hőisére. De közben már két újabb filmen is dolgoztam, egyik volt a Rounders, John Turturroval és John Malkovich-csal, a másik pedig a The Talented Mr. Ripley... és következett A Bourne-rejtély néhány epizódja. Úgy érzem, fokról-fokra történt minden, már a vörös szőnyegen is parádézhattam, most már mindenki megismer az utcán, gratulálnak, kezet ráznak, megnyílt előttem az aranykapu...

– Tervezel vagy terveztek Ben Affleckkal egy újabb forgatókönyvet?

– Arra most nincs idő. A Bourne-rejtély stábjával beutaztuk a világot, a sorozatból újabb epizódokat terveznek... Nem tudom, Ben is sokat dolgozik, neki is felragyogott a szerencsecsillaga. Ötlet volna, de... majd meglátjuk...

Charlize Theron

A dél-afrikai származású sztárnak mázlija volt mindig, neki minden sikerült (eddig) – Édesapja francia (elhunyt), édesanyja német – Csillagnak nyilvánították – meseszerű dollárkötegek hullanak az ölébe, Oscar-szobrocskát is nyert a szőkeség...

– Pályafutásod érdekesen kezdődött.

– Igen, ezt nem tagadom. Évekkel ezelőtt egy Los Angeles-i bank alkalmazottjának azt vágtam a szemébe: „Pukkadj meg, te szemét!” – Sokáig vacakoltam a tolóablak előtt, elment a kedvem az egésztől. Utolsó, nyamvadt csekkemet akartam beváltani, ám a csökönyös bankos nem volt hajlandó készpénzt adni. Miután elmúlt a haragom, egy mögöttem ácsorgó úriember megkérdezte: „Maga színésznő?” „Nem, vigye el az ördög – válaszoltam –, de egyszer az lesz!” Az is lettem. Az úriember John Cosby volt. Egy színészeket közvetítő ügynökség nagyfőnöke, egy tehetségvadász. Megkaptam az úr névjegykártyáját a telefonszámmal. Meg is kaptam az első szerepet a két nap a völgyben című mozifilmben. Én lettem az eléggé alacsony sorból származó tehetség, a csiszolatlan gyémánt...

– Mi történt ezután?

– Édesanyám mindig azt mondta: „Ha kútba esel, magad másszáll ki belőle!” Ezt is hozzátette: „Ha valamire vinni akarod az életben, csak magadra számíts. És szerezd meg azt, amit akarsz.” Az édesanyám balerinának szánt... nem az lettem.

– Milyen volt a gyermekkorod?

– Eléggé változatos, egy olyan jelentéktelen falucskában születtem, amely még a térképen sincs rajta. Legkellemesebben a koszos moziban éreztem magamat. Vadregényes afrikai farm... és egy álmodozó nagylány. Hajnalban keltem, hogy gondozzam az állatokat, a teheneket is megfejttem... Nos, amikor a faluban, Benoniban meg-

nyílt a videokölcsönző, egy-egy filmet ötvenszer is megnéztem. Tizenhat évesen megnyertem egy modellversenyt, majd egy milánói divatcég szerződtetett. Csakhogy én nagyon rosszul éreztem magamat abban a mesterkelt világban. Így, amikor egy amerikai fotómagazin a stúdiójába hívatott, azonnal az Újvilágba menekültem, ahol bekértem magmat a Joffrey Balettba, de nem lettem prímabalerina. Súlyos térsérülésem után a sarokba vágtam a balettcipőket, és elhatároztam, hogy meghódítom Hollywoodot. Én nem tudtam „édeseket” mondani, hízelegni, gügyögni... de szerencsém volt azzal az úriemberrel a bankból. Kezdetben az akcentusom miatt sok bírálat ért, alig akartak nagyobb szerepet adni. Erre leültem, és heteken, órákon keresztül tévét néztem, hogy elsajátítsam mindazt, ami tősgökeresen amerikai...

– Egyik filmből a másikba cseppentél.

– Ez így van. Taylor Hackford rendező attól tartott, hogy a nézők csak a a külsőre figyelnek majd. Elizabeth Berkley elhalászta előlem a sztárszerepet a később csúnyán lebőgő Showgirlben. Ekkor azt mondtam, hogy van nekem egy védőangyalom, aki minden lépésemre ügyel. Igen... mázlista vagyok. Filmből filmbe repkedtem. Játsoztam Al Pacinóval, Johnny Deppel, Faye Dunawayel, Kenneth Brangah-val, Keanu Reevezzel, Tobey Maguire oldalán is feltűntem.

– Oscar-statuát is nyertél.

– A Szörnyben sorozatgyilkost alakítok, egy szerencsétlen sorsú prostit. Elnyertem a Golden Globe-díjat és az Oscart is. Most azt mondhatom, hogy minden ajtó megnyílik előttem. Egyébként – ha esetleg nem tudnád – Stuart Townsend színésszel költöztem össze. Szenvedélyes állatvédők vagyunk, és kedveljük a Sentimental Journey című régi-régi slágert, amit Doris Day dalolt egykoron. Így... ennyit rólam. Nagyon mélyről törtem fel. Apám rengeteget ivott, s ennek tragédia lett a vége... Gerda, a mamám egy civakodás végén – önvédelemből lelőtte az apát... akkor mindössze 14 éves voltam. De mindent túléltem, és most itt vagyok, ragyogok, élem az életem, és nagyon boldog vagyok...

RÜGYFAKADÁS

Szeretet

A nevem Szeretet. Elmesélem, milyen is az életem.

Általában boldog vagyok, mert sokan szeretik egymást. Amikor látom, hogy az iskolában vagy családokban szeretik egymást, akkor elégedett vagyok – hiszen ez a munkám. Azt szeretném elérni, hogy mindenki szeresse egymást, de sajnos, ezt nagyon de nagyon nehéz megcsinálni.

Sokan vagyunk még a családban. Az öcsikém a baráti szeretet, a húgom a szerelem, apa az apai szeretet és anya az anyai szeretet. Amikor együtt vagyunk, mindenféle programokat találunk ki. Kedvenc játékunk az, hogy egy óra leforgása alatt ki oszt közülünk szét több szeretetsomagot a világon.

Elalvás előtt mindig arról ábrándozom, milyen jó volna, ha a világ minden csücskébe, minden házába és minden családjába eljutna egy szeretetsomag.

Besnyi Botond, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Együtt a család

Mikor besötétedik véget ér egy munkanap, és így végre együtt lehet a család.

Ilyenkor a nővéremmel tévét nézünk, komputerezünk. Míg anya és a nagyi a konyhában sűrög-forog, vacsorát készít, én többször is az órára pillantok, és kinézek az ablakon. Apu érkezését várom, mivel apu mindig ilyentájt érkezik. Anya már tálalja a vacsorát, a kilincs pedig megmozdul. Apu belép az ajtón. Fáradtan, mégis mosollyal az arcán köszön mindenkinek. Falatozás közben pár szóval mindenki elmondja a napi történeteket.

Vacsora után jöhet egy kis pihenés, lazítás. Ekkor kedvenc sorozatainkat nézzük és beszélgetünk. Holnap egy új nap kezdődik, és én újra az estét fogom várni.

Pávity Edina, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Az én családom

Az én családom neve Utasi,
Leghíresebb tagja pedig Árpi.
Anyukámat Erzsébetnek hívják,
Őt mindig gondterheltnek látják.
Pedig én mindig csodálom,
Ahogy ő főz, nem tud úgy senki a világon.
Nehéz életet él, mégsem sír soha.
Ő a világon a legjobb édesanya.
Legidősebb testvérem Renáta,
Szerinte őt mindig valaki bántja.
Virágkötészetet tanul Topolyán,
Ő egy okos, szép tinilány.
Utána következik az egyetlen fiú,
Szerintem Árpi nem is hiú.
Dől belőle a mese, mint csapból a víz,
Nem is csak egy, hanem mindjárt tíz.
Karácsonykor lesz két éve: „Csillag” született,
Azóta sok szép helyre mehetett.
Utána a sorban jövök én,
Én vagyok a családban a legfürgébb lény.
Szeretek táncolni, játszani, futni,
Sokszor társ ebben Árpi.
Legkisebb testvérünk Melánia,
Lassan indul az oviba.
Ez az én kis családom,
Őket szeretem legjobban a világon.

Utasi Annamária, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

„...Az ember csak a szívével lát, ami igazán fontos az a szemnek láthatatlan.”

Vannak olyan dolgok, amelyek felkavarnak, elszomorítanak. Néha azon gondolkodom, hogy miért érzek így vagy úgy? Miért történik velem mind-az, ami? Miként is látom én a körülöttem kavargó világot?

Vannak emberek, vannak vidékek, ahol egy igaz barátság és egy szerető szív nem fontos, még akkor sem, ha az ember mindent megtesz, hogy boldog legyen a társa. Lehető legtöbbet segít rajta, a másik meg kétszínűséggel hálálja meg...

...Elszomorít, amikor látok olyan gyerekeket, embereket, akik magányosak és az ünnepeket is egyedül töltik, család nélkül... Amikor rossz gondolatok lepik el az agyam, a zene az, ami megnyugtató, amivel a gondolataim eltudom feledni és felvidulok...

Barta Enikő, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Szomorú és felfoghatatlan számomra, hogy az emberekből kivész az egymás iránti szeretet, inkább az élet anyagi oldalát nézik. Persze az is fontos az életben, de engem még nem érdekel. Nekem sokkal fontosabb az az érték és érzés, amit a barátok, szülők, testvér iránt érzek, és amit viszonzásul kapok. Jó tudni, hogy vannak barátaim, akik mellettem állnak, ha bajban vagyok, vagy kiállnak mellettem, és akkor is, ha épp nincs igazam. Szerintem nem kellene az olyanokat lenézni, akinek az anyagi helyzete nehezebb, mert ők is ugyanolyan emberek, mint akárki más, ugyanúgy szeretnek, érznek.

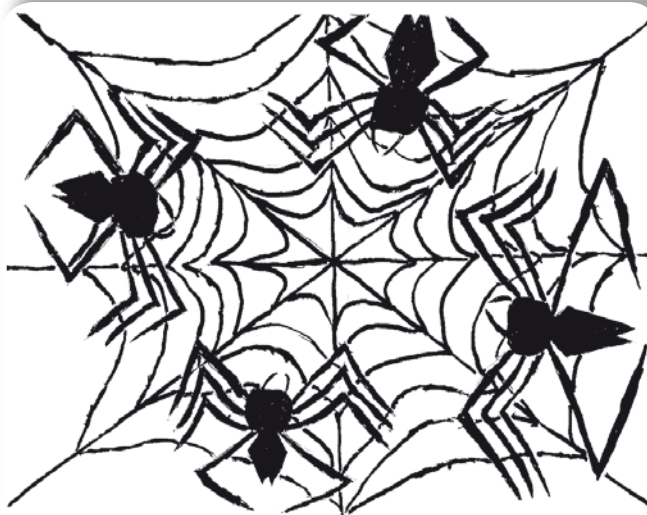
Kovács Kornél, 8. osztály

„A ma embere úgy viselkedik, mint valami előre beprogramozott robotgép, amely csak arra lett teremtvé, hogy hajsolja a pénzt, és nincs ideje semmi másra. Nagyon sajnálom, hogy az emberiség töredéke tud csak látni. Mert a látni és a nézni szó jelentése nem ugyanaz. Nézni, azt mindenki tud, viszont látni nem. Látni nem olyan egyszerű... E szó mögött nagyon sok titok, rejtély, gondolat lapul, amit csak azok az emberek tudnak megfejteni, akik egy kicsit is odafigyelnek az élet szépségeire, és akik megbecsülik ezt az adományt, az életet.

Szökő Tamás, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A természetvédők próbálják megállítani a szennyezést, fakitermelést, orvhalászatot, vadászatot, és ha még mindez nem lenne elég, ebben az időszakban az emberek háborúkat indítanak, egymás ellen és foggal körömmel küzdenek a Föld megmaradt nyersanyagaiért és ásványi kincseiért, amik nemsokára kifognak. Szerintem, ha minden ember megtenne egy kis lépést a Föld megmentése érdekében, talán helyreállna a rend.

Zombori Árpád, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Varga Patrik bácskertesi tanuló rajza

Mesél a régi fénykép

Minden évben az iskolaszünetben legalább néhány napot a nagymamánál töltök. Ez az idén is így volt.

Egyik este unatkoztunk. Ezért a mamám elővette a fényképalbumot. Nagyon megörültem ennek, mivel tudtam, hogy minden képhez egy-egy történet fűződik. Figyelmemet egy olyan kép ragadta meg, amin a családunk öt generációja van rajta. Nem színes, fekete-fehér kidolgozású. Körülbelül húsz évvel ezelőtt készülhetett. Legidősebb, aki rajta volt, az ükanyám. Ő Bajmokon született, és mivel ő volt a legidősebb a faluban, egy újságíró felkereste. Idős volt már ekkor. Ezért gyakran valamelyik gyermekénél tartózkodott Topolyán. Később ez az ötgenerációs kép is megjelent az újságban. Közben édesanyám is megérkezett, és bekapcsolódott a beszélgetésbe. Elmesélte, hogy a testvérével gyakran voltak Bajmokon. Nagyon szerettek ott lenni, mivel nagy volt a családi ház, hosszú, széles tornáccal és több melléképülettel. A két nagy udvar egyikében volt a szőlőskert, a másikban pedig a veteményes és a gyümölcsfák. Mikor ott voltak, az üknamam kedveskedett nekik finom főztjével és kalácsokkal. Édesanyámék pedig nagy örömmel hallgatták az érdekesebbnél érdekesebb történeteket. A család mindig megünnepelte az ő névnapját. Ilyenkor összegyűlt a rokonság, és megtelt a nagy családi ház.

„Milyen szép az, mikor nagy a család és összetart” – gondoltam magamban.

Nagyon sajnálom, hogy nem ismerhettem meg az ükanyámat személyesen, és nem hallgathattam meg az izgalmas történeteit.

Berkes Izidóra, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Kedves Pajtások!

A következő hosszú névsor tanúsítja, milyen gazdag volt az idén a Rügyfakadás karácsonya. Köszönöm ezt a decemberben küldött írások szerzőinek:

Ada: Apró Réka, Bajusz Eduárd, Balog Réka, Bozsóki Andor, Gajdos Rita, Goór Petra, Görög Vivien, Hényel Csenge, Holló Viktor, Komjáti Jolán, Koós Roland, Könyves Regina, Lehocki Dániel, Móricz Tímea, Narancsik Helén, Narancsik Helga, Pétervári Patrik, Sévity Iván, Szabó Ákos, Tóth István, Török Emese és Vastag Tímea;

Bácskertes: Buják Edvin, Guzsvány Anna (2 írás), Koleszár Olga, Lovász Loretta, Lovász Tibor, Molnár Csilla, Saszvárevity Edvárd, Szőke Kovács Réka, Tallósi Edit, Újlakos Stefánia és Varga Patrik (írás, rajz);

Csantavér: Bakos Réka (3 írás), Bojtos Barbara, Dér Hajnalka, Dér Loretta, Faragó Zoltán, Gábor Emese, Gandis Csongor, Hubai Dóra, Juhász Krisztina, Jurcsék Viktor, Kelemen Márta, Kis Györgyei Tímea, Kozma Regina, Kukli Zsófia, Oláh Andrea, Oláh Tamás, Patócs Endre, Pesti Márton, Rékli Lejla, Rózsa Boglárka, Szabó Beatrix, Szabó Szuzanna, Szekeres Tünde, Sziráki Teodóra, Temunovity Sztella, Ungureán Kinga, Utasi Annamária, Zabos Réka és Zsoldos Klaudia;

Doroszló: Diósi Vivien, Gellér Éva, Hegedüs Tímea, Huszár Anikó;

Martonos: Antóci Dorottya (2 írás), Benkó Dániel, Cseszkó Csilla, Fejős Nelli, Körmöci Laura (2 írás) és Márki Annamária;

Óbecse, Petőfi Sándor iskola: Barta Enikő, Bús Balcer Aliz, Csernovity Szimóna, Csernyék Huba, Molnár Gergely, Sinkovics Áron, Farkas Tamás, Hadnagy Csongor, Horvát Edina, Horvát Szilvia, Kréniger Dorina, Kovács Kornélia, Kovács Mihály, Kovács Noémi, Molnár Kinga, Ördög Valentina, Rákos Norbert, Szőkö Tamás, Tóth Fanni és Zombori Árpád;

Samu Mihály iskola: Bognár Róbert, Horváth Sarolta, Kerepes Izabella, Magyar Zsófia, Oroszlámos Klementina és Petrényi Eleonóra;

Pacsér: Banai Norbert, Darázs Éva, Földi Boglárka, Földi Csongor, Kosaras Elizabetta, Nagy Bella, Nagy Nikolett, Ortó Boglárka és Simon Nóra;

RÜGYFAKADÁS

Himnusz a békéről

*Minden ember szereti a békét,
Nyári napnak forró reménységét.
Kedves szavainkat sokan mégsem értik,
Meleg szívünket fájón megsértik.*

*Pedig a béke ott él a szívben,
Izzik, ragyog, mint a napfény délben.
Láss a szíveddel, keresd a kincset,
A sok békés szívű kedves embert!*

Patócs Endre, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Boldogság

*Ha szól a dal, boldog a szív,
Ha szól a dal, minden oly szép.
Szép az élet, szép a múlt, s mi is szépek vagyunk.*

*Süt a nap, szép az ég.
Boldog a szív, boldog az ég.
Szép az élet, szép a múlt, s mi is szépek vagyunk.*

Molnár Marika, 8. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Szabadka, Kizúr István iskola: Bali Anita, Bojcsity Dániel, Erdélyi Vivien, Juhász Andrea és Szentpéteri Dóra;

Đuro Salaj iskola: Jenei Dorina (2 írás), Budincsevity Brigitta, Jónás Dániel, Kiss Dominik, Kószó Tünde, Jurina Viktória, Nagy Tímea, Párdity Lília (2 írás), Romiç Márta (2 írás) és Torma Teréz.

Az iskolai eseményekről hírt küldtek: Kanyó Klaudia, Mulić Beáta, Seffer Klaudia, ezt Mulić Márta tanárnő „Ieltarával” együtt a Mizujs rovatnak továbbítottam.

Szilágyi: Antalovics Krisztina (2 írás), Forgács Rebeka (4 írás) és Szanka Flórián;

Szenttamás: Kupcő Doménika;

Temerin, Kókai Imre iskola: Horák László, Morvai Máté, Pálinkás Elizabetta, Pap Imre, Petro Éva, Szántai Tamás, Tóth Emília, Varga Endre;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Bedleg Kristóf (2 írás), Berkes Izidóra, Drobina Norbert (2 írás), Szűcs Budai Gabriella (2 írás), Téglás Ervin, Toldi Izabella;

Rajzot küldött: Bencsik Blanka, Borsódi Vivien, Bruker Vanesa, Drobina Norbert, Dudás György, Fekete Orsolya, Hajbók Daniella, Kara Krisztián, Kőszegi Stefán, Mátéffy Amanda és Váradai Ibolya. A rajzoknak a műszaki szerkesztő örült meg.

Újvidék, Petőfi Sándor iskola: Mendrei Andrea, Mendrei Dávid, Petrušić Dorotea, Sörös Andor (3 írás) és Tápiá Renáta;

József Attila iskola: Batori Anita, Dobosi Dóra, Radošević Iszidóra, Raffa Gábor, Resnyák Krisztina és Resnyák Szilvia;

Zenta, Thurzó Lajos iskola: Kőműves Tamás, Krnjac Marija és Tomasich Zsóka.

Ha hasonló módon gondoltok a békéről, szeretetről, boldogságról, családról, barátokról, együttlétről, mint a mai Rügyfakadásban **Patócs Endre, Besnyi Botond, Molnár Marika, Pávity Endre, Góbor Emese, Finta Leontina, Utasi Annamária** vagy az **Óbecsei Petőfi Sándor iskola nyolcadikosai**, akik a kis hercegtől megtanultak szívükkel is látni, akkor boldog, sikerekben gazdag új év elé néztek. Én ezt nektek szívből kívánom:

Tomán Mária

LEXIKON

NEVEM: Buják Judit.
CÍMEM: Ady Endre u. 35, 25262
 Bácskertes.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: József
 Attila Általános Iskola,
 4. osztály.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Marásek
 Magda.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Zene, magyar, matek, rajz.
KEDVENC TANÁRAIM: Marásek
 Magda, Molnár Gizella.
LEGÉRDEKESEBB ÓRÁINK:
 Hittan, angol.
AMI NEHEZEN MEGY: Olyan
 nincs.
KEDVENC FILMEM: Jóban
 rosszban.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:

Palacsinta, sült csirke,
 Coca-Cola.
KEDVENC ÉDESSÉGEIM:
 Fagylalt, mogorós
 csokoládé.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Pogácsa, sült tojás.
KEDVENC ÜNNEPEM:
 Karácsony.
KEDVENC ÉNEKESEIM:
 Lady Gaga, Rúzsa Magdi,
 Madonna.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Tankcsapda.
KEDVENC DALOM:
 Mennysország.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC ÁLLATOM: Kutya.
SZIMPÁTIÁM: Van, de nem
 árurolom el, hogy kicsoda.
LEGKEDVESEBB BARÁTNŐIM:
 Guzsavány Szilvia, Pap
 Nikolett, Pekan Dianna,
 Péter Bernadett.
SZEMEM SZÍNE: Kék.
KEDVENC SPORTJAIM: Foci,
 röplabda.
KEDVENC SZÍNEIM: Kék, lila.
**KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN:** Vicckupac.
KEDVENC MESEHŐSEIM: Sher
 és Szamár.

NEVEM: Pap Nikolett.
CÍMEM: Apatini út 37., 25262
 Bácskertes.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: József
 Attila Általános Iskola,
 4. osztály
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Marásek
 Magda.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Angol, rajz, torna.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:
 Spagetti, pizza, palacsinta,
 Coca-Cola

KEDVENC ÉDESSÉGEIM:
 Milka csoki, süti
KEDVENC ÜNNEPEIM: Újév,
 húsvét
KEDVENC ÉNEKESEIM: Lady
 Gaga, Madonna, Pitbull,
 Inna
KEDVENC FILMJEIM: A Karib-
 tenger kalózzai, A szörny (2.
 rész).
KEDVENC SZÍNÉSZEIM:
 Johnny Depp, Orlando
 Bloom, Keira Knightley.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 macska. (A kutyám neve:
 Rex.)
KEDVENC KÖNYVEM:
 Robinson Crusoe.
SZEMEM SZÍNE: Zöld.
HAJAM SZÍNE: Szőke.
KEDVENC SZÍNEIM: Kék,
 fekete.
HOBBIM: Foci.

NEVEM: Fiser Valentin.
CÍMEM:
 Apatini út 94., 25262
 Bácskertes.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: József
 Attila Általános Iskola,
 4. osztály.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Marásek
 Magda.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Torna, magyar, szerb, angol.
KEDVENC TANÁRAIM: Marásek
 Magda, Janovics Mária, Kiss
 Katalin.
LEGÉRDEKESEBB ÓRÁINK: Rajz,
 torna, matek.
AMI NEHEZEN MEGY:
 Természet és társadalom,
 környezetvédelem.
KEDVENC FILMEM: Bűbajos
 boszorkányok, Dr. House,
 Eszmeralda.
KEDVENC KÖNYVEM: Vuk.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Palacsinta, tejfölös tészta,
 pirított kenyér, Coca-Cola,
 almászörp.
KEDVENC ÉDESSÉGEIM:
 Csokoládék,
 gyümölcsjoghurtok.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Pereg, kávé, tea, palacsinta.

KEDVENC ÜNNEPEM:
 Karácsony, húsvét.
KEDVENC ÉNEKESEIM: Zámbo
 Jimmy, Michael Jackson.
KEDVENC EGYÜTTESEIM:
 Tankcsapda, Tokio Hotel.
KEDVENC DALAIM: Gumimaci,
 Holnap hajnalig.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC SZÍMÉSSEM: Rowan
 Atkinson.
**MELYIK FILMBEN JÁTSZANÁM
 A FŐSZEREPET?**
 Mindegyikben.
HOBBIM: Futás.
KEDVENC FŐHŐSÖM:
 Superman.

NEVEM: Guzsavány Szilvia.
BECENEVEIM: Szilvi, Szilvike.
CÍMEM: Duna utca 43., 25262
 Bácskertes.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: József
 Attila Általános Iskola,
 4. osztály
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Marásek
 Magda.
KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Matek, magyar, torna, rajz.
KEDVENC TANÁRAIM: Marásek
 Magda, Janovics Mária, Kiss
 Katalin.
KEDVENC FILMJEIM: Taxi 3,
 Bolondok aranya, Jóban
 rosszban.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:
 Tejberizs, pizza, víz.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Tejberizs, palacsinta.
KEDVENC ÉNEKESEIM: Tose
 Proeszkai, Rúzsa Magdi,
 Rihanna, Inna, Groove
 House.
KEDVENC EGYÜTTESEIM:
 Tankcsapda, Republic,
 Desperado, Colonia.
KEDVENC DALAIM: Ha újra
 látom, Egyszerű dal,
 Umbrella, Hot, Ég veled.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Ősz,
 mert akkor születtem.
KEDVENC ÁLLATOM: Kutya
 (nevük: Mackó és Betti).
SZIMPÁTIÁM: Nincs.
SZEMEM SZÍNE: Barna.
KEDVENC KÖNYVEM:
 Robinson Crusoe.
KEDVENC VERSEM: Kányádi
 Sándor: Novemberi szél.
**KEDVENC OLDALAIM A
 JÓ PAJTÁSBAN:** Teszt,
 Vicckupac, Lexikon.
KEDVENC SZÍNÉSSEM: Lili (a
 Taxiból).
KEDVENC ÖLTÖZÉKEM:
 Nadrág, poló.
KEDVENC HÓNAPOM:
 November.
SZERENCSESZÁMOM: 10.

Ada

Magyarórán az 5. b-sek eljátszották a Földesúr és az ördög című darabot. Ez nagyon érdekes volt számunkra, aztán elhatároztuk, hogy kisorsoljuk a legjobb szereplőt. Mert két csapat játszott. Az első csapatban a legjobb lett Gömöri István, ő parasztot játszott. A második csapatban pedig Volford Dávid, ő volt az ördög. – **Goór Petra**

A 6. b tanulói magyar nyelvből megoldották az anyanyelvi vetélkedő feladatait. Így választották ki azt a versenyzőt, aki részt vesz a vetélkedőn. A legtöbb pontot kapták: Gajdos Rita, Világos Emese, Kubina Lotti, Solymos Lehel, Bács Bernadett.

– **Bács Bernadett**

Az 5. b nemrég magyar nyelvből megírt egy tesztet, ami eldöntötte, hogy kik közül választja ki a tanárnő a szerencsés résztvevőt. Ezek: Sévity Iván, Barna Júlia és Volford Dávid.

– **Aleksza Annabella**

Pénteken a 6. b osztály tanulói a magasugrást gyakorolták testnevelésből. Noémi az 1 m 10 cm-t is átugrotta.

A 6. b-sek szerint a magyar nyelv a legjobb tantárgy.

A 6. b-ben, amikor bejelentik a tanárok vagy tanárnők, hogy ellenőrző lesz, az osztály megbeszéli, hogy ki kivel ül, így segítenek egymásnak. – **Maletaški Szilvia**

Szabadka

A Đuro Salaj iskola 4. c osztály tanulói nemrégiben ellátogattak a szabadkai Sportcsarnokba, ahol megtekinthették a nemzetközi kisállatkiállítást. Hatalmas nyulakban, postagalambokban, legyezősárnyú galambokban, gatyastyúkokban, papagájokban gyönyörködhattunk. – **Jenei Dorina**

Jenei Dorina és Romić Márta több száz zsebnaptárt kapott ajándékba az Ivan Sarić repülőklubtól. – **Romić Márta**

A 4. c osztály tanulóit is meglátogatta a Mikulás. Egy nagy fazék tejberizst hozott, finom kakaósat, amit jó étvággal fogyasztottak el. – **Párdity Lídia**

2009. november 9-én a Đuro Salaj Általános Iskolába a vírus megelőzése érdekében egészségügyi nővér látogatott. Elmagyarázta a vírus tüneteit, hogyan lehet megelőzni, és ha véletlenül elkaptuk, pihenni kell és orvoshoz fordulni. A 7. c osztályfőnöki órán megbeszélte, hogy ezentúl mindenkinél legyen nedves zsebkendő, a hetesnek pedig fertőtlenítőt kell hoznia. Ezenkívül minden osztály saját szivacsot kapott.

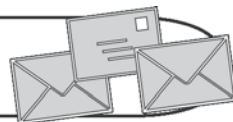
2009. november 21-én a szabadkai Đuro Salaj Általános Iskola 7. c-sei orvosi vizsgán voltak az egészségházban. 7.15-kor volt a gyülekező. Kicsit még mindenki fáradt volt. Először a lányok, majd a fiúk kerültek sorra. Szerencsére pár gerinc- és szemvizsgálatra szóló beutalón kívül nem volt komolyabb észrevétel. Mindenki éhesen és egészségesen tért haza. – **Mulic Beáta**

Iskolák közti úszóverseny

Ezt a versenyt 2009. november 21-én, szombaton rendezték meg 9 órai kezdettel. Az iskolák közül szerepelt a Đuro Salaj, a Kizúr István, a Jovan Jovanović Zmaj és a Széchenyi István Általános Iskola. A verseny 11 óráig tartott. A 7. és 8. osztály kategóriájában versenyzett Peéb Albert, aki 4. lett.

Đuro Salaj Általános Iskola, 7. c, Szabadka

MIZUJS?

Leltár: ez történt velünk a 2009/2010-es tanév első félévében

Đuro Salaj Általános Iskola, 8. c osztály, Szabadka

2009. IX. 1. – nyolcadikosok lettünk.

2009. IX. 21. – koncertet látogattunk. Osztálytársaink: Kurina Viktória és Kurina Michael is felléptek a Fiala tehetségek koncertjén Lányi Ernő ükonokáival. A Városháza díszterme megtelt, vastaps üdvözölte az ügyes virtuózokat. Büszkék vagyunk rájuk s a 7. c tanulójára, Varga Károlyra is.

2009. X. 6. – Vass Norbert képviselte a 8. c osztályt az Autómentes nap alkalmából szervezett kerékpárversenyen.

2009. X. 7. – iskolánk küldöttségét fogadta városunk polgármestere. Osztálytársunkat Budincsevit Brigittát is üdvözölte.

2009. XI. 17. – Kis csapatunk részt vett a diákrendelőben szervezett műhelymunkában, az erőszak elleni küzdelem volt a téma. Osztályfőnöki órán már továbbítottuk a tanulókat s játékokat is szerveztünk. A csapat tagjai: Toldi Viktória, Budincsevit Brigitta és Jenei Enikő.

2009. X. – osztálytársunk, Kadván Zsuzsanna tagja a kis-színházcsoporthoz. Örömmel néztük meg a Dzsungel könyve c. darabot a Népszínházban.

2009. XI. 1. – Beöltözve vártuk, ünnepeltük Halloweent.

2009. XII. 18. – Felléptünk a karácsonyi műsorban s angolul énekeltünk. Óriási sikerünk volt, hisz mi vagyunk a legjobbak: Kurina Viktória – szóló, Kurina Michael – gitár, Varga Géza – dob, Budincsevit Brigitta, Toldi, Viktória, Jenei Enikő, Nagy Tímea – vokál. Kísérő és támogató: Mácsai Noémi, Kadván Zsuzsanna, Vass Norbert, Tari Péter.

2009. XII. 18. Juppiiii!!! Szünet!

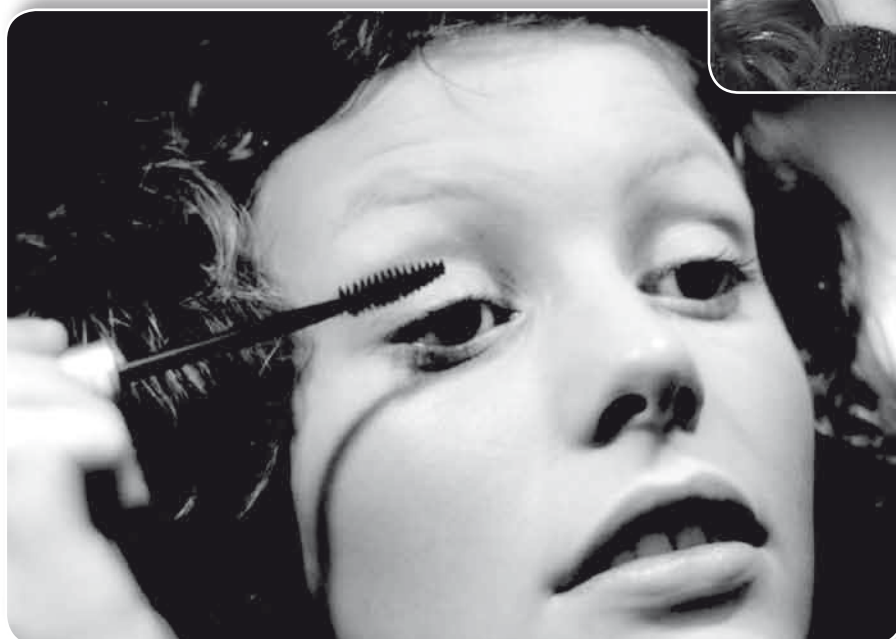
Boldog, békés, szerencsében és örömeiben bővelkedő új esztendőt kíván a szerkesztőség minden tagjának a Đuro Salaj Általános Iskola önképzőköre és Mulic Márta magyartanár

Különös utazás

A 37. számú Jó Pajtás Zsibongó oldalán a fenti címmel jelent meg egy képzeletbeli beszélgetés. Azt kértük, ha felismeritek, ki volt a beszélgetés alanya, írjátok meg, mert jutalom jár érte. Az adai Tóth Teodórának sikerült megoldania a feladatot. A különös utazásnál Petőfi Sándor János vitéze beszélt. A jutalom Teodóráról illeti.

Csak lányoknak

Milyen típus vagy?

bézs, a krémzöld, a lazac vagy a rózsaszín. Arcodra könnyű alapozót használj, púderből pedig a barack illik hozzád a legjobban. A szemeidet kiemelheted világos melegkéssel, rózsaszínnel vagy bézzsel. Ajkaidra ne használj erős színeket, maradj a rózsaszínnél.

Nyár típus

Ehhez a típushoz akkor tartozol, ha szókésbarna vagy világossszőkés hajad van, és a bőröd hűvös, rózsás tónusú. A szemed lehet szürkés, kékes vagy zöldes. Neked a natúr színek állnak jól, de buliban hódíthatsz a hűvös színekkel: ezüsttel, fuksziával vagy esetleg pinkkel! Az arcodra csak egy kevéske rózsaszín púdert tegyél, a szemeidet hangsúlyozd fényes, ezüstös árnyalatokkal! A szádra vigyél fel málnát, bordót vagy pinket!

Tél típus

Fehér a bőröd, a hajad viszont sötétbarna vagy fekete. A szemed vakító, élénk kék vagy szürkés-kék. Jól állnak neked a tiszta, élénk színek, mint a fekete, a lila vagy a piros. Az arcodra csak alig tegyél egy kis rózsás pírt, a szemeidre tegyél kéket. (A kékből jól áll neked az ezüstkék, a szilvakék, türkizkék.) Rúzsból az élénk, hangsúlyos színeket válaszd, például használhatsz pirosat, málnát, pinket.

Ősz típus

Ebbe a típusba tartozol, ha az arcod napbarnított, aranyos fényű, a szemeid aranyos csillogású zöldek vagy barnák. A hajad lehet vörös, barna vagy vörösbarna. Jól állnak neked a barnás színek, az arany és a napsárga. Az arcodra tegyél bronzpúdert, a szemeidre olíva-zöldet vagy bézst rakj. Ajkaidon jól állnak a most divatos narancsos, pirosas árnyalatú szájfények vagy az élénk, bordósbarna rúzsok.

Tavaszi típus

Rózsaszínes bőrű lányok tartoznak ide. Ha ilyen vagy, a hajad szőkés vagy világosbarnás aranyos csillogással. Szemed színe lehet vakító kék vagy zöld, vagy aranybarna. Neked a pasztellszínek állnak jól, a barack, a

Ha magadhoz illő színeket akarsz hordani, nézz tükörbe, és elemezd magad. Ezt lehetőleg természetes fénynél tedd, természetesen smink nélkül, olyan megvilágításban, hogy ne legyen árnyék az arcodon!

Tini a világ legjobb sakkozója

Mostantól Magnus Carlsen vezeti a sakkvilágranglistát, ami azt jelenti, hogy ő minden idők legfiatalabb éllovasa a maga 19 évével. A norvég csodagyerek fejlődését Garri Kaszparov segíti.

Magnus Carlsen 13 évesen hívta fel magára először a figyelmet, amikor egy rapid sakkturnán legyőzte Anatolij Karpovot, és remit játszott Garri Kaszparovval. Pedig a norvég fiú nem úgy kezdte, mint egy későbbi sakkszani. Nyolcévesen kezdte a sportágat, igaz, egy évre rá legyőzte apját, aki komoly játékosnak számított odahaza, és 13 évesen már jöttek a világraszóló eredményei. Nem csoda, hogy 19 évesen világbajnok lett, ami még soha senkinek nem sikerült ilyen fiatalon. Fejlődését óriási tehetségének és zseniális memóriájának köszönheti, bár az utóbbi egy évben Garri Kaszparov is hozzájárult a magáét, hiszen ő foglalkozik vele.

Magnus rendelkezik azzal a ritka tulajdonsággal, amit mi erős pozíciók érzéknek hívunk – írta Kaszparov egy e-mailben, amit a világ legnagyobb hírügynökségének küldött el. – Amíg nem kerültünk össze, nem

dolgozott különösen sokat. Most, hogy világbajnok, hozzá kell szoktatnia magát a szigorú munkához. Magnus nemcsak generációjának legnagyobbja, de minden idők legjobb sakkozója lehet.

Carlsen pedig csak most jött rá gyenge pontjaira: – Már korábban is értettem, hogy a magas szintű játékhoz minőségi megnyitások kellenek. De csak Garri Kaszparovval dolgozva láttam be, hogy ez igazán fontos – mondja. – Még fiatal vagyok, nemrég még iskolás voltam, nem igazán szoktam hozzá a

kemény, megfeszített, aprólékos munkához. A megnyitáselméleti felkészülés nehéz, fárasztó munka.

A sakk Mozartjának hívott Carlsent sokan féltik attól, hogy úgy végzi, mint Bobby Fischer, aki szintén csodagyerekként kezdte, aztán különbsége egészen a sírig elkísérte.

Bobby Fischer a legnagyobb újítók egyike volt – mondta Carlsen –, de van közöttünk különbség. Az egyik legfontosabb eltérés az, hogy őt egészségtelen módon ragadta el a sakk iránti szenvedély. Nekem van életem a sakkon kívül is, egy teljesen normális, átlagos tinédzser vagyok, akit sok minden más is érdekel.

Még szerencse, hogy így van, mert amúgy nem átlagos Magnus: hat-hét évre visszamenőleg minden partijára lépésről lépésre emlékszik, és hiába világbajnok, nincs elég önbizalma, ezért nem edz sakkgéppel. Mint mondja, akkor többször kapna ki, mint nyerne, és az nem tesz jót ingatag önbecsülésének. A jövőt illetően pedig a következőket vallja:

– Számomra a legközelebbi tervek a legfontosabbak. Még nem nézek ennyire előre. Történik, ami történik. Nehéz tervezni valami konkrétumot a Nemzetközi Sakkszövetség bizonytalan tervei közepette. Amikor majd a világ legjobb sakkozója leszek, akkor tervezhetek.

A sakkgarnitúra mint a játékszenvedély része

Amikor John Quincy Adams az Amerikai Egyesült Államok elnöke volt, saját pénzen vett egy nagyon értékes, elefántcsontból készült sakkgarnitúrát, melynek a Fehér Házban adott helyet. Később, amikor újra jelöltette magát az elnökválasztáson, ellenfele, Andrew Jackson azt állította, hogy Adams szórta a pénzt, és azt játékszenvedélye kielégítésére fordította. Felhozta többek közt a sakk-készletet is, mint bizonyítékot! Azt már titok fedi, hogy e tényező hogyan hatott az 1828-as elnökválasztásokra, ám Jackson megnyerte a választópolgárok bizalmát, és győzött. 178 szavazatot kapott Adams 83 szavazatával szemben.

Könnyű írni, ám nehéz játszani!

Weaver Adams, amerikai sakkmeister megírta A VILÁGOS JÁTSZIK ÉS NYER című könyvét. Közvetlenül a könyv megjelenése után 1940-ben részt vett a US Openen, és egy játszmat sem nyert meg a világbajnokkal! Minden játszmat megnyert, mikor sötéttel játszott, amikor a világbajnokot vezette, háromszor veszített, és egy játszmat döntetlennel fejezett be.

Sakkverseny győztese a wimbledoni negyedöntőben

Egyes sakkozók sikereket értek el más sportágakban is. A norvég nagymester, Simon Agdestein válogatott labdarúgó volt. Paul Keresz nagymester pedig szülővárosában, Talinban, valamint Észtországban országos teniszbajnokságon is részt vett. A brit Sir George Thomas kétszeres győztese a brit sakkbajnokságnak. Úgyszintén hétszeres brit badminton-győztes, míg Wimbledonban is részt vett a tenisznegyedöntőben.

A számok jelentése

Add össze születési dátumod számait, és megtudod neked mi a születési számod.

Pl.: 1971. 4. 27. / $1 + 9 + 7 + 1 + 4 + 2 + 7 = 31 / 3 + 1 = 4$

Ha a neved betűinek (amit általában használsz) számértékét összeadod, megkapod a neved szerinti sorsszámod.

pl.: KOVÁCS ISTVÁN $2 + 6$

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	B	C	D	E	F	G	H	I
J	K	L	M	N	O	P	Q	R
S	T	U	V	W	X	Y	Z	

1: nyitottság, férfiaság, teremtés, fizikai erő, egyediség, merevség, határozottság, győzelemre törekvés, vezetői hajlam

2: befogadás, érzékenység, nőiesség, lelki erő, romantika, művészi érzék, intuíció

3: kapcsolatleremtés, kommunikáció, információátadás, büszkeség, változékonyság

4: határozottság, szilárdság, összpontosítás, akaraterő, komolyság, igazság, precizitás

5: kreativitás, játékoság, rugalmasság, kockázattállalás, anyagi sikerek, szenvedély

6: művészi kreativitás, érzékenység, érzelmi biztonság, béke, nyugalom, védelem

7: határozottság, célirányosság, utazás, filozofikusság, misztika, egyéniség, vonzerő

8: pontosság, zártság, rejtélyesség, kiszámíthatatlanság, erős érzelmek, szellemiség, misztika, végtelen lehetőség

9: magas szintű szellemiség, romantika, erős akarat, öntudat, szenvedély, tehetség, misztika

Hogyan lehet előre tudni egyes szám-tani feladatok eredményét? A kilences számnak egészen különös sajátossága van. Ha bármely más számmal kapcsolatban valamilyen műveletet végzünk vele, az eredményre mindig rányomja a bélyegét.

1.
Írjunk fel egy kétjegyű számot. Fordítsuk meg, és vonjuk ki a nagyobból a kisebbet. Ha megmondod az utolsó számjegyet kitalálom az eredményt.

Pl.: $83 - 38 = 45$ $71 - 17 = 54$ $80 - (0)8 = 72$

Mit veszel észre? (A hányados számjegyeinek összege mindig 9. Tehát ha tudod az utolsó számot, gondolatban csak ki kell egészíteni 9-re és rávágthatod az eredményt.)

2.
Írjunk fel egy háromjegyű számot. Fordítsuk meg, és vonjuk ki őket egymásból. Ha megmondod az utolsó számjegyet kitalálom az eredményt.

Pl.: 973 821 705
-379 -128 -507
594 693 198

Észrevetted a trükköt? (A középső szám mindig kilenc. A két szélsőnek az összege is kilenc. Ha tudod az utolsó számot, könnyen megmondhatod az eredményt.)

Szinte észrevehetetlenül tudjuk gyakorolni az írásbeli kivonást, és megmozgatja a fantáziánkat is.

3. Bűvészkedés három- vagy többjegyű számmal
Írj fel két db négyjegyű számot! Még majd adunk hozzá számokat, de én már előre megmondom, hogy az eredmény mennyi lesz. (A példánkban 28 325).

Pl.: Írjon valaki egymás alá két darab bármilyen négyjegyű számot.

8327

3105

Most én jövők!

6894

Valaki a társaságból írjon alá még egy számot.

1991

Megint én jövők!

8008

Ha ezt az öt számot összeadjuk, kijön a megadott eredmény.

Vajon hogyan?

(Ha öt számot adunk össze az eredményt úgy kapjuk meg, hogy a legelső szám elé odaírunk egy 2-est, az utolsó számjegyből pedig 2-t vonunk ki. Lényeg: minden szám alá olyan számot kell írni, amely kiegészíti a fölötte levőt kilencre.)

Ha öt helyett hét számot adunk össze, akkor az eredményt úgy kapjuk meg, hogy az első elé 3-ast írunk, és ugyancsak 3-t vonunk ki az utolsó tagból.

„Mióta a matematikusok megtámadták a relativitáselméletet, azóta én magam sem értem.”

(Albert Einstein)

„A matematika szabályai minél inkább vonatkoznak a valóságra, annál kevésbé biztosak. Amikor bizonyítást nyernek, már nem vonatkoznak a valóságra.”

(Albert Einstein)

„Az agy nem a matematika nyelvét használja.”

„A matematikában az ember a dolgokat nem megérti, hanem megszokja.”

(Neumann János)

ZSIBONGÓ

Kóstoltad már a zsidócsereznét?

A zsidócsereznye vagy lampionvirág (*Physalis alkekengi* L. vagy *Physalis franchetii* Mast.) a burgonyafélék családjába tartozó cserje. Számos további néven is ismert: japán (vagy kínai) lampionnövény, piros zsidócsereznye, fizálsz, piros papmonya, illetve páponya, alkekengi, muharc, hólyagcsereznye, korállcsereznye, kláriscsereznye, kőrontófű, Vénusz köldöke, Hali-cacabon, sócsepp, ördöglámpás. A *Physalis* nemzetség mitegy 30 faja közül ez az egyetlen olyan, amely fagyótűrésének köszönhetően a Kárpát-medencében is megél. Már a középkori magyarság által is igen jól

ismert és gyógynövényként előszeretettel hasznosított növény volt. A fizálsz egy igen gyorsan növegyümölcs, melynek termései sárga színű lampionszerű védőleveleskékben teremnek. A növény felfúvódott buroktermésében található, cseresznyeszerű bogyótermésre utal a cseresznye elnevezés. Magassága kb. 1–1,5 m. Íze édeskés. Kiváló lekvárok befőzéséhez, de ugyancsak jól mutat ételdecorációként is.

A zsidócsereznye zöldről élénk pirosra színeződött termését szeptembertől gyűjthetjük. A szabadban is megmaradnak a növényen a téltűrő termések, de a burok színe az időjárás viszontagságainak köszön-

hetően idővel megfakul. A kis „lampionokat” ággal, valamint anélkül levágva, kiszáritva kiváló lakásdísz kapunk, amely hónapokig mutatós marad. Igen érdekes és dekoratív volta miatt a virágkötők is előszeretettel alkalmazzák.

A vadon élő zsidócsereznye, valamint a termesztett, ehető zsidócsereznye fajok, termésük hasonlósága miatt igen könnyen összetéveszthetők. A vadon élő zsidócsereznye termése azonban csak a madarak számára ínycség, emberi fogyasztásra mérgező volta miatt alkalmatlan.

Háztartási hulladékot csak okosan!

Napjainkban egyre nagyobb gondot jelent a globális hulladéktermelés. Számunkra is adott a feladat, az intelligens hulladékgyűjtés és -szelektálás. Nézzük mit, hova, miért és hogyan szelektáljunk.

Manapság már nálunk is elérhetőek a szelektív hulladékgyűjtő szigetek. Használjuk ki, hogy vannak, sok jót tudunk vele tenni, ha igénybe vesszük őket. Kicsit nagyobb helyet foglal otthonunkban a hulladék tárolása, de hosszú távon megéri.

Nézzük az egyes alapanyagokat, mit hova gyűjtünk a szelektív hulladékgyűjtő szigetek.

Papír: újságok, folyóiratok, füzetek, könyvek, hullámpapír, csomagolópapír, kartondoboz. Mindenképpen szelektív gyűjtőszigetekre kell kidobni, vagy már léteznek olyan önálló műanyag gyűjtőládák is, ahová külön dobhatjuk a papírt. A szelektív gyűjtőbe nem szabad bedobni az élelmiszer-maradványokat és egyéb szennyeződések tartalmazó olajos, zsíros, oldószeres papírokat, használt papírszekendőket és -szalvétákat.

Fehér és színes üveg: szelektív gyűj-

tőszigetekre kell elhelyezni. A szelektív gyűjtőbe ne dobjunk tükröt, ablaküveget, villanykörtét, szemüveget, nagyítót, drótszövetes üveget, kerámiát, porcelánt vagy neoncsövet: nem oda tartoznak.

Műanyag: üdítős, ásványvizet PET-palackok, kiöblített háztartási flakonok és azok lecsavart kupakjai, samponos, habfürdős tubusok, tejes, joghurtos poharak, margarinos doboz, de csak kimosva, a háztartásban előforduló tiszta fóliák, szatyrok, tasakok, csomagolófóliák. Ezt mind-mind bedobhatjuk a szelektív gyűjtőszigetek műanyag címkével ellátott szemeteseibe. A szelektív műanyaggyűjtőbe nem szabad bedobni zsíros, olajos, háztartási vegyi anyaggal szennyezett, nem kitisztított flakont, élelmiszer-maradványt tartalmazó műanyagot, sztiropolt, CD-lemezt, magnó- és videokazettát, illetve egyéb műanyagnak ítélt hulladékot, mint például a nejlonharisnyát.

Fém: ide tartoznak az üdítős, sörös, konzerves fém csomagoló dobozok és a háztartási kis fémhulladékok, például az evőeszközök.

Fehér csokoládés torta zsidócsereznével

Elkészítési idő: 15–20 perc + sütés

Hozzávalók: 10 dkg fehér csoki, 20 dkg mascarpone, 10 dkg finomra darált mandula, 7,5 dkg cukor (ha savanykásabb a gyümölcs, 10 dkg), 3 dkg simaliszt, 4 tojás, 1 ek vaníliás cukor, 20 dkg tetszőleges gyümölcs: málna, szeder, ribizli, ízlés szerint, jelen esetben zsidócsereznye, vaj, liszt a formához

A fehér csokit kisebb darabokra töröd és a mascarponeval összeolvasztod. Kis láng felett, folyton kevergetve, óvatosan, mert könnyen odakap.

Hozzáadod a mandulát, lisztet, cukrot, vaníliát, ha már langyos, a tojásokat is. Habverővel csomómentesre kevered.

Kivajazott, kilisztezt piteformába öntöd, egyenletesen rászórod a gyümölcsöt. 160 °C-on 60–70 percig sütöd. Vigyázni kell a hőfokra, a teteje könnyen megég!

A leghitelesebb időjós állatok!

Számos állat kiváló időjós, jól használhatók az időjárás előrejelzésére, de a földrengéseket és a természeti katasztrófák jöttét is megérik.

Állatok és megérzések

A különböző kimenetelű időjárás-változásokra az állatok meglepő viselkedéssel, tőlük nem várt hangokkal hívják fel az emberek figyelmét.

Például eső előtt a kakasok napnyugta után is kukorékolnak, mielőtt szelesre fordulna az idő, a keresztes pókok új hálót készítenek, a macskák pedig a szőnyeget vagy a függőnyöket karmolásszák. A befőttesüveg vízébe tett pióca az egyik legkiválóbb időjárásjós. Ha az üveg alján marad derült, napos vagy fagyos idő lesz; ha a víz tetejére megy, akkor erős szél vagy havazás; ha izgatottá válik, zivatar várható. Heves viharok idején viszont sok pióca elpusztul.

Esni fog

Madarak:

a tyúkok sokára ülnek el,
a verebek a porban fürdenek, a madarak tisztogatják tollaikat,
a varjak sokat kárognak,
a hollók nagy zajt csapnak,
a csókák csoportosan, a hattyúk pedig alacsonyan repülnek,
a darvak csőrüket a szárnyuk alá dugják,
a sirályok messze szállnak a tengerparttól, mélyen berepülnek a szárazföld belsejébe.

Négy lábúak:

a birkák, kosok sokat rohangálnak,
a szamarak a fülüket rázzák és ordítanak,
a tehenek kergetik egymást,
a lovak idegesek és összegyűlnek a karám sarkában,

a macskák nyalogatják mancsukat, mossák pofájukat,
a kutyák bűdösek, füvet esznek, vagy vonyítanak,
a disznók nyugtalanok és hangosan rőfögnek,
a vakondok nagy túrásokat fúrnak,
a patkányok és az egerek idegesek.

Tücskök, bogarak, békák:

a békák hangosan brekegnek,
a giliszták kibújnak a földből,
a tücskök hangosan zenélnek,
a szúnyogok erőszakosan csípnek, és a földhöz közel repülnek,
a szentjánosbogarak nem világítanak,
a méhek a kaptárjaikban maradnak, a pókok lerombolják hálójukat, és máshová költöznek.

Zivatar lesz

a hangyák ide-oda rohangásznak,
a piócák sokáig maradnak a vízen kívül,
a viperák igen dühössé válnak,
a harcsák a víz felszínére jönnek,
a feketerigók éles hangon füttyülnek.

Száraz, szép idő várható

a pókok kora reggel már dolgoznak,
rossz időben hühognak a baglyok,
a denevérek csapkodnak a szárnyukkal,
a gólyák és a darvak magasan szállnak, és sok madár elrejtőzik.

Száraz, napos idő várható

a keresztespókok este nagy hálót szőnek,
a legyek vidáman repdesnek,
a szúnyogok magasan repkednek,
a levelibékák kiemelkedő helyre másznak,
a kígyók lustán heverésznek,
a csirkék hangosan csipognak,
a füstifecskek magásra szállnak,
a vörösbegyek repülés közben énekelnek,
a cinkék éneke messzi elhallik,
a fülemülék hangosan csattognak,
a juhok vidáman legelnek.

Elpusztult a világ legöregebb foltos nyakorjánja

Elpusztult a világ egyik legöregebb zsiráfjaként számon tartott Morefu, a 24 esztendőes példány az alabamai Birmingham állatkertjének lakója volt.

A szakértők szerint a zsiráfok általában 13 évig élnek, ám fogságban akár a 25 éves kort is elérhetik. Morefu, akinek neve szuahéliül

hosszút jelent, 1985-ben került az észak-amerikai állatkertbe. Több mint 5 méter magas volt, súlya elérte az egy tonnát. Az utóbbi időben számos betegséggel küzdött, és mivel állapota csak rosszabbodott, az állatkert állatorvosa végül elaltatta. Az állatkertekből és akváriumokból adatokat gyűjtő Nemzetközi Fajnyilvántartó Rendszer adatbázisából derült ki, hogy Morefu volt a legöregebb hím zsiráf Észak-Amerikában.

A szavannák lakója az ókortól kezdve kedvelt attrakció volt – Rómában először Julius Caesar mutatott be zsiráfokat az amfiteátrumi játékokon –, és ma is népszerű szafarikon és állatkertekben. Neve arab eredetű, olasz közvetítéssel jutott el a magyarba a késő középkorban. A tudományos nevében szereplő camelopardalis a faj addig használt nevére, a görög kamelopardaliszra („tevepárduc”) utal.

A zsiráf Büzantioszt, aki az első ókori híradást adta a különös állatról, a magassága miatt a tevére emlékeztette, a bőre mintázata pedig a párducéra hasonlított. A magyar nyelvújító mozgalom lázában tízezer új szót alkottak, a zsiráf neve is sorra került és a „foltos nyakorján” nevet kapta a nyelvújítóktól, de ez a nyakatekert elnevezés rövidesen kikopott a használt nyelvből és a zsiráfnak megmaradt a ma is használt elnevezése.

Sarki csér

Minden évben több mint 30 000 km-es utat tesznek meg a sarkvidékek között. Nagy kolóniákban fészkelnek, 1–3 tojást raknak, amelyek 20–24 nap alatt kelnek ki. A sarki csérek 2 hónapos fiókáikkal együtt hagyják el az északi féltekét, s repülnek át a világot. Decemberben, amikor beköszönt az antarktiszi nyár, már az olvadozó jégtáblákon járnak. Márciusban a legkedvezőbb széljárást kihasználva térnek vissza északra.

Átlátszó aranyhal és béka

Sikeresen tenyésztettek ki japán kutatók olyan aranyhalat, amelynek átlátszó pikkelyein és bőrén keresztül látható a szívverése.

Az áttetsző teremtmény segítségével elhagyható az állatok boncolása, amely különösen az iskolákban szül ellentmondásos érzéseket. A hal bőrében és pikkelyeiben nincsenek pigmentek, ezért látható az élő szív, valamint más belső szervek működése. Az aranyhal fekete szemei fölött pici agya is megfigyelhető. A hal akár 20 évig is élhet, hosszúsága elérheti a 25 centimétert, tömege pedig a két kilogrammot. Ennek azért van jelentősége, mert az elsősorban genetikai kísérletekhez használt zebrahal és medaka (*Oryzias latipes*) mérete jóval kisebb. Időközben egy másik kutatócsoport – amely átlátszó békát fejlesztett ki 2007-ben – bejelentette, hogy árulni fogja a négy lábú teremtményeket. Valószínűleg az idén kerülnek piacra. Az átlátszó ebihalak és kifejlett békák darabját 75 euró körüli áron kínálják majd laboratóriumoknak, iskoláknak, valamint háziállatként is.

dőszakunk januárral, vidékünk többnyire leghidegebb hónapjával kezdődik, s az első tavaszi hónap elején, márciusban fejeződik be. Januárban rendszerint a havat tapossuk, felhajtott gallérral rójuk az utcákat, arcunkat pirosra csípi az északi fagyos leheletét hozó szél, s távcsövet tartó ujjaink még a vastag kesztyűben is elgémberednek. A januári hideget illetően azonban akadnak kivételek, néha egészen kirívók. Ilyen volt például 1987–1988 szokatlanul enyhe tele. Január 30-án délután egy parkban járva legnagyobb meglepetésemre csicsörkék énekét hallottam. Dél előtt megszakitás nélkül esett az eső, a hőmérő +7 Celsius-fokot mutatott.

A csicsörke vidékünkön csak szórványosan tel el, tavaszi vonulása általában március második felében zajlik. Ezúttal viszont laza csapatban tizennégy madarat láttam együtt, s a hímek félhangosan énekeltek. Január 29-én egyes vidékeken a meteorológiai jelentések szerint szokatlanul magas hőmérsékletet (+17 Celsius-fokot) mértek – ez az áprilisi időjárásnak felel meg. Valószínűleg az Európa déli és középső részein uralkodó enyhe, tavaszias időjárás indította útnak a megfigyelt csicsörkéket. Február 9-én a fenti helyen újra láttam tizenhárom-tizenöt példányt, feltehetőleg a már megfigyelt madarakat, 25-én tizenkettő-tizenöt tartózkodott ugyanott, s közülük négy-öt hím ezúttal már hangosabban, kórusban énekelt. Ez a megfigyelés is azon apró meglepetések közé tartozik, amelyeket a természet tartogat számunkra.

Januárban és február első felében, persze többnyire szokás szerint alakul az időjárás. Alacsony tanyázik a hőmérő higanyszála, fehér hótakaró borítja a földeket, jégtáblák sodródhatnak a folyókon, s a kirándulások során gyűjthető élmények is ennek megfelelőek. Aztán úgy február dereka táján valami

Téli hangok

megváltozik. Még mindig fehér ugyan a hátár, a kopasz fákat is ütemesen hajtogatja a goromba északi szél, de ha a felhők közül rövid időre kibukkan a Nap mosolygó arca, sugarai már érezhetően langyosan simogatják az arcunkat. A talajt még gúzsba köti a fagy kemény szorítása, de a felszínén apró, sárga ereszkek indulnak útnak, megcsordulnak az ereszek, s néha éppen Zsuzsanna napján, február 19-én, máskor néhány nappal előtte vagy utána, rezgő szárnyakkal trillázva, énekelve, diadalmasan emelkedik a magasba a tavaszt váró, köszöntő mezei pacsirta.

A jéggel borított tó partján járva az embernek akaratlanul is eszébe jutnak az áprilisi, májusi vagy a nyár végi és kora őszi kirándulások, amikor ugyanitt kékbegy énekeltek, nádirigók karicsoltak a kinyúló nádszálakon, kakukk kiáltott vidáman az öreg fűzfán, augusztusban vagy szeptember elején pedig

a sekély vízben keresgélő partimadarak százait figyelhetjük meg. Egy-egy nagyobb halastórendszert bejárva tavasszal vagy kora ősszel akár nyolcvan-kilencven faj is a madarásznaplóba kerülhet, míg januárban ennek a töredékével kell megelégednünk. Legfeljebb a nádszegélyeknél és a nagyobb nádfoltokban láthatunk télire idelátogató kék cinegék és ökörszemeket, valamit áttelelő nádi sármányokat. A nagyobb nádasokban barkóscinegék keresgélnek, kisebb-nagyobb csapataikat többnyire jellegzetes és sűrűn hallatott csilingelő hangjuk árulja el. Rendszerint alacsony, a torzsák között kutatnak elhullott apró magok után, a kék cinegék ugyanakkor a nádszálakon kopácsolnak. Finom hallásuk segítségével állapítják meg, hol lapul egy-egy lárva a nád belsejében. Az ökörszemek mindenre figyelnek: hangos cserregésük gyakran a sűrűben oso-

Északi búvár

Ökörszem

Mezei nyúl

nó rókát, görénymet vagy vidrát jelzi a megfigyelő számára. Egyébként ők is alacsonyan mozognak, egér módjára bujkálva pókokra és más apró ízeltlábúakra vadásznak.

A középhegységeinkben, a patakok mentén fészkelő hegyi billegető tulajdonképpen állandó madár, de őszől, alkalmilag már a nyár végétől nagyobb távolságokra is lekóborol költőhelyeiről. Láttam már a téli Duna-parton, de felbukkanhat bármelyik kis patak, be nem fagyó vizesárok medrében is. Hosszú farkát billegetve keresgél a parton, rendszerint közvetlenül a víz mellett vagy a sekély vízben, máskor a kiálló köveken üldögél. Ha valamitől megriadva felrepül, a barázdabillegetőére emlékeztető, de attól mégis eltérő hangját hallatja.

A téli időszakban vizeink közül a Duna kínálja a legtöbb látnivalót, s a megfigyelt fajok között ritkaságok is akadhatnak. Nem mindennapi látvány például egy-egy téli ruhás északi búvár, sarki búvár vagy füles vöcsök, de távcsövünk elé kerülhet az észak felől hozzánk érkező hegyi réce, fekete réce, pehelyréce vagy örvös bukó is. A füstös récének kis csapatait is megfigyelhetjük.

Érdekeselek lehetnek a folyók mentén helyenként még meglevő ártéri erdők is.

A hermelin például előszeretettel tanyázik az ártérben, az ott heverő fatörzsek, öreg, benőtt tuskók közelében. A bundája télire gyakran fehérre változik, ám a farka hegye mindig fekete marad. Ez különbözteti meg legbiztosabban a hasonló nagyságú menyéttől, amelynek a farkhegye a testével megegyező vörhenyesbarna. A juharfák ágain süvöltők ülnek, s amíg a termést bontogatják, halk, füttentyentésszerű fák és nyárfák törzsén vagy vastag ágain gyakran megfigyelhetjük kopácsoló munkája közben a nagy fakopáncsot, sokféle előfordul a közép fakopáncs, de felbukkan harkályaink törpéje, a kis fakopáncs is. Az utóbbi majd mindig a vékonyabb, száraz ágakon keresgél, s gyakran a kóbor cinegecsapatokhoz társul.

A behavazott téli mezőkön néha hosszú ideig mehetünk anélkül, hogy egyetlen állatot is látnánk. Aztán kékes rétihéja bukkan fel, alacsonyan, imbolygó repüléssel pásztazza a legelőt, s ha pocokra figyel fel valahol, villámgyors fordulattal csap le rá. A kútgémen egerészölyv gubbaszt mozdatlanul, majd tarka tollú tengeliccsapat érkezik, s az út menti bogáncsra telepszik.

Hermelin

Hegyes csőrükkel bontogatják az apró magokat, közben sárgával tarkált szárnyaikkal egyensúlyoznak.

A faluszéli gazosban zöldikék, citromsármányok, fenyőpintyek, kenderikék és mezei verebek vegyes csapata keresgél. Nyugodtan táplálkoznak, de amikor a karvaly néma árnya felbukkan a kert fái között, valamennyien a levegőbe emelkednek. A ragadozó ezúttal néhány másodpercet késett. Jobb híján a szélső fára telepszik, egészen a törzs mellé húzódik, és sárga szemeivel éhesen pillant maga köré. Majd elrúgja magát, s továbbrepül. Gyors szárnyverdesés után hosszan siklik a levegőben. Alacsonyan repül, hogy a legközelebbi gazosnál vagy valamelyik kertben, az etető közelében, a meglepetés erejét kihasználva, kerítsen zsákmányt magának.

Ha a kirándulás során kitépett madártollak kerülnek elé, próbáljuk meg azoknak alapján a karvaly zsákmányát meghatározni. A sárgával díszített fekete evezők és a végükön fehér foltokat viselő kormánytollak elárulják, hogy tengelic volt az áldozat, míg a sárga tövű farktollak csízre vagy zöldikére utalnak. Ha a nyílt alföldi legelőkön bukkanunk tépésre, az valószínűleg a tundrák felől évente hozzánk látogató kis sólyom zsákmányának maradványára emlékeztet.

A mezei nyulak februárban már párosodnak. Az egyébként leginkább szürkületkor és éjszaka tevékeny állatok ilyenkor napközben is mozognak, s a behavazott földiken messziről láthatók. Néha ketten vagy hárman követik egymást, s a hóban talált szőröcsomók a kanok párviadalairól árulkodnak. A róka már januárban koslat. A szukákat kereső kanok éjszakánként nagy utakat tesznek meg, amiről a nyomaikat követve magunk is meggyőződhetünk.

Sch. E.**Kék cinege****Csicsörke**

Sálat viselni nem egyszerű

Kötött, kasmír vagy selyem? A különböző anyagok különböző megkötést igényelnek, ahhoz, hogy tökéletesen álljanak rajtad. Mutatunk 7 módszert arra, hogy hogyan tudsz a sálak terén is művelt lenni.

Fényes és divatos

A téli hidegben csak arra vágyunk, hogy melegben legyünk, de azért közben nem állhat meg az élet. Csinos is lehetsz, és erre legalkalmasabb egy színes, divatos sál használata. Kösd a sálat a kabáton kívülre, fogd össze a két végét, majd hajtsd félbe, és a száraz végét húzd át a sál közepén keletkezett hurkon. A bojtos végeket pedig helyezd előre. Elegáns és bájos.

Légy szögletes

A következő forma csak a négyzet alakú sálakkal, kendőkkel valósítható meg. Hajtsd ketté a sálat, és a háromszög csúcsával lefelé mutatva csavard a nyakad köré a háromszög további két csúcsát, majd elől kösd meg őket a szabadon lengő harmadik csúcs alatt. Laza és stílusos.

Csavarj a melegért!

Ha nagyon fázós vagy és négyyszögletes sálad van, csavard fel azt henger módjára, majd kösd a nyakad köré úgy, hogy a végeket is a sál alá törd be. Vagány és meleg.

Mintás sálak

A mintás sálak esetében szeretjük kihangsúlyozni azok szépségét, ezért csak lazán egyszer csavard át a nyakadon, és elől és hátul is hagyd lazábbra. Bohókás és jól mutat.

Hollywoodi

A szatén- és selyemsálakat szintén csak egyszer kell a nyakad köré tekerned, de az egyik végét hagyd elől, míg a másikat hátul enged lengedezni. Klasszikus elegancia.

Kasmírsálak

A kasmírsálak esetében az anyag szépségét kell kihangsúlyozni, ezért a szofisztikus stílust ajánljuk. Csak egyszerűen helyezd a válladra a sálat, és enged, hogy a szél belebele kapjon. Egyszerű és letisztult.

Dekorsálak

Válassz egy egyszerű darabot a sálaid közül, és köss egy csomót vele a táskádra. Ezzel a két régi kiegészítőből egy új, divatos kelléket alkothatsz.

Nyakkendő helyett sál? Naná!

Egy igazán elegáns és frappáns sál bukkant fel, pedig még csak most kezdődött az év. A képek magukért beszélnek. A kivitelezéskor ügyeltek arra, hogy a natúr színeket alkalmazzák, így még csalókébb a látvány. Annyira újdonságnak számít ez a sálkülönlegesség, hogy az ára még kérdéses. A nyakkendő-sál előnye az, hogy unisex. Nőknek és

férfiaknak egyaránt jól áll. Remek ötlet, ha elegánsnak akar tűnni az ember. Szinte megtevesztő a látvány, valóban valódi a nyakkendő? Használata sem nagy ördögösség, egyszerűen csak körbe kell tekerni a nyakunk körül. Nektek mi a véleményetek róla? Addig pedig, amíg nálunk nem hódít teret a nyakkendő-sál, válogassunk a klasszikus darabokból!

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok

Tizennégy éves lány vagyok és 3 éve (11 éves koromban) megjött a menstruációm. Nem rég lefeküdtem a barátommal, K-val. Nem használtunk óvszert. Nagyon félek, hogy terhes vagyok, mert azóta nem jött meg. Ha terhes lennék a szüleim bentlakásos iskolába küldenének. Nagyon kérek, adj tanácsot!!

Baby”**Válasz:**

Kedves Baby!

Sajnos nem számoltál azzal, hogy a levelek útjai néha kiszámíthatatlanok, és hogy hozzád csak karácsony előtt pár nappal került a levél, amikor már lapzártá volt a 2009-ben megjelenő dupla számra. Remélem azért a válasz nem érkezik későn. Ha már ilyen meggondolatlanul és felkészületlenül lefeküdtél a fiúddal, más tanácsot nem adhatok, minthogy minél előbb fordulj a legközelebbi nőgyógyászhoz. Jó lenne, ha az édesanyáddal megbeszélhetnéd a dolgot, bármennyire is félsz a bentlakásos iskolától. Ha mégsem ő a bizalmasod, jó lenne, ha a környezetedben lenne olyan felnőtt személy, aki támogatást nyújt, ha terhes vagy. A nőgyógyász azért is fontos, hogy megbeszélhesd vele a számodra legmegfelelőbb fogamzásgátló módszert, hogyha már a felnőtt életét éled, megvédd magad mind a nemkívánatos terhességtől, mind a nemi úton terjedő betegségektől.

„Szia! Én egy 12 éves lány vagyok, és szerelmes három fiúba. Az egyik fiúval, K-val járok, de a másik kettőbe is szerelmes vagyok. A fiúmmal már egy hónapja járok, sokszor találkozunk, mert egy iskolába járunk. Jól érzem magam vele, és ezért nem tudom, megmondjam-e neki, hogy van másik két szerelmem is. Mit tegyek, kérek segíts!

Válasz:

Kedves Tini!

Azt hiszem, egy kicsit korán kezdted a járást, még mielőtt letisztáztad volna, hogy mit is akarsz valójában. Igaz, jól érzed magad a fiú társaságában, de nagyon vonzódasz a másik két fiúhoz is, ami annak a jele, hogy még nem értél meg egy igazi szerelmi kapcsolatra, igazi járásra. Az is annak a jele, hogy azon gondolkodsz, megmond-e annak a fiúnak, aki nagyon fontos számodra, hogy nem ő az egyetlen és ezzel az igazi is. Azt hiszem, időközben már te is rájöttél, hogy nem tenne jót a kapcsolatoknak, ha bevallanád. Nagyon megbánnád a fiút. Hogy mennyire? Gondolj arra, te hogyan éreznéd magad, ha a szerelmed azt mondaná neked, hogy rajtad kívül még két lányba szerelmes. Az ilyen esetekben, mint a tiéd, legjobb ha hagyod a dolgokat úgy, ahogy vannak. És barátkozz mindenkivel, lányokkal is és az összes szimpátiád. Barátkozás közben flörtöléssel, kokettálással, szemézzéssel, beszélgetéssel, baráti társaságban tanuljuk meg, hogyan kell viselkedni a másik nemmel, ki mire és hogyan reagál. Tehát ilyen korban barátkozni, barátkozni, barátkozni kell.

„Kedves Bori Mária!

Én egy 15 éves lány vagyok, és egy két évvel idősebb fiúval járok. Nagyon jó vele, amikor csak lehet, együtt vagyunk. A gondom az, hogy úgy érzem, a barátnőim és a barátaim, amióta ezzel a fiúval vagyok, kerülnek. Őt viszont mindenki kedveli, nagy társasága van, és sok barátja. Én, amikor a barátnőkkel vagyok, nem tudok miről beszélgetni velük. Nem tudom, mi történik, mert már az elején közöltem velük, hogy az, hogy nekem fiúm van, nem változtat meg köztünk semmit sem, de ez mintha nekik nem számítana. Kérem, adjon tanácsot, mit tegyek!

Rózsaszál”**Válasz:**

Kedves Rózsaszál!

Az az igazság, hogy azzal, hogy te elkezdted a fiúval járni, eltávolodtál a barátnőidtől, és most egy kicsit „kiestél” a közösségből. Kevés időt töltesz velük, így kevesebb közös élményetek és beszélgetési témátok van. Nem jó lenne számodra, ha a csak a fiúdra támaszkodnál, és a fiú miatt barátnők nélkül maradnál, mert a barátok igen fontos szerepet töltenek be az életünkben. Tudnod kell azt is, hogy a fiúknál a barátság egy kicsit másként történik, mint a lányoknál. Biztos, hogy a fiú számodra fontos, hogy boldog és elégedett legyél, és ezért ő is feláldoz majd egy kicsit a közösen eltöltött időből, hogy te a barátnőiddel lehessél, és ne legyél magányos mellette.

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy barátnőm, J., aki a legjobb barátnőm. Soványabb, mint én, és szerintem szebb is. A barátnőim őt jobban szeretik, mint engem, és ez fájó. Ő jó sportoló, szuperul tornázik, én meg mindig az utolsók között vagyok. De amikor dolit írunk, tölem másol át mindent. Ha nem engedem neki, hogy átírja, megsértődik, és azt mondja, hogy stréber vagyok. Velem kapcsolatba sosem tartja be a szavát. Sokszor megtörtént, hogy nem jött a megbeszélési időben, várnom kellett rá. Mit tegyek, hogy jobb barátnők legyünk?

Barátnők”**Válasz:**

Kedves Barátnők!

Jó dolog, hogy a nagy különbségek ellenére barátnők vagytok. Én egy kicsit elgondolkodnék a „legjobb” barátnő minősítésen, hiszen sok mindenben nem szolgált rá. Mivel senki sem ideális, és az emberi érzelmek között ott van a féltékenység, irigység, de a versengés is, ami a barátkozásban is megjelenik, és te mindennek ellenére jól érzed magad a társaságában, barátkozz vele továbbra is, elfogadva őt olyannak, amilyen. Közben bővítsd a barátnők körét, ne ő legyen az „egyetlen” barátnőd. Erre számos alkalom lehet, ha bekapcsolódsz az iskolai szakkörök munkájába, művelődési egyesületbe, beiratkozatsz táncra stb., ahol alkalom lesz másokkal is ismerkedni és barátságot kötni, ahol te is megcsillogtathatod azt, amiben kiváló vagy.

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy barátnőm, akivel óvodás korunk óta együtt vagyunk. Mindig és mindent együtt csinálunk. Nemrégőtől minden megváltozott. Úgy tűnik a barátnőm kerül. Mindig valami kifogást talál, hogy ne találkozzunk, nem akar velem telefonon sem beszélni. Megpróbáltam beszélgetni vele erről, de minden úgy maradt, ahogy volt. Én 12 éves vagyok, ő meg 11. Mit tegyek, hogy újra együtt és jó barátnők legyünk?

Pipi”**Válasz:**

Kedves Pipi!

Nagyon magányosnak és elhagyottnak érezheted magad, de el kell fogadnod, hogy a gyerekek, az emberek az idő múlásával, a különböző tapasztalatok szerzésével változnak, és megváltoznak az igényeik, szükségleteik is. Lehet, hogy a barátnőd másokkal is szeretne barátkozni, nem csak és kizárólag veled. Ha még a pubertáskori változások is előbb elkezdődtek nála, amikor ingerlékenyebb és hepciásabb lehet az ember, az még megnehezíti a helyzetet. Amit megtehetsz: ne haragudj túlságosan rá, fogadd el most ezt a helyzetet, te pedig kezdj barátkozni másokkal is. Biztos akad egy-két lány az osztályodban, akivel szívesen beszélgetsz szünetekben, akivel elmehetsz sétálni, bicajozni, korcsolyázni, moziba, fagyira stb. Tehát bővítsd az ismeretségi és baráti körödet, így könnyebb lesz elviselni a régi barátnőd önállóságát is.

Tini”

Keresztszavak

			SZ	B	Ö			
			É	A	S			
			K	R	S			
E	L	T		Á		T	A	K
E	R	É	LY			L	E	N
N	Y	A			Á	J	Á	S
			E	Ü	L			
			V	L	L			
			E	E	Ó			

Pótold a hiányzó betűket úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmes szót kapj.

Lóugrásban

E	E	H	E	N
K	D	E	R	A
N	LY	P	G	C
E	A	D	V	S
É	A	Z	S	E

– Uram, az ön idegei
tönkrementek.
– Tudom, doktor úr, a
horgászás miatt.
– Hogyan? Pedig a
horgászás nyugtatja az
idegeket.

A választ megtudod, ha
a lóugrás szabályai szerint
fejted meg a rejtvényt.

Anagramma

ÁLMOSS

TAKAR

NÉGER

PÁLYA

EZÜST

DALOL

KENŐCS

NYÁRI

A megadott szavak betűiből képezz új szavakat, és írd be az ábrába. A kiemelt oszlopban egy futószám nevének kell kialakulnia.

Kicsi sarok

Betűdominó

G	R	Y	F	A	Ü
D	K	Á	S		A

A dominólapokat rakd olyan sorrendbe, hogy a Jó Pajtás egyik rovatának nevét kapd, ha összeolvasod a betűket.
A kezdő dominót megjelöltük.

Kitöltőcske

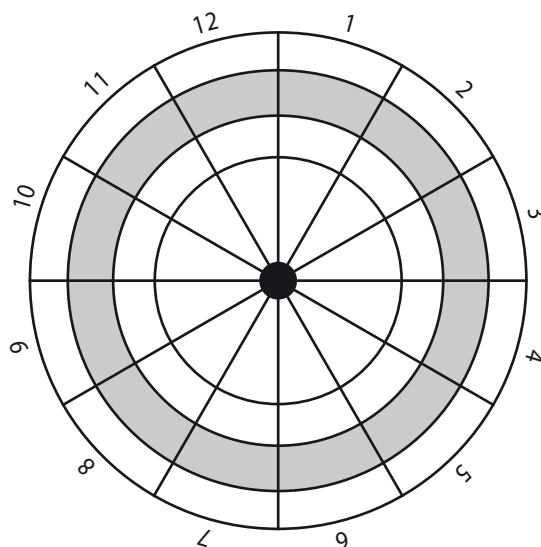
1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások

- Meleg égövi fa
- Válaszol
- Pajtás
- Csoportot más irányba kényszerít
- Durva, vastag posztó.

A kiemelt átlóban egy péksütemény nevének kell kialakulnia.

Magyar költő

Meghatározások: 1. Fiatalokból álló focicsapat, 2. Montenegrói folyó, 3. Bateria, 4. Ostoba, 5. Női név, 6. Léha, 7. Kis rágcsló, 8. Haszontalan növény, 9. Ilyen szám is van, 10. Kitüntetés, 11. Vadász-kutya, 12. Ipari létesítmény.

A meghatározások szerint töltsd ki a rejtvényt. A kiemelt körgyűrűben egy magyar költő nevének kell kialakulnia.

Keresztrejtvény

Nyelvtanóra az iskolában:

– Én csinos vagyok. No, gyerekek, milyen időben van ez a mondat?

A válasz a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Bérbe vehető, 10. Rita eleje, 11. Nyak középső része, 12. Koszmentesen, 13. Női név, de virág is, 16. A tetejére, 17. Férfinév, 18. Tele betűi, 20. Éjfél előtt, 21. Oroszlánnév fordítva, 22. Földközi-tengeri kikötő, 23. Kockáztatott pénzösszeg, 25. Nem maradó, 27. Sétapálca, 28. Soha, németül, 29. Hangtalan zene, 30. Tekintélyes tudósok, művészek országos intézménye, 31. Segít másokon.

Függőleges sorok: 2. Utóirat, 3. Lakodalom, 4. Tádé egyne-mű betűi, 5. Görög i betű, 6. Kisebb alakulat, 7. Hit, 8. Évszak, 9. A válasz befejező része, 14. Órához is tartozhat, 15. Euró-pai nemzet, 18. Őseim, 19. Fát, csiszolt követ rajzolattal ellát, 24. Görög betű, 26. Román pénz, 28. Asszonynévképző.

Keresztzavak

P	K	SZ
A	A	E
R	C	R

V	A	D	A			E	R	T
H	O	Z		A		L	É	M
M	I	N			Z	T	E	R

T	Ü	E
Á	L	T
K	T	I

Pótold a hiányzó betűket úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmes szót kapj.

Kicsi sarok

Se eleje, se vége

	E	R	T	
	K	A	R	
	É	L	R	
	L	L	A	
	Á	É	R	

Pótold a hiányzó betűket elől-hátul, úgy, hogy értelmes szavakat kapj! Ha jól csináltad, akkor a két kiemelt oszlopban egy olyan dolog neve alakul ki, amit télen szoktunk kitenni a kertbe, vagy kiakasztani a teraszra.

Párosító

Melyik szóval szoktuk nyomatékosítani a színeket?
Találd meg a színek párját!

1. vörös	I. gesztenye
2. lila	II. tej
3. kék	III. korom
4. barna	IV. haj
5. fehér	V. püspök
6. zöld	VI. hupi
7. fekete	VII. méreg

A 38–39. szám megfejtései

Karácsonyi hangulat

Szilveszter, Árvácska,
Karácsonyi vers, Ady

Betűrejtvények

1. szünet, 2. ünnep,
3. karácsony, 4. ajándék

Fenyőrejtvény

Hozzon nektek az új év csupa
szépet és jót

Kitöltőcske

bejgli

Mini berakós

Mikulás

Betűhalmaz

Boldog új évet

Anagramma

kántálás

Körbe-körbe

birsalma

Poénkereső

1. Szerintem még egy kicsit ferde, 2. A fiam a szobájába kérte a fát

**A 37. skandináv rejtvény
helyes megfejtése:**

HAVAZÁS, HÓGYÓZÁS,
HÓEMBER, HÓTAKARÓ.

Könyvjutalmat kap:

Besnyi Botond,
Szabadka

Valamikor réges-régen a végeláthatatlan tenger vizében békésen élt a nagy kékség számos lakója: csigák, rákok, tengeri sünök, parányi élőlényektől az óriástermetű halakig.

Ám egyszer csak az emberek elkezdtek bepiszkítani a vizeket. Beleengedtek mindenféle vegyszert, olajat, felesleges hulladékot. A szennyezett folyók belefolytak a tengerekbe, és pusztulás járt a nyomukban. Az emberek nem gondoltak arra, mennyi kárt okoznak a vizek élőlényeinek. A partok közelében élő kicsi tengeri sünök, a védtelen apró halak és rákok mind beljebb és beljebb menekültek a tengerbe. Sokan elpusztultak közülük.

Egy igen öreg, több száz éves nagy tekintélynek örvendő tintahal idejét látta annak, hogy egy napon maga köré gyűjtse a körülötte nyüzsgő-mozgó élőlényeket, és átadja tapasztalatait az ifjabbaknak.

– Íme, eljött a kellő idő! – fogott bele mondandójába. Beszéde közben tíz karjával indulatosan csapkodott. – Nem tűrhetjük tovább, hogy az emberek gondatlanságukkal szándékosan tönkretegyék az életünket.

– Így van, tennünk kell valamit, mielőtt késő lesz! – helyeselt azonnal a szépségéről oly híres medúza.

– Megbetegednek a gyermekeink! – sírángozott egy tengeri sün is. – Egyre csak szennyezik az emberek a vizet. Így mindnyájan elpusztulunk!

A tintahal elérkezettnek látta az időt, hogy visszavegye a szót.

– Elmondok nektek egy csodálatos történetet Alizról. Hallgassátok csak! Aliz Szíriusz-nak, a halak királyának legkisebb gyermeke volt. Az egyetlen, aki piros színnel jött a világra. Rejtelmes lény, egyedülálló különlegessége csodával volt határos. Éjjel úszkálva élt a tenger vizében, akárcsak a haltestvérei. De nappal más volt, igazi lányként élt az emberek között, bizony! A tengeri pók megszötte, a bíborcsiga pedig pirosra festette álomszép, fátyolszerű nappali ruháját.

Szíriusz király egy napon komolyan szólt a lányához:

– Édes Aliz lányom! Tudd meg, hogy rád nagy feladat vár mostantól. Meg kell mentened a tengert, mert az emberek megbetegítették. Menj el közéjük! Add tudtukra, amíg nem késő, ha tönkreteszik a tenger élővilágát, maguk is elpusztulnak velünk együtt.

Aliz örömmel vállalta a megtisztelő feladatot. Egy verőfényes napon éppen a

A tintahal meséje

tengerparton üldögélt egy magas sziklán. Hosszú, nedves hajfűrtjeibe bele-belekapt a fújdogáló szél. Elképzelték, milyen elbűvölő látványt nyújtott!

Ekkor érkezett oda váratlanul a parti kastély gazdája, Bertold herceg. Amint megpillantotta a szépséges tüneményt, rögtön beleszeretett. Megparancsolta a szolgálainak, hogy tüstént hozzák elébe a lányt. Megszokta, hogy minden kívánságát azonnal teljesítik. Ám a szolgálak dolgvégezetlenül tért vissza, mert a titokzatos lény üldözői elől a mélybe vetette magát, és szempillantás alatt eltűnt a habokban.

Másnap mindez megismétlődött. Harmadnap már maga a herceg járult a lány elé! Így szólította meg:

– Ki vagy te, szépség? Miért menekülsz előlem? Jöjj velem a palotámba, és légy a feleségem!

– Az én nevem Aliz – szólt a lány. – Olyat kérsz tőlem, amit nem teljesíthetek. Ismerlek téged, herceg. Te tönkretesz a tengert azzal, hogy birodalmad összes hulladékát: fűrdővized szennyét, hintóid mérgező festékét, megunt bútoraid darabjait a vízbe szóratod. Nem gondolsz arra, hogy ezzel mennyi kárt okozol a tenger élőlényeinek? Hogyan is várhatod el, hogy együtt éljek veled, miközben testvéreim és barátaim a szemem láttára betegednek meg és pusztulnak el miattad?

A fiatal herceget meglepték a kemény szavak. Így még sohasem mert beszélni vele senki! De nagyon megszerette a lányt, és megígérte, hogy meg fog változni a kedvéért.

Megparancsolta a szolgálainak, hogy tisztítsák meg a vizet a szennytől. Háza népének megtiltotta, hogy ezentúl szemetet szórjanak a tengerbe. Ha társaságot hívott, barátait, ismerőseit is mind arra biztatta, hogy ezután ők is becsülik meg jobban a tenger élővilágát.

Aliz válaszút elé ért. Apja, Szíriusz király figyelmeztette: ha hozzámegy feleségül a herceghez, soha többé nem változhat vissza hallá, csupán a szárazföldön folytathatja tovább az életét. Aliz ez utóbbit választotta, de sohasem felejtette el, honnan jött, és mit kell tennie.

Bertold herceg és Aliz rég elköltözött már arról a helyről, ahol egymásra találtak. Azóta járják a világot. Egyre több társat találnak az emberek között: olyanokat, akik sokat tesznek azért, hogy megvédjék a tenger tisztaságát, a vizek élővilágát.

– Most pedig menjetek, szóródjatok szét mindnyájan a tengeri világában annyifélé, ahányan csak vagytok! Keressétek meg Alizt, és szóljatok neki! Mondjátok el, hogy ismét nagy szükségünk van a segítségére! – fejezte be meséjét az öreg tintahal.

Hegedűs Ilona

Az utolsó szegedi bég

Azt beszéli az írás, hogy a régi világban Szegeden is a török volt az úr másfél száz esztendeig. No, ha azt beszéli, ebben nem is hazudik. Még most is megvan valamekkorka szöglete a szegedi várnak, amit kontyos atyámfiai rakattak annak idején a Tisza-parton. Aki nem hiszi el, megnézheti a saját szemével. El is olvashatja, ami rá van írva a kőküszöbére: öt török öt görögöt döngönyöz döbörögve.

Hanem az írás azt is mondja, hogy a német kergette ki ebből a várból a törököt. Lehet, hogy így volt, lehet, hogy nem így volt. Én bizony meg nem mondom, mert akkoriban nem jártam arrafelé. Annyit azonban mondhatok, hogy Seregbíró Csósz István másképp tudja az igazságot. Az pedig már csak okos ember, nemhiába, hogy a nagyapja is kukoricacsósz volt. Olyan ember az, hogy ha a kezébe veszi a paprikás szalonnát meg a karaj kenyeret, éppen egyszerre fogy el mind a kettő. Nehéz tudomány pedig ez, akárki megpróbálhatja.

– Úgy volt az – beszéli Seregbíró Csósz István –, hogy Bali bégnek hívták a kapitányt. De csak Pali bégnek mondták azt a magyarok, mert így szebben esik a szó.

Egyéb szép úgyse volt a jámboron, csak a neve. Karcsú dereka mellett akármelyik káposztáskád elszégyellhetette volna magát. Feje akkora, hogy sütni való tököt nem látni nagyobb a kukoricaföldön. Volt is akkora süvege, mint valami gólyafészek, a gyémántboglár se kisebb rajta, mint az öklöm.

Többet is lehetett látni a süveget, mint a bég urat. Nemigen esett neki kedvére a séta, egész nap bent hűsölt a bíborhálós szobában, csak a szerezcsen inasával kül-

dözgette ki még a parancsot is. S hogy nagyobb legyen a parancsa foganatja, olyankor mindig a fejébe nyomta a gyémántos süveget a szerezcsen inasnak.

– Mintha csak engem látnátok, ha a süvegem látjátok.

Bizony hasra is vágódtak a vitéz török katonák a süveg előtt eszük nélkül. Mert kegyetlen jó ember volt a Bali bég, egy cseppet se fősvénykedett a mogyorófahájjal, még ha nem viszkett is a katonák talpa.

– Jaj, nagyságos bég – bukik be hozzája egyszer az inasa –, gyere, láss csudát!

Bali bég rákoppantott a csibukja nyelével a szerezcsen borotvált fejére.

– Mi csudát, te inas?

– Jaj, nagyságos bég, azt csak szem látja, nyelv ki nem mondhatja.

– No majd kiküldöm a süvegemet – ásított Bali bég.

– Életem-halálom – kezdedbe ajánlom, nagyságos bég uram: méltóztassék azt a saját tündöklő szemeddel megtekinteni, mert olyat nem mindennap látni, amilyent most a Tisza hídján.

Mit volt mit tenni, fejébe nyomta Bali bég a gólyafészket, belebújt az aranyos pappucsába, kicsoszogott a Tisza hídjára. Mit lát ott, uram, teremtöm: ül a híd

szélén egy szegény ember, s eszi a szőlőt a szegedi halbicskával! Egy szem, egy kapás, egy szem, egy kapás, de olyan sebesen hánnya befelé a szőlőt, hogy káprázik bele a szeme az embernek.

Bali bég leült a híd másik szélére, szemben a szegény emberrel; úgy eltátotta a száját, hogy majd kiesett rajta a feje, ami pedig nagy szó. Nézte, nézte a szegény embert, hogy majd felét leette már a gerezdről a szőlőnek, s hirtelen felé bökött az ujjával:

– Kukkk, szegény ember!

A szegény ember letette a bicskát, s rávetette a szemét a törökre.

– Mért ijesztgeted a szegény embert, nagyságos Pali bég?

– Azt néztem, szegény ember, ugyan megszürod-e magad ijedtedben azzal a halbicskával.

Jól van, nem szól a szegény ember semmit, csak bicskahegyezi tovább a szőlőt, Bali bég is kitérte megint a száját akkorára, mint egy kapu. Egyszer csak hirtelen felé kap a szegény ember a halbicskával:

– Kukkk, nagyságos Pali bég!

Nem is kellett egyéb a nagyságos Bali bégnek, ijedtében úgy lefordult a hídról, hogy meg se állt, míg a Tisza fenekére nem ért.

– Megállj, bolond török, hiszen csak azt néztem, becsukod-e ijedtedben a szádát! – kapkodott utána a szegény ember, de már csak a gyémántos süveget bírta elkapni belőle.

– Sebaj, leszek én gazdája ennek is – mondta a szegény ember, a fejébe csapva a süveget, felballagott a várba, ahol mind hasra vágódtak előtte a jámbor török katonák.

A szegény ember kevélyen megsodorta a bajuszát.

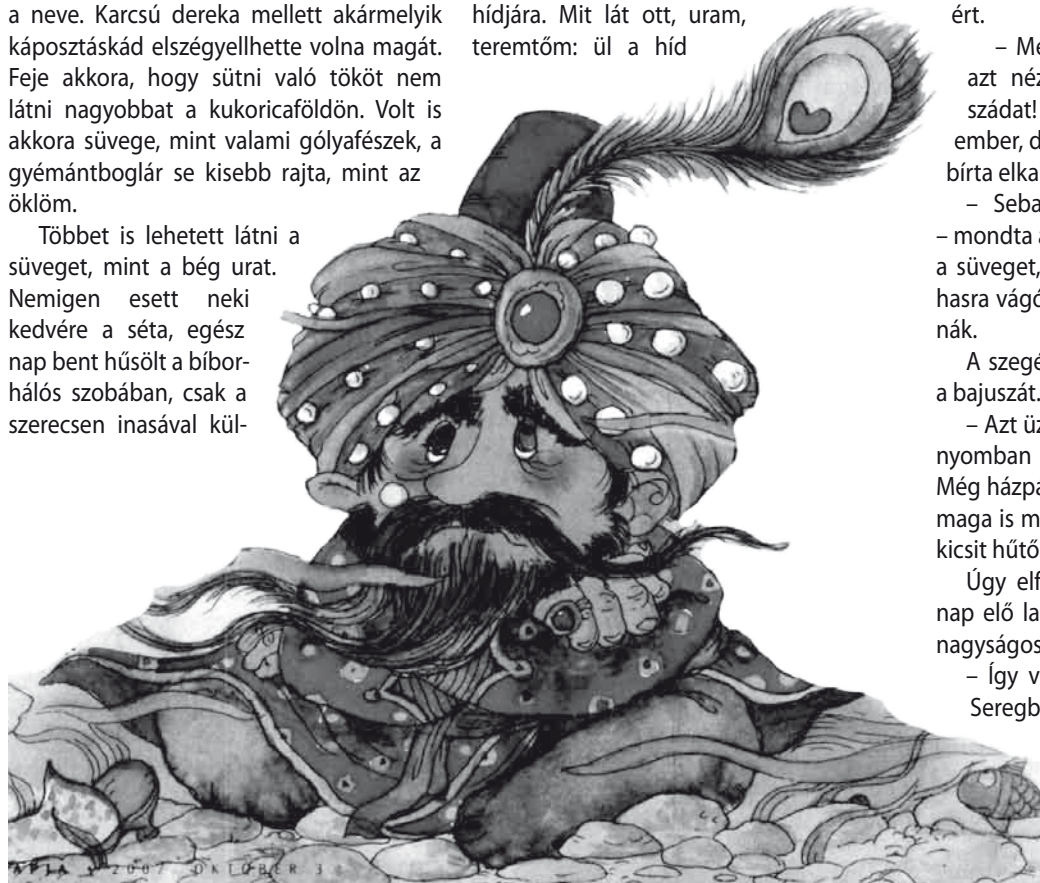
– Azt üzent a nagyságos Bali bég, hogy nyomban hazatakarodjatok a hazátokba. Még házpásztort se találjon itt közületek. Ő maga is majd utánatok mén, csak még egy kicsit hűtődzik a Tiszában.

Úgy elfüstöltek onnan a törökök, mint nap elő a köd. Ki mert volna ellenkezni a nagyságos Bali bég süvegével?

– Így volt ez, nem másképp – mondja Seregbíró Csósz István. – Azért szereti a szegedi ember ma is annyira a halbicskát.

Móra Ferenc

Illusztráció:
Faltisz Alexandra

Önértékelési teszt

Új év, új álmok

1. Tíz vagy annál kevesebb szóban össze tudom foglalni, hogy mit akarok az élettől.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

2. Pontosán tudom, hogy mennyi zsebpénzt szeretnék szerezni.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

3. Célok helyett rögeszméim vannak.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

4. Biztosan tudom, hogy milyen emberekben és dolgokban hiszek.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

5. A céljaim összhangban állnak az elveimmel.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

6. Biztos vagyok benne, hogy elvárásaimat a jövőben meg fogom valósítani.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

7. Csak pozitívan gondolok magamra és a céljaimra.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

**„A nehézségek eltűnnek,
ha bátran szembenézünk velük.”**

Isaac Asimov

Új év, új álmok, új célok, új vágyak. Vagy talán maradt még a korábbiakból is megvalósulatlan, és talán majd az idén...? Az, hogy mit tartogat számunkra 2010, nemcsak a horoszkópunkon múlik, hanem a lelkünkön, hozzáállásunkon is. Hogy megtudd, mennyire vagy közel fogadalmaid megvalósulásához, vizsgáld meg saját előfeltevéseid! Töltsd ki az alábbi tesztet!

8. Mindennap szánok időt arra, hogy ellássam magam magamra vonatkozó pozitív állításokkal.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

9. Úgy gondolom, hogy az általános műveltségem nem annyira fontos boldogulásom érdekében, mint az a néhány terület, amelyben különösen jártas vagyok.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

10. Mindennap álmodozom arról, hogy milyen is lehetne az életem.

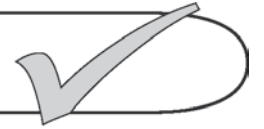
- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

11. Egy problémához többféle lehetséges megoldást is találok.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

12. A tetteim összhangban állnak az elveimmel.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

13. Ötleteimet mindig kipróbálom megbízható barátok egy csoportjának körében.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

14. Gyorsan döntök.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

15. Sok időmbe telik, hogy egy döntést visszavonjak vagy módosítsak.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

16. Azt próbálom megtalálni, hogy mit tudok maximálisan nyújtani, ahelyett, hogy csak átlagos legyek.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

17. Ha a fejembe vettem egy célt, semmi sem téríthet el tőle.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

18. Tudom úgy kontrollálni és irányítani az energiáimat, hogy céljaim megvalósítását szolgálják.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

19. Azt akarom, hogy az érzelmek ne legyenek úrrá rajtam.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

20. Sikerral használom ösztönös megérzéseimet.

- a) Mindig
- b) Néha
- c) Soha

Értékelés

Minden mindig válaszáért egy pont, minden néha válaszáért két pont, és minden soha válaszáért három pont adható.

20–30 pont: Gratulálunk! Te a legjobb úton vagy afelé, hogy megszerezd mindazt a gazdagságot, lelki értelemben is, amire vágysz. Ez a kategória azt jelzi, hogy te már ismered azokat a módszereket és elveket, amelyek eredményessé tesznek az életben, és alkalmazod is azokat. Folytasd tovább ezt a remek munkát önmagaddal, és készülj fel arra, hogy mindent megszerezz.

31–49 pont: Az emberek túlnyomó többsége eredetileg ebbe a kategóriába sorolható. Úgy tűnik, te ösztönösen megteszed azt, ami a nagy sikerek eléréséhez szükséges – legalábbis időnként. Próbáld meg tudatosítani az ösztönös módszereid és konkrét mederbe terelni őket. Igyekezz konkrétan rájönni arra, hogy mit kell tenned sikereid érdekében, és hogy hogyan alkalmazhatnád ezeket az elveket következetesen.

50–60 pont: Nehéz munka vár rád. De ne aggódj. Ha nem éreznél vágyat a sikerre és a gazdagságra, akkor nem töltötted volna ki a tesztet – és a vágyakozás az a biztos alap, amelyen a siker nyugszik. Lehetséges, hogy neked egy kicsit hosszabb ideig tart majd elsajátítani az alapelveket, de képes leszel rá. Tehát munkára fel! Kezdj bele minél hamarabb az önfejlesztésbe.

Kend az ősi szertartás szerint lett Levedi utóda.

Bejártam a jövődő szállásterület minden zegét-zugát. A föld, a fű, a víz jó, a szellemek pártfogásukba vettek bennünket. Az én napom megengedé!

Így mondta, mert a kende türk nyelven úgy hangzik: kündü, és azt jelenti: „akié a nap”.

Másnap a törzsek továbbindultak Etelköz belsejébe. A böszörmények pedig – most már Kend testőrzői – eltemették volt urukat, Levedit, aki csak holttában juthatott el erre a földre.

A nevezetes szertartáson Álmos a kujábi hadjárat miatt nem vett részt. Neheztelt is, hogy nem várták meg, de hát a főfejedelmi méltóság nehezen volt illeszthető a régi szertartásokba. Hogy kiengeszteljék...

A vezérek jóváhagyják, hogy a kabarok is a te zászlóid alatt harcoljanak.

99

A nevezetes események után Álmos évekig Kujáb környékén tartott udvart. Itt született te is, kisuram, aki – mint az méltóságaink családjában gyakori – apád címét, az „árpádot” kaptad névül, hogy ország-világ lássa: Álmos úrnak te lész az utóda.

Aztán honnan tudod mind-
ezt ilyen jól, Tente?

Megbízható forrásból. Én vagyok annak a sasszemű vitéznek a gyermeke, akit Álmos úr fia testőrzőjének szemelt ki.

A karvalyos zászló

Földes Péter munkája nyomán
írta és rajzolta Fazekas Attila

Főzés

- Édesapám, főzni tanulunk az iskolában!
- És megehetitek, amit megfőztetek?
- Muszáj.

Nyelvi meghatározás

A kisgyerek izgatottan jön haza az iskolából:

- Anyuci, tudod mi vagyok én?
- Nem kisfiam.
- Személyes névmás.

Bi-bí

Az első osztályban a gyerekek azzal dicsekednek, hogy kinek mik a szülei.

- Bi-bí, az én papám pilóta. És mit csinál a te papád?
- Bi-bí, amit a mamám parancsol.

Rosszaság

A tanító néni felszólítja egyik diákját:

- Hallom, Pisti, hogy otthon megint rossz fát tettél a tűzre!
- Tanító bácsi! Nem is igaz! Hiszen már hetek óta egyáltalán nem is fűtünk!

Léggömb

- Bácsi, kérek léggömböt!
- Elfogyott, kisfiam. Az előbb egy néni mindet megvette az unokájának.
- Hol van az a gyerek?
- Ott száll a templom felett.

Elfogy

- Néni kérem, mit tetszik kötni?
- Harisnyát, kisfiam.
- És miért tetszik olyan gyorsan kötni?
- Igyekszem, hogy befejezzem, mielőtt elfogy a fonal.

Én húzzam fel?

Torna-öltözöben:

- Nagyon kényelmes vagy Gabikám, igyekezz már egy kicsit, vagy talán én húzzam fel a cipődet?
- Hát, szerintem szorítani fogja a tanárnő lábát.

Csőngő

A táblánál lévő felelőt sürgeti a tanár:

- Igyekezz fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
- Én is azt várom.

Segítség!

- Apuci, segíts légy szíves! A főcit tanulom, és az istennek sem találok a Kárpátokat!
- Anyádat kérdezd, Pistike, ő pakolt a szobádban.

Kell a pofon?

A kis róka bekopog a nyusziékhöz. A nyuszi nyit ajtót.

- Nyuszi, itthon van a papád?
- Nincs.
- Itthon van a mamád?
- Nincs.
- Kell egy pofon?

Pech

Tasziló panaszkodik Arisztidnek:

- Képzeld csak el a pechemet, tegnapelőtt vettem egy gyönyörű sonkát, és tegnap az orvosom megtiltotta, hogy sonkát egyem.
- Na és nem lehet kicserélni? - kérdi Arisztid.
- Sajnos nem - feleli Tasziló. - Már húsz éve a házi orvosunk.

Tudósok

Arisztid és Tasziló ülnek a kávéházban, és újságot olvasnak.

Egyszer csak Arisztid felnéz, gondolkodik egy kicsit, majd így szól:

- Hát kérlek, ez nagyon érdekes...
- Mi?
- Hogy ezek a tudósok előre tudják, mikor lesz napfogyatkozás.
- Na hallod! Hát mit gondolsz, azok nem olvasnak újságot?

Közelebb

Az egyetemen vizsgázik a hallgató. Nem sokat tud, ezért összevissza makog. Megszólal a professzor:

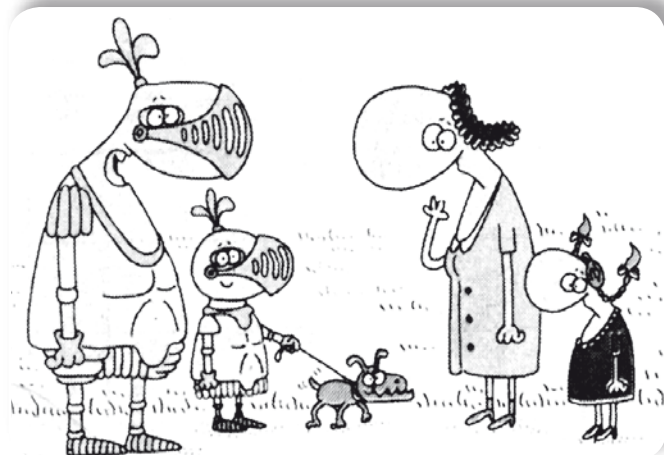
- Kolléga, jöjjön közelebb!
- A hallgató közelebb megy, de még mindig nem tud egy értelmes mondatot sem kinyögni. Megint azt mondja a professzor:
- Kolléga, jöjjön még közelebb!
- A hallgató még közelebb megy, és tovább folytatja a makogást. Mire a professzor:
- Kolléga, tudja, mit: jöjjön legközelebb!

A másé

- Kislányom, ez nem szép tőled! Már megint az én esőkabátom van rajtad.
- Ez is baj? Nem akartam eláztatni az új ruhádat.

Határozott válasz

- Ne haragudjon már, de maga szerint az a baloldali gyermek a színpadon fiú-e vagy lány?
- Fiú!
- Honnan tetszik abban olyan biztosnak lenni? Talán ön az apja?
- Nem, az anyja!

Petike ezt az aranyos kis pitbullt kérte születésnapjára

Te értél fel előbb, de fogadjunk, hogy lefelé én győzök

Hogy hívják

- Hogy hívják a kínai WC-pucolót !!!
- ???
- Matat a kakiban.

Klónozott szellem

- Milyen a klónozott szellem?
- Kísértetiesen hasonlít.

Kérdés

- Mi az? Fekete, és fehér levelei vannak?
- Néger postás...

Molyok

- Mit énekelnek a molyok a szekrényben?
- Eddablúzt...

Gepárd

- Miért nem kapott jogosítványt a gepárd??
- Mert sohasem áll meg a zebránál.

Legjobb zöldség

- Mi a legjobb zöldség?
- ???
- Bestzeller.

Vak

- Kit hívnak, ha a vak beleesik a kútba?
- A vakmerőt.

Szerelmes bárány

- Hogyan fékezik meg a szerelmes bárányt?
- Állj! Love juh!

Szerelmes bárány 2.

- Hogy hívják a szerelmes bárányt?
- Love juh!

Jós fia

- Hogy hívják a jós legkisebb fiát?
- ???
- Jóska.

Kedvenc ital

- Mi a neve a malacok kedvenc italának?
- Coca-Cola.

Nyuszi

- Hogy hívják a sült nyulat?
- Tepsifüles.

Manó

- Hogy hívják az egyfülű manót?
- Mono.

Szekér

- Hogy hívják a háromdimenziós szekeret?
- Térfogat.

Pofonosztás

Repül a nyuszi az erdő felett. Meglátja lent a rókát, lekiabál neki:

- Hé róka, kell egy pofon?
- Nem.

Lekiabál a farkasnak is:

- Hé farkas, kell egy pofon?
- Nem.

Meglátja a medvét, annak is lekiabál. A medve nem ijed meg, azt mondja:

- Na nyuszi, nekem kell egy pofon.
- No, akkor menj a tisztásra, én is ott kaptam...

Gödörben

A medve, a farkas, a róka és a nyuszi beleesnek egy gödörbe, és nem tudnak kimászni. Már három napja éheznek, mikor a róka előáll az ötlettel:

- Együk meg a leggyengébb állatot! Nyuszi felkiált:
- Senki ne merje bántani a medvét!

Zsír-áf

- Melyik az az állat, amelyiknek a kétharmada zsír?
- Zsíráf.

Lopás

- A bolha kijön a kocsmából, körülnéz és bosszankodik:
- A fenébe! Ellopták a kutyámat!

Lefújás

- A legyek fociznak az asztalon, az egyiket kiállítja a bíró, bánatában elrepül. Mikor visszatér, látja, hogy a többiek ott fekszenek az asztalon, megkérdi:
- Mi történt srácok? Lefújták a meccset?

Robinson

Az utasszállító hajóról egy hosszú szakállú, ápolatlan férfit pillantanak meg az egyik kis szigeten, aki vadul integet és ordítózik.

- Ki ez az ember? - kérdezi az egyik utas a kapitányt.
- Fogalmam sincs. De mindig megbolondul, ha erre járunk!

Magam

- Elnézést uram, nem zavarja, ha magamban beszélek?
- Nem, dehogy.
- Hát magához meg kiszólt!

Ugye, Pirike, milyen csodálatos érzés lesiklani a havas lejtőn?

Könnyű neked, te meg sem érzed, ha fenékre esel

Angolul az étteremben

A gyorsétkezdében

Nagyon érdekes volt a legutóbbi angolóránk. Tanárnőnk, Bencsik Nóra szituációs játékot talált ki. Az osztályt három csoportra osztotta. Az első csoport a gyorsétkezdét kapta feladatul, a második az éttermet, a harmadik pedig egy boltot. A kellékeket is magunknak kellett elkészíteni – megrajzolni. Azt gyakoroltuk, hogy hogyan kell rendelni, kérni,

Folynak az előkészületek

megköszönni vagy tiltakozni, ha nem a megrendelt ennivalót kapjuk. Csak angolul beszélhettünk. Nagyon élveztük a szereplést. A tanárnő elégedett volt a munkánkkal.

**Tóth Johanna és Györfi Tihamér
4. c osztály, J. J. Zmaj iskola,
Szabadka**

**Bencsik Nóra
tanárnővel**

Erkölcsszépségverseny Szaúd-Arábiában

Szépségversenyre készülnek Szaúd-Arábiában: 15–25 év közötti nők indulhatnak rajta, ám utcai ruhában – azaz lefátyolozottan – így nemigen lehet látni sem arcukat, sem testüket, így az egész viadal külsínverseny helyett inkább belbecsvetélkedő. Ezért is adják a szervezők a Morálszépe elnevezést rendezvényüknek, amely akár erkölcs- vagy lélekszépségverseny is lehetne. Az indulók abban versenyeznek, hogy melyikük elkötelezettebb a muszlim hit iránt és tiszteli jobban szüleit. „A győztes nem szükségképpen lesz szép, mi a lélek és az erkölcs gyönyörűségével törődünk” – mondta a viadal meghonosítója, egy hölgy.

A nyílnál is sebesebben

A világ leggyorsabb – napi forgalomban hagyományos vasúti síneken 300 km/h feletti sebességgel közlekedő – TGV vonat-szerelvényt gyártó francia Alstom cég újabb sebességrekordot állított föl, ezúttal az AGV névre keresztelt szerelvényrel. A POS-4402 pályaszámú motorvonat 574,8 km/h-t ért el! Több mint 600 érzékelőt építettek be a motorok és a kocsik különböző részein. A vasúti szerelvény nagyobb kerekeket kapott, és a felsővezeték feszültséget megnövelték 31 kV-ra a szabványos 25 kV helyett. A vagonok (ún. betétkocsik) nem újak, hanem a TGV Atlanti vonaláról kivont, és felújított kocsik. Az TGV Atlantique (Train de grande vitesse, azaz nagy sebességű vonat) vonal a korábbi vonófejekhez (mi, laikusok egyszerűen mozdonynak neveznénk) Duplex, azaz emeletes kocsikat kap, amit a magas utasszám, és a 2013-ra elkészülő – Bordeaux-ig tartó – pálya megkövetel magának.

Bettie
Page

Az 1930–50-es évek Amerikájában született a fogalom és stílus: pin-up (szó szerint: feltűz), amikor mifelénk egészen másfajta nőideált próbált sugallni a propaganda. A tabukkal teli angolszász társadalmi morált lassan félretéve, a posztereken, plakátokon, fotókon, kártyalapokon provokatív öltözetű, vonzó nőket ábrázoltak. A modellek arcából, testtartásából perzselt a flörtölés, csábítás hangulata, de nem voltak közönségesek.

Bányk
Vilma

A képekből természetes érzékiség árad, mintha a modell nem is tudta volna, hogy fotózzák, miközben a harisnyatartóját igazgatja. Ezeket a pillanatokat örökítették meg a korszak alkalmazott művészei. A pin-up girl kifejezés – ma poszterlányt mondanánk – pedig összekapcsolódott az aktuális nőideállal, később

Régi idők poszterlányai

Medveczky
Ilona

korszakkal és ideálokkal. Ezeket a stílusjegyeket ma is sokan viselik magukon. Vannak, akik kizárólag a ruhákat, frizurákat, sminktechnikákat, a már-már klisének számító pózokat helyezik be a mába. A modern pin-upok viszont különböző szubkultúrákból merítve új tartalommal is megtöltik ezt a divatstílust. A gesztusok, az imázs és a népszerűség alapján sok név kívánczozhat a pin-up történelemben, Marlene Dietrich-től Ava Gardneren át Rita Hayworth-ig, Kim Novakig, Marilyn Monroe-ig. Íme néhány, talán kevésbé ismert, de a mai követőknek fontos igazi pin-up-referencia.

Betty Grable (1916–1973)

Az 1940-es évek végére az énekes-táncos Betty Hollywood legjobban fizetett színésznője lett. 1943-ban a „postafiókok királynője” címet érdemelte ki, amikor elkészült róla az egyik leghíresebb pin-up-fotó a világon. A II. világháborúban az amerikai frontkatonák viaszja volt, elhíresült fürdőruhás fotóival.

Bettie Page (1923–2008)

Ha Marilyn Monroe képei jelentik a napfényes oldalt, akkor övé az árnyékos. A tanárnőnek készülő fekete frufus Bettie az abszolút kultusz nő. Viharos népszerűség után, 1957-ben hirtelen eltűnt a reflektorfényből. Sokan

a botrányos jogi meghurcolását sejtették e mögött, amikor pornográfiával vádolták. A magányosan élt és nemrég elhunyt Bettie Page kétségtelenül tabudöntő volt, de nem ment olyan messze, mint aztán a hatvanas évek erotikus modelljei.

Tempest Storm (1928)

A varietével rokonságot tartó amerikai bohózatfajta, a burleszk nagyanyjaként emlegetett Tempest végigtáncolta az Államok klubszínpadait, és vörös hajával bolondította a férfiakat a magazinok hasábjairól az '50-es években. 1995-ben nyugdíjba vonult, s még életében megvolt múzeumi „beiktatása”: az Exotic World Burlesque Museum őrzi munkásságát.

Magyar vonalak: Bányk Vilma (1898–1991)

Pin-up-előfutárnak tekinthető a némafilm korszakának magyar csillaga. Igazi karrierje akkor indult be, amikor Samuel Goldwyn amerikai filmmogul felfedezettjeként 1925-től az Egyesült Államokban dolgozott. The Hungarian Rhapsody címmel egész kampányt szőtt róla, és még a Színházi Élet is beszámolt arról, hogy Amerika Bányk-lázban ég.

Gábor Zsazsa (1917)

A gyönyörű lányt 1936-ban megválasztották Miss Magyarországnak. Később követte testvéreit Hollywoodba, ahol olyan filmekben szerepelt, mint az 1952-es Moulin Rouge. 1958-ban Golden Globe-küldődíjat kapott.

Medveczky Ilona (1941)

Profi primadonnaként nemcsak Magyarország legkeresettebb revütáncosnőjeként vált ismertté, hanem fellépett Európa nagyvárosaiban, sőt még Las Vegasban is. Elnyerte a Miss Balaton címet, 2004-ben Érdemes Művész lett. Számos magyar filmben játszott, és hozta a csábító és mindig elegáns pin-up-modellek karakterét.

A dél-afrikaiak nem akarják Jennifer Hudsont látni a Mandela-filmben

Nem akarják a dél-afrikai színészek, hogy Jennifer Hudson játssza el Winnie Madikizela-Mandela szerepét, a nemzet első fekete elnökének egykori feleségéről szóló, Winnie című életrajzfilmben. A dél-afrikai Kreatív Dolgozók Egyesületének véleménye szerint, ha az ország történelmét külföldi színészekkel játszatják el, akkor az teljesen aláássa a nemzeti filmipar fejlődése érdekében tett erőfeszítéseket. „Annak semmi értelme, hogy miközben saját Hollywoodunk felépítésén fáradozunk, még mindig importáljuk a színészeket” – nyilatkozta a The Citizen című helyi lapnak Mabutho Sithole, a szervezet elnöke.

Megmutatjuk, milyen a Rihanna-stílus

Minden bizonnyal nektek is feltűnt, hogy Rihanna mostanában erőteljes stílusváltáson ment keresztül. Az istennőtől kezdve az olcsó minin át, az elegáns üzletasszonyig volt ő minden az elmúlt néhány hónapban, most eme három végleket vesszük górcső alá.

Az istennő

Legalábbis annak egy modern változata. RiRi ezt az estélyi ruhát a 2009-es MTV American Music Awardsön viselte, és nagyot alakitott vele. Senki nem követheti meg, textil van rajta, még ha kicsit molyrágta is. Kicsit olyan ez, mint a mesében: adott is meg el is vett, mutatott is meg nem is. A virág mintájú kivágásokat a gyűrött anyag teszi még egyedibbé. Egy ilyen szett mellé nem is nagyon kell kiegészítő, elég volt egy egyszerű fehér cipő, egy pár szolidan csillogó fülbevaló, és egy relatíve visszafogott top.

Az olcsó mini

Ismétlés a tudás anyja alapon: ha alul mutatunk, felül takarunk. Az énekesnő még akkor sem téveszti szem elől ezt a kitétel, amikor történetesen filléres ruhákba öltözik. Latex hatású, neccharisnyára hajazó combfix, extra mini farmersorttal? Kihívó... Nem véletlen, hogy RiRi a hatást egy amúgy nagyon futurisztikus (bár egyesek szerint inkább csak széldzsekis) felsővel tompította. Az R-style további elengedhetetlen kelléke a nagy aviator napszemüveg, és a trendi magassarkú.

Elegáns üzletasszony

A fentiek után kissé meglepő, hogy az amúgy egy igencsak kicsi szigetről származó, alig nagykorú lány/nő olykor – kis túlzással – chaneli magasságokig képes emelkedni, ha a sikkes eleganciáról van szó. Ez a fehér nadrágkosztüm például amellet, hogy nagyon jól áll neki, egyáltalán nem polgárpukkasztó vagy erkölcsöket riogató. A kis leopárdminta persze földobja, nem is beszélve a túlméretezett karkötőről. Az egyszerűség titka, hogy az öltözék a legkiválóbb szaténból készült, egyedi szabásminta (magas derék, szolidan buggyos hátsó) alapján. A cipőjéről pedig csak annyit: fantasztikus!

Van néhány új filmsztár, akikre a közeljövőben tuti rákattanunk. Összekapartunk nektek néhány színészpéldányt, akik jövőre dobantanak nagyot.

Hamarosan bemutatják nálunk is a Fame című filmet, amely tele lesz éneklős, táncolós lánnyal, fiúval, természetesen esztétikai szempontból összeválogatva. Persze azokra hegyeztük ki a válogatást, akik nem egyfilmesek, és hamarosan más alkotásban is láthatjuk őket.

Először azonban informálódjunk már egy kicsit a filmről. Annyit érdemes tudni róla – ezt viszont inkább kell, mint ajánlott –, hogy az 1980-ban elkészült Fame – Hírnév című film alapján készült. Vagyis szinte ugyanaz a sztori, napjainkba átültetve. Fiatalok, akik a művészet különféle ágában akarnak érvényesülni. Amiért jó? Tele van zenével és táncsal. Kell ennél több?

Cody Longo

A 21 éves srác eddig főként sorozatokban próbálkozott, például A médiumban is feltűnt egy rész erejéig. A Fame után viszont már rögvést két filmben láthatjuk újra 2010-ben. Az egyik a High School. Nem, nem a High School Musical 4, ne örüljete. Ez egy másik. És a Piranha 3-D című alkotásban. Hmmm... reméljük nem őt eszik meg elsőnek.

Walter Perez

Nos, ő nem ma kezdte az ipart. A 27 éves sztár már jó pár filmben – amiről mi sosem hallottunk – játszott, de megfordult a Miami

Kikre kattanhatsz rá 2010-ben a mozivásznon?

Helyszínélőkben is. Szóval tőle sem áll messze a sorozatszínészek élete. Jövőre viszont rá is két szerep vár. Az egyik a Mission Park, ami egy akcióvígjáték lesz, a másik viszont ennél keményebb szerep. A Hamlet ismét megfilmesített változatában kapott szerepet. Hát ez piros pont.

Kay Panabaker

Na ez a csaj sem kameraszűz már. Sorozatokban kezdte, de még milyenekben: Vészhelyzet, Hetedik mennyország, Angel,

A médium, Szellemekkel suttogó, CSI: A helyszínélők, Grace klinika és még sorolhatnánk. Egy-két filmszerep után most úgy tűnik, itt a kiugrási lehetőség. A Fame után már két filmbe is elhívták. Az egyik a The Lake Effect, a másik pedig a The Disembodied címre hallgat.

Naturi Naughton

Amit róla tudni kell: a Notorius című filmben ő alakította Lil Kimet. A Fame után viszont rögvést három alkotásba rángatták el. A Highland Parkba, a Lottery Ticket című filmbe és a Four to the Floor című alkotásba. Mozgalmas éve lesz.

Persze nem hagyhatjuk ki a jövő év nagy dobását, a Harry Pottert és a Twilight 3. részét sem. A Twilight farkasai (Chaske Spencer, Alex Meraz, Kiowa Gordon, Bronson Pelletier, Boo Boo Stewart) és persze Riley, a legújabb vámpír, akit Victoria megszédít. Nos, ők is esélyesek az új kedvencek első helyére. És mi a vicc az egészben? Hogy a Twilight-filmekben és a Harry Potterben lesz végre egy közös pont, ez pedig nem más, mint Jamie Campbell Bower.

November 28-án a Sportcsarnokban jártunk, ahol a kisállatok kiállítása volt megrendezve. Az előcsarnokban a nyulakat állították ki. Nagyon különösek és szépek voltak. A panón a rajzainkat is megtaláltuk. A csarnokban sokféle madár volt: tyúkok, kakasok, galambok, papagájok, fécánok. Megcsodáltuk a különleges fajakat. Egyik satndnál egy néni madáreledelt árult. Az osztály ingyen kapott egy zacskóval. Emlékezetes marad a délelőtt.

– **Golić Attila**

Osztályfőnöki órán iskolánk pedagógusa, Pap Dragica előadást tartott a serdülőkorról. Megbeszéltük miben különböznek a lányok a fiúktól, s milyen változások történnek serdülőkorban a testünkkel. – **Varga Róbert**

Minden évben karácsony előtt osztályon belül megajándékozunk egymást. Megbeszéltük, hogy az idén is így teszünk. Hétfőn cetlikre felírtuk a nevünket, beledobtuk egy sapkába, majd húztunk. A kihúzott nevet három hétig kell majd titokban tartani, közben a megbeszélt összegben ajándékot vásárolni. Az utolsó napon ajándékozunk meg majd egymást.

– **Molnár Andor**

Azentai Bolyai Farkas Alapítvány Mérés című pályázatán nagyon szépen szerepeltek a hajdújárási és szabadkai gyerekek. November 28-án volt a zentai Bolyai Gimnáziumban a díjkiosztó. A következő eredmény született:

Alsósok korcsoportja:

1. Sziveri Dániel, 4. c, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. Pap Iván, 4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
3. Szalai Klaudia, 1. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Küldöndj: Kovács Ottó, 1. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Felsősök korcsoportja:

1. Szalai Dávid
2. Kovács Rebeka
3. Szalma Réka

Küldöndj: Nagy Farkas Gábor (mindannyian ötödikesek, Hajdújárás, Lifka Sándor ME)

Mindannyian emléklapot és puzzle kaptunk ajándékba.

– **Pap Iván**

4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Díjazott rajzaink előtt Iván és Dani

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uf 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

- YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
- Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
- Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
- Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
- Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
- Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
- Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■